

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση & Οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Της

ΠΟΛΥΤΙΜΗΣ ΚΕΛΛΑΡΤΖΗ

ΑΜ: 2442017

Επιβλέπων Καθηγητής

Μιχάλης Βιτούλης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στη διοίκηση & οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων

Θεσσαλονίκη, 15 Μαΐου 2019

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία καλύπτεται στο σύνολό της νομικά από δημόσια άδεια πνευματικών δικαιωμάτων CreativeCommons:

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή

Μπορείτε να:

- Μοιραστείτε: αντιγράψτε και αναδιανέμετε το παρόν υλικό με κάθε μέσο και τρόπο
- Προσαρμόστε: αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο παρόν υλικό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- Αναφορά Δημιουργού: Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά αν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.
- Μη Εμπορική Χρήση: Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.
- Παρόμοια Διανομή: Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο παρόν υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια Creative Commons όπως και το πρωτότυπο.

Αναλυτικές πληροφορίες νομικού κώδικα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode>

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων του Αλεξάνδρειου ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- Η παρούσα Διπλωματική Εργασία αποτελεί έργο αποκλειστικά δικής μου δημιουργίας, έρευνας, μελέτης και συγγραφής.
- Για τη συγγραφή της Διπλωματικής μου Εργασίας δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται σαφής αναφορά στην πηγή προέλευσης (βιβλίο, άρθρο από επιστημονικό περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Θεσσαλονίκη, 15 Μαΐου 2019

Η Δηλούσα: Πολυτίμη Κελλαρτζή

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το αντικείμενο της παρούσας ερευνητικής εργασίας είναι η συνεργασία ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια για την ενίσχυση του εκπαιδευτικού και του παιδαγωγικού έργου, που λαμβάνει χώρα στους κόλπους του. Ο στόχος της είναι να διερευνηθούν όλες οι παράμετροι, που συναρτώνται με το θέμα από την πλευρά των εκπαιδευτικών, προκειμένου να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για την αύξηση και τη βελτίωση αυτής της συνεργασίας. Σύμφωνα με τις βιβλιογραφικές πηγές οι κύριοι θεματικοί άξονες του αντικειμένου αφορούν τη θεωρητική διάσταση των σχέσεων σχολείου-οικογένειας, τους παράγοντες, που τις διαμορφώνουν, τις θετικές επιδράσεις, που απορρέουν από αυτές, τα εμπόδια, που τις υπονομεύουν, καθώς και τις προϋποθέσεις, που τις εξασφαλίζουν, όπως και τις πρακτικές που τις ενισχύουν. Η θεωρητική προσέγγιση του ζητήματος συμπληρώνεται με την αντίστοιχη ερευνητική για την επίτευξη του στόχου της μελέτης συνολικά. Η μεθοδολογία, που επιλέχτηκε, για την ερευνητική διαδικασία είναι η ποσοτική έρευνα με τη δειγματοληψία χωρίς πιθανότητα και με τη χρήση του ανώνυμου ερωτηματολογίου. Τα ερευνητικά αποτελέσματα παρέχουν τις απαραίτητες απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα, που πλαισιώνουν τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, και οδηγούν σε πολύτιμα συμπεράσματα. Σε αυτά υπογραμμίζεται εμφανώς η αναγκαιότητα της σύναψης υγιών επικοινωνιακών και συνεργατικών σχέσεων μεταξύ των εκπαιδευτικών και των γονέων των μαθητών για καλύτερα σχολικά αποτελέσματα. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικό στοιχείο της εν λόγω έρευνας αποτελεί η σκιαγράφηση ενός συγκεκριμένου προφίλ των συμμετεχόντων σε αυτή, το οποίο τυγχάνει να είναι ενδεικτικό των εκπαιδευτικών των αστικών σχολείων της σύγχρονης εποχής. Καταδεικνύεται, με άλλα λόγια, η επικρατούσα τάση των εκπαιδευτικών ως προς το επίμαχο ζήτημα της συνεργασίας: πρόκειται για άτομα, που αποζητούν την αλληλεπίδραση με τους γονείς για την πρόοδο των μαθητών τους, βρίσκουν θετική την ανταπόκριση των γονέων, αλλά και ικανοποιητική τη γενικότερη στάση του σχολείου τους απέναντι στο ζήτημα. Ωστόσο, η καλή γνώση του θέματος εγγυάται ακόμη καλύτερα αποτελέσματα.

ABSTRACT

The subject of the present study is the cooperation between school staff members and students' family members for the support of the educational process that takes place at schools. Its aim is to explore the views of teachers on the facts that are related to the topic, in order to arrive at helpful conclusions for the increase and the improvement of the cooperation between the two parts. According to the review of the literature, the keystones of the study are the theoretical background of the relationship between family and school, and the underlying factors, positive consequences, main problems and reinforcement strategies that are connected to it. Apart from the theoretical approach to the issue, the research itself succeeds in achieving the goal of the study. The research method that is followed falls within the quantitative research methodology and employs a fixed questionnaire. The results of the survey provide answers to the questions set after the literature review and lead to useful conclusions. It is clearly underlined that developing a sound communication and cooperation between teachers and parents is an important element for better school results. What is also interesting is the fact that a specific teachers' profile is outlined, which is common at schools in urban areas nowadays. In other words, the prevalent teachers' attitude towards the major issue of school and family cooperation is shown: teachers aim at communicating with their students' parents in terms of school progress and they consider the parents' approach as well as the school policy towards this issue to be positive. However, the better understanding of the relationship between the two parts would enhance better school results in general.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	12
2.1 ΓΟΝΕΪΚΗ ΕΜΠΛΟΚΗ-ΓΟΝΕΪΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	13
2.2 ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	14
2.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	17
2.4 ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.....	21
2.5 ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	24
2.6 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.....	27
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	30
3.1 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ.....	31
3.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ.....	33
3.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΔΕΙΓΜΑ.....	37
4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	38
4.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	39
4.2 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	41
4.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	43
4.4 ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.....	45
4.5 ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	47
4.6 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.....	50
4.7 ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ ΠΕΔΙΩΝ.....	51
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	55
5.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	56
5.2 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	57

5.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	58
5.4 ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.....	59
5.5 ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	61
5.6 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.....	62
5.7 ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ.....	65
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	68
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	91

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

1. ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ SPSS

1.1 ΦΥΛΟ

1.2 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

1.3 ΦΟΡΕΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

1.4 ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

1.5 ΚΛΑΔΟΣ-ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

1.6 ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

1.7 ΕΤΗ ΠΡΟΫΠΗΡΕΣΙΑΣ

1.8 ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΣΕ ΙΔΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

1.9 ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ

1.10 ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΚΛΗΣΗΣ ΣΕ ΓΟΝΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

1.11 ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

1.12 ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕ ΓΟΝΕΙΣ

1.13 ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

1.14 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΩΝ ΜΕ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΜΑΘΗΤΗ

1.15 ΘΕΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ ΑΠΟ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

1.16 ΘΕΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΑΠΟ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

1.17 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟ ΥΠΑΡΕΞΗΣ ΓΟΝΕΪΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΥΛ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΣΧΟΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

1.18 ΕΜΠΟΔΙΟ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

1.19 ΕΜΠΟΔΙΟ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ

1.20 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

- 1.21 ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΓΙΑ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
- 2. ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ GOOGLE FORMS
 - 2.1 ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ
 - 2.2 ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΕ ΓΟΝΕΙΣ
 - 2.3 ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΟΙ ΤΥΠΟΙ ΓΟΝΕΪΚΗΣ ΑΝΑΜΕΙΞΗΣ
 - 2.4 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΜΑΘΗΤΕΣ
 - 2.5 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΓΟΝΕΙΣ
 - 2.6 ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ
 - 2.7 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
 - 2.8 ΑΡΧΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
 - 2.9 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
- 3. ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΩΝ SPSS
 - 3.1 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 8-11
 - 3.2 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 11-18
 - 3.3 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 3-30
 - 3.4 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 4-25
 - 3.5 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 18-24
 - 3.6 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 1-5
 - 3.7 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 6-5
 - 3.8 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 11-8

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία διαπραγματεύεται το θέμα της συνεργασίας ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια για την ενίσχυση του εκπαιδευτικού και του παιδαγωγικού έργου, που επιτελείται στους κόλπους του. Πρόκειται για μία κοινωνιολογική μελέτη με επίκεντρο τον εκπαιδευτικό χώρο και πρωταγωνιστές τα στελέχη του, η οποία εστιάζει στην επικοινωνιακή σχέση μεταξύ των φορέων του σχολείου και της οικογένειας του μαθητή για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της παρεχόμενης εκπαίδευσης συνολικά. Η σημασία του ζητήματος κρίνεται μέγιστη, καθώς έχει απασχολήσει διαχρονικά τους ερευνητές και εμπίπτει στο φάσμα του προσωπικού ενδιαφέροντος της ίδιας της συντάκτριας της εργασίας.

Αναλυτικά, ο μαθητής καθόλη τη διάρκεια της σχολικής σταδιοδρομίας του υπόκειται σε μία διαρκή αλληλεπίδραση τόσο με το περιβάλλον του σχολείου όσο με αυτό του σπιτιού του ως προς την πνευματική, τη συναισθηματική και την κοινωνική εξέλιξή του. Αυτό, άλλωστε, επιβεβαιώνεται από τη θεσμοθετημένη εκ του νόμου προσπάθεια της σύζευξης των δύο πλευρών στα πλαίσια της εκπαιδευτικής λειτουργίας με διάφορους τρόπους με στόχο την προαγωγή της σχολικής μάθησης. Η πολυπύθητη συνεργασία, με άλλα λόγια, των εκπαιδευτικών και των γονέων αποτελεί μία αδιαπραγμάτευτη συνθήκη, διότι είναι συνυφασμένη με την επιτυχημένη σχολική πορεία. Η διερεύνηση αυτού του πολυδιάστατου ζητήματος είναι και το αντικείμενο της παρούσας εργασίας, η οποία υλοποιείται στα πλαίσια ενός προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών σχετικά με τη διοίκηση και την οργάνωση των εκπαιδευτικών μονάδων από μία εν ενεργεία καθηγήτρια του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας. Να σημειωθεί ότι έχουν αναφερθεί σε αυτό πολυάριθμες μελέτες διαφόρων έγκριτων επιστημόνων του ευρύτερου παιδαγωγικού τομέα, αφού η σπουδαιότητά του θεωρείται δεδομένη ανεξαρτήτως χρονικών και γεωγραφικών ορίων. Όλοι αυτοί οι λόγοι συνεπικουρούν στην επιλογή του συγκεκριμένου θέματος προς ανάλυση και τεκμηριώνουν την πρωτοτυπία του, αφού τη θεωρητική του διάσταση πλαισιώνει η πρακτική οδηγώντας την ερευνήτρια στα δικά της συμπεράσματα, τα οποία παράγουν μία νέα γνώση και παραμένουν στη διάθεσή της για τη μετέπειτα αξιοποίησή τους.

Η διεθνής εμπειρία στην ενασχόληση με το εν λόγω αντικείμενο καταδεικνύει την απaráμιλλη σημασία του στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι. Σύμφωνα με ένα πλήθος βιβλιογραφικών πηγών η εντρύφηση στο θέμα εμπεριέχει ορισμένες απαραίτητες συνισταμένες, προκειμένου να γίνει η ενδελεχής εξέτασή του. Καταρχήν, αποσαφηνίζονται οι όροι της γονεϊκής εμπλοκής και της γονεϊκής συμμετοχής, που συναντώνται ευρέως στα

σχετικά κείμενα, και αναπτύσσονται τα πιο αντιπροσωπευτικά θεωρητικά μοντέλα, που περιγράφουν τη σχέση σχολείου-οικογένειας. Έπειτα, ανιχνεύονται οι παράγοντες, που επηρεάζουν αυτή τη σχέση και αφορούν όλους τους συντελεστές της, τους μαθητές, τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς. Στη συνέχεια, εστιάζονται οι θετικές επιδράσεις της σε όλους τους εμπλεκόμενους, που αποδεικνύουν περίτρανα την αναβαθμισμένη λειτουργία της εκπαιδευτικής διαδικασίας χάρη σε αυτή τη σχέση. Κατόπιν τούτου, αναζητούνται τα εμπόδια, που υπονομεύουν την καλλιέργειά της, καθώς και οι προϋποθέσεις, που τη διέπουν, ώστε αυτή να εξασφαλίζεται απρόσκοπτα και αποτελεσματικά. Τέλος, παραθέτονται κάποιες πρακτικές για την ενίσχυσή της και συμπληρώνεται με αυτόν τον τρόπο η θεωρητική απεικόνιση του σύνθετου ζητήματος της συνεργασίας, που επιχειρείται στο παρόν κείμενο.

Τη θεωρητική προσέγγιση του αντικειμένου διαδέχεται η ερευνητική με στόχο την εμπειριστατωμένη μελέτη του ως μία προσπάθεια ανάλογα μεγάλη της καθοριστικής συμβολής του στη μαθησιακή πορεία του παιδιού. Ειδικότερα, η παρούσα ερευνητική εργασία έχει σκοπό να διερευνήσει το θέμα της συνεργασίας μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας για την προαγωγή του εκπαιδευτικού και του παιδαγωγικού έργου, που λαμβάνει χώρα προς το όφελος των μαθητών. Σημειωτέον, η οπτική γωνία, που επιλέγεται να εξεταστεί το διακύβευμα της έρευνας, είναι αυτή των λειτουργιών της εκπαίδευσης ως των βασικών συντελεστών της σχολικής διαδικασίας. Η επίτευξη του σύνθετου εγχειρήματος συνίσταται στην πληρέστερη κατανόηση του ζητήματος, ώστε με τις κατάλληλες στρατηγικές να είναι εφικτή η αύξηση και η βελτίωση της δημιουργικής αλληλεπίδρασης ανάμεσα στους δύο φορείς με ένα πρωταρχικό μέλημα την ουσιαστική μάθηση.

Ακολουθεί η παρουσίαση του μεθοδολογικού προσανατολισμού του ερευνητικού μέρους της εργασίας και, συγκεκριμένα, προσδιορίζονται το είδος της ερευνητικής τεχνικής, του ερευνητικού εργαλείου και του ερευνητικού δείγματος, που επιλέχτηκαν. Πρόκειται στην εν λόγω περίπτωση για μία ποσοτική έρευνα με τη χρήση του ανώνυμου ερωτηματολογίου και του διαθέσιμου ή βολικού δείγματος, η οποία εξυπηρετεί τις ανάγκες της παρούσας μελέτης. Η στατιστική επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων πραγματοποιήθηκε με το λογισμικό SPSS 17.0 της εταιρείας IBM, προκειμένου να γίνει η εξαγωγή των ερευνητικών αποτελεσμάτων κατά έναν τρόπο έγκυρο και αξιόπιστο. Αυτά με τη σειρά τους οδηγούν στη συναγωγή χρήσιμων και πρωτότυπων συμπερασμάτων από την πλευρά της ερευνήτριας, τα οποία υπογραμμίζουν την πρακτική διάσταση του θέματος της συνεργασίας και συμπυκνώνουν το νόημα ολόκληρης της έρευνας.

Όπως φαίνεται από όσα συνοπτικά αναφέρθηκαν, η διπλωματική εργασία αναλώνεται στο θέμα της σχέσης αλληλεπίδρασης των φορέων του σχολείου και της οικογένειας για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Η δομή της καθορίζεται ανάλογα με τους βασικούς άξονες, πάνω στους οποίους συντίθεται, και έχει τη μορφή, που επισημαίνεται παρακάτω. Αρχικά, εκτίθεται η θεωρητική προσέγγιση του αντικειμένου βάσει της ανασκόπησης της σχετικής βιβλιογραφίας. Ακολούθως, παρουσιάζεται ο μεθοδολογικός προσανατολισμός της διαδικασίας της έρευνας για την ερευνητική προσέγγισή του. Στη συνέχεια, περιγράφονται τα ερευνητικά αποτελέσματα, όπως ανακύπτουν έπειτα από τη στατιστική επεξεργασία τους. Τέλος, διατυπώνονται τα ερευνητικά συμπεράσματα, τα οποία υπόκεινται στην υποκειμενική ερμηνεία της ίδιας της ερευνήτριας και περιέχουν αρκετά ενδιαφέροντα στοιχεία για τη μεταγενέστερη ενασχόληση με το θέμα. Να επισημανθεί, επίσης, ότι εκτός από το προαναφερθέν γενικό πλαίσιο της διάθρωσης της συγκεκριμένης εργασίας όλα σχεδόν τα επιμέρους κεφάλαια εμπίπτουν σε μία ενιαία θεματική διάταξη σύμφωνα με το εννοιολογικό περιεχόμενο τους υποδηλώνοντας, έτσι, τους κύριους τομείς του ενδιαφέροντος των όσων αναπτύσσονται. Όλα αυτά τα τμήματα μαζί με την εισαγωγή αποτελούν το κύριο μέρος της εργασίας, χωρίς να λείπουν, βέβαια, και όσα άλλα επιπρόσθετα μέρη απαιτούνται, για να παρέχεται στον αναγνώστη μία πλήρης και σαφής εικόνα όλων των υπό διαπραγμάτευση στοιχείων.

2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Η σχετική βιβλιογραφία καταδεικνύει περίτρανα τη σπουδαιότητα των σχέσεων μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας για την επίτευξη των προκαθορισμένων εκπαιδευτικών και παιδαγωγικών στόχων. Η ανάμειξη των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία και η συνεργασία τους με την κοινότητα του σχολείου είναι συνυφασμένες με μία αποτελεσματική εκπαίδευση (Reezigt, 2001), όπως, στη συνέχεια, υπαγορεύεται από την ανάπτυξη των θετικών αποτελεσμάτων αυτής της σύμπραξης. Αυτό ερμηνεύεται από το γεγονός ότι με την είσοδο του παιδιού σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα δημιουργείται ταυτόχρονα ένα διπολικό σύστημα αγωγής, καθώς δύο ομάδες παιδαγωγών ασκούν αγωγή στο παιδί, οι γονείς ως φυσικοί παιδαγωγοί και οι εκπαιδευτικοί ως επαγγελματίες παιδαγωγοί σύμφωνα με τον Μπρούζο. Η επιτυχία στη διαπαιδαγώγηση των μαθητών και στην ακαδημαϊκή πορεία τους εξαρτάται από τη γνήσια συνεργασία μεταξύ τους (Μπρούζος, 2002).

2.1 ΓΟΝΕΪΚΗ ΕΜΠΛΟΚΗ-ΓΟΝΕΪΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Καταρχήν, κρίνεται σκόπιμο για την πληρέστερη κατανόηση του θέματος να διευκρινιστούν οι όροι της γονεϊκής εμπλοκής και της γονεϊκής συμμετοχής, που συναντώνται ευρέως στη σχετική βιβλιογραφία και αρθρογραφία. Αμφότεροι αναφέρονται σε ένα ευρύ φάσμα πρακτικών των γονέων στο σπίτι και στο σχολείο, οι οποίες στοχεύουν στην υποστήριξη των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία (Μπόνια κα, 2008). Κατά τον Συμεού οι παραπάνω έννοιες διαφέρουν καθοριστικά ως προς την περιγραφή των σχέσεων μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας. Η γονεϊκή εμπλοκή σχετίζεται με μία περιορισμένη και καθοδηγούμενη ανάμειξη του γονέα στο περιβάλλον του σχολείου, ενώ η γονεϊκή συμμετοχή αναφέρεται σε μία ποικιλία δραστηριοτήτων, που εντάσσονται στο γενικότερο πλαίσιο της λειτουργίας της μονάδας και της επιτέλεσης του έργου της (Συμεού, 2003). Στην πρώτη περίπτωση ο γονέας καθίσταται εν ολίγοις θεατής στις διάφορες σχολικές εκδηλώσεις ή δράσεις και ακροατής ως προς την ενημέρωσή του από τους εκπαιδευτικούς έχοντας ως ένα κοινό σημείο ενδιαφέροντος με αυτούς το δικό του παιδί. Σε αντίθεση, στη δεύτερη περίπτωση ο γονέας μοιράζεται ορισμένη ευθύνη και εξουσία με τους εκπαιδευτικούς και αλληλεπιδρά μαζί τους σε μία συνεχή βάση προς το συμφέρον του σχολείου και όλων των μαθητών, που φοιτούν σε αυτό. Τα διευρυμένα και σύνθετα πλέγματα της δραστηριοποίησης των γονέων, που ορίζονται ως γονεϊκή συμμετοχή, ωστόσο, απαιτούν ορισμένες προϋποθέσεις, αφού αναπτύσσονται στον ενιαίο χώρο του σχολείου και άπτονται της αρμοδιότητας των στελεχών του. Αυτό, όμως, αποτελεί μία άλλη διάσταση της μελέτης του υπό συζήτηση θέματος, που θίγεται παρακάτω.

Πολλοί έγκριτοι επιστήμονες του παιδαγωγικού χώρου έχουν προτείνει κατά καιρούς διάφορους τύπους επικοινωνίας ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια. Οι Martin, Ranson και Tall (1997) περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο οι σχέσεις μεταξύ των γονέων και των εκπαιδευτικών είναι δυνατόν να εξελιχθούν από «εμπλοκή» σε «συμμετοχή». Συγκεκριμένα, προτείνουν τέσσερα διαδοχικά στάδια, στη διάρκεια των οποίων η γονεϊκή παρουσία στα σχολικά δρώμενα γίνεται σταδιακά εντονότερη. Το πρώτο στάδιο είναι αυτό της εξάρτησης, κατά το οποίο οι γονείς εμφανίζονται να είναι παθητικοί απέναντι στη γνώση και την εμπειρία των εκπαιδευτικών. Το δεύτερο στάδιο είναι το στάδιο της συνδρομής, όταν οι εκπαιδευτικοί αρχίζουν να επιζητούν τη συμβουλή των γονέων για ορισμένες αλλαγές και παράλληλα να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη τους. Στο τρίτο στάδιο, αυτό της αλληλεπίδρασης, η ενεργή και ουσιαστική ανάμειξη των γονέων στη σχολική πραγματικότητα είναι αναμενόμενη και ενθαρρύνεται από τους εκπαιδευτικούς ως πίστη σε

ένα κοινό όραμα για την πρόοδο των μαθητών και την υποστήριξη της σχολικής μάθησης. Το τελευταίο στάδιο είναι το στάδιο της συνεργασίας ή του συνεταιρισμού, στο οποίο οι γονείς, ενίοτε οργανωμένοι σε συλλόγους γονέων, και οι εκπαιδευτικοί καθιερώνουν μία συνεργατική σχέση, που τους καθιστά αμοιβαία υπεύθυνους σε ζητήματα σχετικά με τη διοίκηση και την ανάπτυξη του σχολείου (Πεντέρη & Πετρογιάννης, 2013). Όλη η παραπάνω διαδικασία της καλλιέργειας δεσμών μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας αποτελεί ένα εξελικτικό παράδειγμα, από όπου διαφαίνεται η άρρηκτη σύνδεση της έννοιας της συμμετοχής των γονέων στην κοινότητα του σχολείου με την έννοια της συνεργασίας αυτών με τους φορείς της.

2.2 ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Το ενδιαφέρον για τις σχέσεις μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας δεν περιορίζεται στο παραπάνω παράδειγμα, αλλά οδηγεί στην παρουσίαση κάποιων βασικών θεωρητικών μοντέλων, τα οποία περιγράφουν αυτή τη σχέση. Αυτά χρησιμεύουν για τη διεξαγωγή ορισμένων ερευνών, που μελετούν τις βέλτιστες πρακτικές και στοχεύουν στην ανάδειξη των θετικών επιπτώσεων στην υγιή γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2009). Γενικά, αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο για τη βαθύτερη κατανόηση των διεργασιών και των παραμέτρων, που επηρεάζουν τη διάδραση ανάμεσα στους δύο φορείς.

Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά μοντέλα είναι το οικοσυστημικό του Bronfenbrenner (1989) σύμφωνα με μία εκτεταμένη βιβλιογραφική έρευνα. Το άτομο σε αυτή την προσέγγιση συμμετέχει σε πολλά διαφορετικά συστήματα, τα οποία συγκροτούν το ευρύτερο περιβάλλον του, βρίσκονται σε συνεχή αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση μεταξύ τους και καθορίζουν άμεσα ή έμμεσα την εξέλιξή του (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2006). Αναλυτικά, τα μικροσυστήματα αποτελούν το εγγύτερο περιβάλλον του παιδιού, όπως η οικογένεια, το σχολείο ή η γειτονιά, και λόγω των άμεσων αλληλεπιδράσεών τους ο αντίκτυπός τους στο παιδί είναι έντονος και καθοριστικός. Το μεσοσύστημα συμπεριλαμβάνει τις σχέσεις αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα μικροσυστήματα, στα οποία συμμετέχει το παιδί, όπως οι σχέσεις σχολείου-οικογένειας ή οικογένειας-κοινότητας, και παραμένει ο πυρήνας όλων των εκφάνσεων της επικοινωνίας μεταξύ του σχολείου, της οικογένειας και της κοινότητας. Το εξωσύστημα, στο οποίο, παρόλο που δεν εμπλέκεται άμεσα το παιδί, διαδραματίζει τον δικό του ρόλο στο μεσοσύστημα και κατ' επέκταση στα μικροσυστήματα, όπως για παράδειγμα οι συνθήκες της εργασίας των γονέων και η επίδρασή τους στη λειτουργία του

μικροσυστήματος της οικογένειας. Το μακροσύστημα είναι δυναμικό και αντικατοπτρίζει το εξωτερικό σύστημα, από το οποίο προέρχονται οι αποφάσεις σε επίπεδο γενικής πολιτικής, όπως, λόγω χάρη, το νομοθετικό πλαίσιο και η πολιτική ή οικονομική κατάσταση, που έχουν τελικό αποδέκτη το παιδί μέσα από τα ενδιάμεσα υποσυστήματα, που μεσολαβούν. Τέλος, το χρονosύστημα αντιπροσωπεύει τη διάσταση του χρόνου των υποσυστημάτων, που αναφέρθηκαν, όπως ο χρόνος του θανάτου των γονέων στο μικροσύστημα της οικογένειας, και υπόκειται σε τυχαίους παράγοντες, άρα, καθιστά τη διαδικασία της ανάπτυξης του παιδιού περισσότερο απρόβλεπτη και πολύπλοκη. Το μοντέλο αυτό, κατά συνέπεια, προσφέρει μια ολοκληρωμένη εικόνα για το παιδί και τα συστήματα που το περιβάλλουν και δίνει τη δυνατότητα να υποστηριχθούν στρατηγικές επιλογές για την αποδοχή όλων των συνισταμένων, που υπεισέρχονται στη διαδικασία της εκπαίδευσής του στο σχολείο.

Το σφαιρικό μοντέλο ή μοντέλο των επικαλυπτόμενων σφαιρών επιρροής της Epstein (1995) αποτελεί άλλη μία εκδοχή της συστημικής προσέγγισης με τη διαφορά ότι επεκτείνει το σχήμα της συνεργασίας μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας προσθέτοντας τον ρόλο της κοινότητας. Ειδικότερα, το παιδί εξελίσσεται μέσα σε τρία ευρύτερα πλαίσια, την οικογένεια, το σχολείο και την κοινότητα, τα οποία είναι αναγκαία να συνυπάρχουν λειτουργικά. Οι τρεις σφαίρες πλησιάζουν ή απομακρύνονται ανάλογα με τους παράγοντες, που αφορούν το παιδί, τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και τους δημοτικούς φορείς, όμως ως το σημείο της τομής τους και το κέντρο του ενδιαφέροντος πάντα τίθεται το παιδί. Διατυπώνεται ο ισχυρισμός, ότι το καθένα από τα παραπάνω συστήματα διαθέτει ξεχωριστούς μηχανισμούς για την ενίσχυση της προόδου των μαθητών, ωστόσο, η από κοινού υιοθέτηση ειδικά σχεδιασμένων πρακτικών συμβάλλει σημαντικά στην υποστήριξη της μαθησιακής διαδρομής. Από το παραπάνω μοντέλο απορρέουν ορισμένες κατευθύνσεις της εκπαιδευτικής πολιτικής, στρατηγικές για τους εκπαιδευτικούς, συμβουλές για τους γονείς, προτάσεις για τους κοινοτικούς φορείς με σκοπό την επίτευξη του κοινού σκοπού (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2007). Γι' αυτόν τον λόγο, η σπουδαιότητά του στη διαδικασία της σχολικής εκπαίδευσης κρίνεται αναμφισβήτητη.

Ιδιαίτερη σημασία δίνει η Epstein στη γονεϊκή ανάμειξη και αναπτύσσει μία συγκεκριμένη τυπολογία, στην οποία γίνεται αναφορά από κάθε ειδήμονα του παιδαγωγικού χώρου (Epstein, 1995). Ο πρώτος τύπος αφορά τη γονεϊκή μέριμνα ως προς τη διαμόρφωση του κατάλληλου περιβάλλοντος στο σπίτι για την υποστήριξη της σχολικής φοίτησης. Ο δεύτερος τύπος σχετίζεται με την επικοινωνία μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας για τα θέματα, που αφορούν κυρίως τα σχολικά προγράμματα και την πρόοδο των μαθητών. Η τρίτη μορφή της εμπλοκής των γονέων επικεντρώνεται στην προσφορά της καθοδηγούμενης εθελοντικής

εργασίας από τους ίδιους είτε στον χώρο του σχολείου είτε εκτός αυτού για τη διευκόλυνση του έργου του. Η τέταρτη μορφή εμπεριέχει την εποπτεία των κατ' οίκον σχολικών εργασιών από τους γονείς αλλά και των εξωσχολικών μαθημάτων ή δραστηριοτήτων ως ξεχωριστών μαθησιακών εμπειριών. Το πέμπτο είδος εστιάζει στη συμμετοχή των γονέων στα συλλογικά όργανα της λήψης των αποφάσεων τόσο στο επίπεδο της σχολικής κοινότητας όσο και εκτός αυτής. Τέλος, το έκτο είδος αποσκοπεί στην αξιοποίηση των φορέων της κοινότητας από το άμεσο περιβάλλον του σχολείου και της οικογένειας για την ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Γενικά, όλες οι παραπάνω εκδοχές του ρόλου των γονέων στην εκπαίδευση των παιδιών συνοψίζονται σε τρία επίπεδα, της οικογένειας, του σχολείου και της επικοινωνίας ανάμεσά τους (Fantuzzo et al, 2000). Οι μορφές αυτών των δραστηριοτήτων καταδεικνύουν τα διαφορετικά επίπεδα της γονεϊκής συνεργασίας και τις διαφορετικές αντιλήψεις για τον γονεϊκό ρόλο σε σχέση με το σχολείο (Casanova, 1996). Όλων, όμως, ο κοινός παρονομαστής είναι το ενδιαφέρον των γονέων για τη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους.

Το τρίτο κατά σειρά μοντέλο, που επιλέγεται να περιγραφεί, αυτό των Hoover-Dempsey και Sandler (2005), συμπληρώνει την οργανωτική διάσταση της συνεργασίας ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια με τις ψυχολογικές προεκτάσεις, που τη διέπουν (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2006). Αναλυτικά, ορίζει πέντε επίπεδα για την καταγραφή των κινήτρων των γονέων και των αντιλήψεων των παιδιών και για τη σύνδεσή τους με τη σχολική πραγματικότητα. Στο πρώτο επίπεδο συγκαταλέγονται οι λόγοι, που ενεργοποιούν τους γονείς να εμπλακούν, όπως τα προσωπικά κίνητρά τους, οι προσκλήσεις για συνεργασία, που λαμβάνουν, και το πλαίσιο της ζωής της οικογένειάς τους. Στο δεύτερο επίπεδο εντάσσονται οι αντιλήψεις των γονέων για τους μηχανισμούς της γονεϊκής ανάμειξης, όπως η ενθάρρυνση του παιδιού στην εκτέλεση των καθηκόντων του, η ενίσχυση της θετικής συμπεριφοράς του, η παροχή της ανάλογης εκπαίδευσης σε αυτό για την επίλυση των σχολικών προβλημάτων του και το σύνολο των βασικών τεχνικών, που οι ίδιοι εφαρμόζουν, προς την ενίσχυση του έργου του σχολείου. Στο τρίτο επίπεδο αντίστοιχα συμπεριλαμβάνονται οι αντιλήψεις των παιδιών για τους μηχανισμούς της γονεϊκής ανάμειξης, όπως η υποστήριξη αυτών κατά την υλοποίηση των εργασιών τους, η επιβράβευση της θετικής στάσης τους, η λήψη της σχετικής εκπαίδευσης από την οικογένεια σχετικά με τις υποχρεώσεις τους και το σύνολο των πρακτικών, που υιοθετούνται από αυτή, για την επιτέλεση των σχολικών δραστηριοτήτων. Στο τέταρτο επίπεδο προσδιορίζονται σύμφωνα με τις πεποιθήσεις των μαθητών οι ιδιότητες εκείνες, που τους οδηγούν σε καλύτερες σχολικές επιδόσεις, όπως η αποτελεσματικότητά τους στα ακαδημαϊκά καθήκοντα, το εσωτερικό κίνητρό τους για τη μάθηση, η χρήση μίας

εσωτερικής στρατηγικής, που τους επιτρέπει να ρυθμίζουν από μόνοι τους τις ενδογενείς διεργασίες της μάθησης, και η αλληλεπίδρασή τους με τους εκπαιδευτικούς. Τέλος, στο πέμπτο επίπεδο εντοπίζονται οι επιδόσεις των μαθητών σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα, όπως αξιολογούνται από μία εξέταση. Σε γενικές γραμμές, η έρευνα των Hoover-Dempsey και Sandler επικεντρώνεται κυρίως στις ψυχολογικές παραμέτρους, που υποβόσκουν στην επικοινωνία μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας, ως καταλυτικής σημασίας παράγοντες για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού και του παιδαγωγικού έργου.

Συμπερασματικά, τα προαναφερθέντα θεωρητικά μοντέλα, αν και έχουν διαφορετικούς προσανατολισμούς, συνεισφέρουν στην επαρκή κατανόηση της σχέσης μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας. Αυτό επιτυγχάνεται με την αναγνώριση των διαδικασιών, των πρακτικών, των αντιλήψεων και των χαρακτηριστικών των φορέων της αλληλεπίδρασης, των μεταξύ τους συσχετισμών και των συνδέσεων με τα γνωρίσματα του παιδιού, όπως εύστοχα εντοπίζουν πολλοί ερευνητές σε αυτά. Άλλωστε, «η συστηματική μελέτη της επικοινωνίας σχολείου-οικογένειας με άξονα την ενεργητική συμμετοχή των γονέων στις δραστηριότητες του σχολείου αποτελεί γόνιμο επιστημονικό πεδίο» (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2004β) και το αντικείμενο της παρούσας μελέτης, καθώς συντελεί στην ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης συνολικά.

2.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Στη συνέχεια, η έρευνα εστιάζει στους παράγοντες, που διαμορφώνουν τη σύναψη της συνεργασίας ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια και της προσδίδουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της. Αυτοί διακρίνονται σε εκείνους, που αφορούν τους μαθητές, τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς, αφού όλοι αυτοί αποτελούν τους κύριους συντελεστές της δυναμικής και αμφίδρομης σχέσης, που αναπτύσσεται για την εξυπηρέτηση της αποστολής του σχολείου.

Σχετικά με όσους βρίσκονται στον πυρήνα αυτής της σχέσης, τους μαθητές, φαίνεται ότι η ηλικία, το φύλο, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας και οι μαθησιακές ανάγκες τους επηρεάζουν σημαντικά την ανάμειξη των γονέων. Η επισκόπηση της βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας καταμαρτυρεί ότι η γονεϊκή συμμετοχή στη σχολική πραγματικότητα είναι πιο έκδηλη κατά τη φοίτηση στο δημοτικό σχολείο, στην περίπτωση των αγοριών και όταν συντρέχουν λόγοι εξαιτίας της ιδιοσυγκρασίας ή της επίδοσης των

παιδιών (Πνευματικός κα, 2008). Με άλλα λόγια, όταν παρίσταται η ανάγκη λόγω των ιδιαιτεροτήτων των μαθητών, οι γονείς αντιλαμβάνονται τη συνεργασία τους με τους εκπαιδευτικούς ως ένα είδος αρωγής στην προσπάθεια των παιδιών τους να κατακτήσουν τη γνώση και την αρετή στο σχολείο.

Αναφορικά με τους γονείς, η συντριπτική πλειοψηφία των ερευνητών συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι το κοινωνικό, το μορφωτικό και το οικονομικό επίπεδό τους σηματοδοτούν τους πρωταρχικούς παράγοντες στο ζήτημα της εμπλοκής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ο Kim εστιάζει στο υψηλό μορφωτικό επίπεδο επισημαίνοντας όλες τις εκφάνσεις της γονεϊκής παρουσίας στη μαθησιακή διαδρομή των παιδιών, που παρατηρούνται χάρη σε αυτό είτε στο περιβάλλον του σχολείου είτε του σπιτιού (Kim, 2004). Οι Hill και Taylor ισχυρίζονται ότι το χαμηλό οικονομικό επίπεδο δεν είναι ένας αμελητέος παράγοντας στην παρεμπόδιση της οικοδόμησης συνεργατικών σχέσεων με το σχολείο, διότι ενδέχεται να μεταφράζεται στη βαριά εργασιακή απασχόληση των γονέων (Hill & Taylor, 2004) και, συνεκδοχικά, στον περιορισμένο διαθέσιμο χρόνο τους. Συνακόλουθα, το γλωσσικό και το πολιτισμικό επίπεδο των γονέων, αν παρουσιάζει σοβαρές αποκλίσεις από εκείνο των εκπαιδευτικών, είναι πιθανό να αποτελεί μία τροχοπέδη στην απρόσκοπτη και ουσιαστική συνέργεια των δύο πλευρών για τη βελτιστοποίηση του μαθησιακού αποτελέσματος. Συνολικά, το υψηλό κοινωνικό, μορφωτικό και οικονομικό επίπεδο των γονέων συνεπικουρούν στις σχέσεις συνεργασίας με τους φορείς του σχολείου για την εξυπηρέτηση της μαθησιακής διαδικασίας, καθώς αυτοί οι λόγοι αποτελούν από μόνοι τους τα βασικά συστατικά της ατομικής προόδου σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής.

Ως μία βαρύνουσα σημασίας παράμετρος κρίνεται, επιπλέον, η συνολική στάση των γονέων απέναντι στο θέμα της ανάμειξής τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Αυτή καθορίζεται από τις ήδη διαμορφωμένες πεποιθήσεις και αξίες τους για την υποστήριξη της σχολικής μάθησης, όπως απορρέουν από τις προσωπικές σχολικές εμπειρίες τους, την εικόνα, που έχουν σχηματίσει από τους δικούς τους γονείς, και τη θεώρησή τους περί της ανατροφής των παιδιών γενικά. Επίσης, επηρεάζεται από την εντύπωση, που αποκομίζουν από τους εκάστοτε φορείς του σχολείου για την «είσοδό» τους στους κόλπους του. Οι προσδοκίες των γονέων φανερώνουν την προσωπική αναπαράσταση του ρόλου, που έχουν πλάσει σε σχέση με το εν λόγω ζήτημα, και θεωρούνται ως ο βασικός υποκινητής της γονεϊκής συμμετοχής στη σχολική ζωή των παιδιών τους.

Σε συνάρτηση με τα γνωρίσματα των γονέων, που μόλις επισημάνθηκαν, αξίζει να προστεθεί ο ισχυρισμός του Συμεού ότι το σχολείο παρέχει εκπαιδευτικές ευκαιρίες και κατακτά τους στόχους του, αν μέσα από τα προγράμματα και τις προσεγγίσεις του επιτυγχάνει να σχετίζεται η εκπαίδευση με το «curriculum» του σπιτιού (Συμεού, 2003, Συμεού, 2008). Ο Coleman με τον όρο «curriculum» αναφέρεται στις κοινωνικές, πολιτιστικές, μαθησιακές εμπειρίες, συμπεριφορές και φιλοδοξίες του οικογενειακού περιβάλλοντος του μαθητή (Coleman, 1998). Διατυπώνεται, άρα, η άποψη ότι η οικογενειακή φυσιογνωμία του μαθητή, με την έννοια της κουλτούρας και της ιστορίας, που αυτή διαθέτει, δεν ασκεί μόνο μία επίδραση στον βαθμό της συμμετοχής του γονέα στο έργο του σχολείου, αλλά αποτελεί και μία απαραίτητη συνισταμένη της σχολικής επιτυχίας, για αυτό και δεν περνάει απαρατήρητη. Με άλλα λόγια, προκύπτει, ότι η μαθησιακή πορεία συνάδει κατά κάποιον τρόπο με την οικογενειακή πορεία των παιδιών ως προς την ποιοτική εξέλιξη της, και αυτός ο συσχετισμός συμβάλλει στην ενίσχυση των προσπαθειών για τη συνειδητή σύζευξη των δύο πλευρών σε διάφορα εκπαιδευτικά συστήματα ανά τον κόσμο.

Επίσης, αξιοσημείωτα κρίνονται ορισμένα δομολειτουργικά στοιχεία της οικογένειας, τα οποία επηρεάζουν τις σχέσεις αλληλεπίδρασης μεταξύ των γονέων και των εκπαιδευτικών. Σε αυτά συγκαταλέγονται ο αριθμός των παιδιών, η σειρά της γέννησής τους, η ηλικία, το φύλο και η εργασιακή απασχόληση των γονέων, τα υπόλοιπα συγκατοικούντα μέλη, γενικά κάποια χαρακτηριστικά του οικογενειακού περιβάλλοντος του παιδιού, τα οποία πρακτικά διευκολύνουν ή δυσχεραίνουν τη συνεργασία. Είναι προφανές, κατά συνέπεια, ότι οι γονείς, που είναι επιφορτισμένοι στην καθημερινότητά τους με λιγότερες οικογενειακές και επαγγελματικές υποχρεώσεις, έχουν την τάση να διαθέτουν μεγαλύτερα ψυχικά και σωματικά αποθέματα για την ενίσχυση των δεσμών με το σχολείο.

Όσον αφορά τον τρίτο συντελεστή αυτής της συνεργασίας, το σχολείο, οι παράγοντες της επιρροής των σχέσεων μεταξύ των δύο πλευρών διακρίνονται σε εκείνους, που σχετίζονται με την προσωπική θεώρηση των εκπαιδευτικών περί του θέματος αφενός, και σε εκείνους, που συνδέονται με τη λειτουργία της εκπαιδευτικής μονάδας στο σύνολό της αφετέρου. Στην πρώτη περίπτωση ανάγονται οι αντιλήψεις των διδασκόντων, που καθορίζουν αντίστοιχα τη συμπεριφορά τους προς τους γονείς. Στη δεύτερη περίπτωση υπόκεινται οι πρακτικές τους, οι οποίες είναι άμεσα συνυφασμένες με τη φύση του εκπαιδευτικού οργανισμού και ρυθμίζουν σε μεγάλο βαθμό την ενεργή παρουσία των γονέων σε αυτόν.

Κατά τον Katz, οι εκπαιδευτικοί χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες ανάλογα με τις πεποιθήσεις τους όσον αφορά το θέμα της γονεϊκής ανάμειξης : α) όσοι προκρίνουν τον πλήρη διαχωρισμό των θέσεων και των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια, β) όσοι υποστηρίζουν την προσπάθεια της ισχυροποίησης του ρόλου των γονέων και της ανάθεσης σε αυτούς ενός μεριδίου στην εκπαίδευση των παιδιών, γ) όσοι είναι υπέρμαχοι της ενεργότερης συμμετοχής των γονέων στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι ως ισότιμων εταίρων στη μαθησιακή διαδικασία (Katz, 1984). Οι απόψεις των εκπαιδευτικών παρουσιάζουν μία αξιολογη διαβάθμιση ως προς τη γονεϊκή παρέμβαση στη σχολική πραγματικότητα και ευθύνονται για την υιοθέτηση των ανάλογων στάσεων από αυτούς απέναντι στους γονείς. Η συμπεριφορά τους, έτσι, είναι πιθανόν να κυμαίνεται από το επίπεδο της απόλυτης άρνησης έως της καθολικής αποδοχής των γονέων στη σχολική εκπαίδευση, γι' αυτό και η διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών έχει την αξία της για την έρευνα, αφού εντάσσεται μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της αλληλεξάρτησης του σχολείου και της οικογένειας.

Η σχολική μονάδα παρουσιάζει με τη σειρά της μερικές ιδιαιτερότητες είτε αντικειμενικής φύσης είτε υποκειμενικής ανάλογα με την πηγή της προέλευσής τους. Το μέγεθός της, η θέση της, η προσβασιμότητά της, η αναλογία, που εμφανίζει, μεταξύ του μαθητικού κοινού και διδακτικού προσωπικού της είναι χαρακτηριστικές, οι οποίες διαφοροποιούν, εντούτοις, καθοριστικά το επίπεδο της γονεϊκής ανάμειξης. Σε αυτές προστίθενται μία σωρεία άλλων, που οφείλονται στο έμψυχο δυναμικό που τη στελεχώνει, όπως το σχολικό κλίμα που επικρατεί, καθώς και οι πρακτικές των εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης σχετικά με την αποδοχή των γονέων ως συνεργατών στη διαδικασία της μάθησης. Εξάγεται, επομένως, η διαπίστωση από τους ερευνητές, ότι σε περιπτώσεις σχολείων σχετικά μικρών, με διαχειρίσιμο αριθμό μαθητών ανά τμήμα, με εύκολη πρόσβαση ή πλησίον του αστικού ιστού, τα οποία παρουσιάζουν μία ευχάριστη ατμόσφαιρα στην εσωτερική λειτουργία τους και μία θετική προσέγγιση προς τις οικογένειες των μαθητών, εκδηλώνεται ένα μεγαλύτερο ενδιαφέρον για συμμετοχή από τους γονείς στην εκπαίδευση των παιδιών τους .

Η ολοκλήρωση της παρουσίασης των κύριων παραμέτρων, που δρουν ευνοϊκά ή κατασταλτικά στην εξασφάλιση της πολυπόθητης συνεργασίας μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας, ανοίγει τον δρόμο για την περαιτέρω εξέταση του θέματος. Αναρίθμητες έρευνες συνάγουν το συμπέρασμα ότι η μελέτη της γόνιμης αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια υποστηρίζει τη θετική επίδρασή της στους μαθητές, στους γονείς, στους εκπαιδευτικούς αλλά και στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης συνολικά (Μπρούζος, 2009, Γεωργίου, 2000). Αυτό ερμηνεύεται ως εξής, οι σχέσεις σχολείου-οικογένειας

προτάσσονται ως μία απαραίτητη συνθήκη για την ουσιαστική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού και του παιδαγωγικού έργου του σχολείου, όπως αυτή γίνεται αντιληπτή μέσω των πολυάριθμων οφελών της προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Το ακόλουθο τμήμα της εργασίας ασχολείται με την αναλυτική παράθεση όλων των επιμέρους ωφελειών προς τους μαθητές, τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς από τη μεταξύ τους συνεργασία, οι οποίες συνθέτουν από κοινού την εικόνα μιας δημιουργικής πνευματικής και ψυχολογικής ενασχόλησης.

2.4 ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Στο στόχαστρο της κάθε εκπαιδευτικής δραστηριότητας, που διενεργείται στα πλαίσια της σχολικής ζωής, βρίσκεται ο μαθητής και, επομένως, είναι ο κυρίαρχος αποδέκτης των ευεργετικών συνεπειών της σχέσης συνεργασίας, που αναπτύσσεται. Αυτές είναι πολλές και ποικίλες και, όπως προκύπτει από την εκτεταμένη βιβλιογραφική ανασκόπηση, διέπουν τη γνωστική, τη συναισθηματική και την κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, με ό,τι αυτές συνεπάγονται. Παρακάτω εξειδικεύονται και προβάλλονται ως οι καίριες συνιστώσες της εκπαίδευσης, που πετυχαίνει να προάγει τους προκαθορισμένους στόχους της ως προς τη σωστή διαπαιδαγώγηση και την άρτια μόρφωση των παιδιών.

Αναλυτικά, η εποικοδομητική αλληλεπίδραση ανάμεσα στους γονείς και τους εκπαιδευτικούς για την πρόοδο των μαθητών οδηγεί τους τελευταίους σε υψηλότερα ακαδημαϊκά επιτεύγματα. Η ανοδική αυτή τάση μεταφράζεται στις καλύτερες επιδόσεις των παιδιών σε όλα τα γνωστικά πεδία και ταυτίζεται με την πιο αποτελεσματική μάθηση. Σε αυτό συμβάλλει η υποστήριξη του διδακτικού έργου έμπρακτα και νοερά από τους γονείς με την παροχή της πάσης φύσεως βοήθειας εκτός του σχολείου, σε γνωστικό και ψυχολογικό επίπεδο, και που έχει ως λογική συνέπεια να επηρεάζει δραματικά τα μαθησιακά αποτελέσματα.

Δεύτερος σταθμός της εξελικτικής πορείας του παιδιού στο σχολείο κρίνεται η ψυχοκοινωνική ενδυνάμωσή του, η οποία επίσης είναι απόρροια της αγωγικής συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών. Η συναισθηματική ισορροπία του μαθητή ενισχύεται με την από κοινού μέριμνα των ψυχικών αναγκών του, που εκδηλώνονται κατά τη διάρκεια της μαθησιακής του διαδρομής. Η κοινωνική του διάσταση υποβοηθείται με την καλλιέργεια των συνθηκών για τη σύναψη υγιών διαπροσωπικών σχέσεων με τους συμμαθητές του. Η προσωπική του εικόνα εμπλουτίζεται και ισχυροποιείται με την απόκτηση ορισμένων

ξεχωριστών αρετών, αναγκαίων εφοδίων για τη μετέπειτα πορεία του στη ζωή. Πιο συγκεκριμένα, καλλιεργείται στον μαθητή η έννοια της υπομονής και της επιμονής για την επίτευξη των στόχων του. Επιπλέον, ο μαθητής εισπράττει τη στήριξη και την ενθάρρυνση για την προσπάθειά του από όλους τους «παιδαγωγούς» του, γονείς και εκπαιδευτικούς, αισθάνεται την ψυχική θαλπωρή, που του επιφυλάσσει η οικογένεια του σχολείου εκτός της φυσικής του οικογένειας, και ανταποκρίνεται ανάλογα στον καθημερινό αγώνα του. Η αντίληψή του απέναντι σε αυτόν τον αγώνα διαφοροποιείται, όπως και αντίστοιχα οι ποικίλες εκδηλώσεις της συμπεριφοράς του εντός του σχολικού πλαισίου. Θετικότερη φαίνεται, δηλαδή, η στάση του ως μέλους του σχολικού συνόλου, καθώς και η διάθεσή του για την κοινωνικοποίησή του με τους συνομηλίκους του. Εκτός αυτού, επιδεικνύει μία μεγαλύτερη αφοσίωση στη διδασκαλία στο σχολείο και μία υπευθυνότητα για την προετοιμασία του στο σπίτι, άρα αναλαμβάνει ατομικά την ευθύνη της μάθησης. Καθώς αυξάνεται ο βαθμός του ενδιαφέροντος και της συμμετοχής του στην πραγματικότητα του σχολείου, η σχολική διαρροή μειώνεται αισθητά. Δεν είναι καθόλου ευκαταφρόνητο να αναφερθεί ότι με έναν υποστηρικτικό περίγυρο διδασκόντων, που του εμφυσούν ασφάλεια και αισιοδοξία, τονώνεται η αυτοεκτίμησή του και συνολικά ενισχύεται σε αυτόν το ιδεώδες για την προσωπική του προκοπή εντός και εκτός των στενών ορίων της σχολικής αίθουσας. Αυτό έχει και τις δικές του προεκτάσεις στην κοινωνική σφαίρα αργότερα στη ζωή του. Συμπερασματικά, από ένα πλήθος βιβλιογραφικών πηγών διακρίνεται ότι τα οφέλη της σύμπραξης μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας είναι αναρίθμητα για τους μαθητές και δεν μπορούν να εξαντληθούν στο παρόν κείμενο, δεδομένου ότι συνοψίζονται στη διαμόρφωση του κατάλληλου περιβάλλοντος για την ουσιαστική μάθηση στο σχολείο και τη μεταγενέστερη ένταξη του ατόμου στον κοινωνικό ιστό. Ως εκ τούτου, αποτυπώνονται στη ρήση ότι «η ανάγκη δημιουργίας και διατήρησης ενός ζεστού, φιλικού και ουσιαστικού κλίματος συνεργασίας γονέων και εκπαιδευτικών είναι εκ των ουκ άνευ προϋπόθεση στο παιδαγωγικό γίνεσθαι ενός δημοκρατικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπου η παιδαγωγική διαδικασία στηρίζεται στο τρίπτυχο Εκπαιδευτικός-Μαθητής-Γονείς, με κέντρο ενδιαφέροντος τη γνωστική, τη συναισθηματική και την προσωπική ανάπτυξη του μαθητή» (Μπρούζος, 2002).

Στο παραπάνω τρίπτυχο της συνεργασίας τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί δεν μπορούν να παραμένουν αμέτοχοι των θετικών επιδράσεων της συντονισμένης ενασχόλησής τους με την εκπαίδευση των παιδιών. Και αυτό παρατηρείται, διότι η σχέση, που αναπτύσσεται μεταξύ όλων των φορέων, είναι δυναμική λόγω των αλληλοεπιδράσεών της,

έχει και μία συναισθηματική χροιά εκτός της ρεαλιστικής της υπόστασης και προϋποθέτει τη γνήσια δέσμευση όλων, προκειμένου να δρέψει καρπούς.

Σχετικά με τους πρώτους από τους αναφερθέντες, τους γονείς, το πρώτο σημαντικό στοιχείο αφορά την έκδηλη θετική αντίδρασή τους απέναντι στο σχολείο και συνοδεύεται από την ενίσχυση της πίστης τους στο έργο, που διενεργείται σε αυτό. Όσο η ανάμειξή τους γίνεται πιο έντονη και ουσιαστική, τόσο αυτοί διεισδύουν βαθύτερα στη σχολική πραγματικότητα και αναγνωρίζουν τον πραγματικό ρόλο, που καλούνται να ενστερνιστούν οι εκπαιδευτικοί, για να φέρουν σε πέρας την αποστολή τους. Την ικανοποίησή τους για τη σχολική εκπαίδευση των μαθητών διαδέχεται η εμπιστοσύνη τους σε αυτή, και η αίσθηση αυτή μεταδίδεται κατόπιν στα παιδιά λειτουργώντας ως το εχέγγυο μίας πολλά υποσχόμενης πορείας.

Η δεύτερη αλλαγή σχετίζεται με τις εσωτερικές διεργασίες, τις ενδόμυχες σκέψεις και τις ατομικές αναζητήσεις των γονέων όσον αφορά τη δική τους συνεισφορά στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους. Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί, ότι η ύπαρξη στο σπίτι γονεϊκών εκπαιδευτικών στυλ στη μάθηση των παιδιών ανεξάρτητα από το στυλ του εκάστοτε εκπαιδευτικού της τάξης, οδηγεί σε καλύτερα σχολικά αποτελέσματα (Αγγελάκος, 2010). Από την πλευρά των γονέων αυτό έχει τις δικές του παράπλευρες ωφέλειες. Με την ενεργή συμμετοχή τους στα σχολικά δράματα αυξάνεται το εύρος των δεξιοτήτων τους, το επίπεδο της αυτοπεποίθησής τους και ο βαθμός της αυτάρκειάς τους, με αποτέλεσμα να τους γεννάται η αίσθηση της αποτελεσματικότητας ως προς την άσκηση των γονεϊκών καθηκόντων τους. Η ενασχόλησή τους με την προσωπική τους επιμόρφωση σε σχέση με τα εκπαιδευτικά ζητήματα προβάλλει ως μία σοβαρή προοπτική και εντάσσεται στο γενικότερο πνεύμα της σύγχρονης εποχής για τη δια βίου αυτοβελτίωση του ατόμου. Όλα τα παραπάνω δεν θα αξιολογούνταν ως σημαίνοντα, εάν οι σχέσεις μεταξύ των γονέων και των παιδιών δεν παρουσίαζαν με τη σειρά τους μία πρόοδο, η οποία, προφανώς, είναι και αυτή το αποκύημα της γόνιμης αλληλεπίδρασης με το σχολικό περιβάλλον. Συνολικά, η οικογένεια, που ενεργά εμπλέκεται στη διαδικασία της μάθησης των παιδιών κατά τα σχολικά χρόνια, εμφανίζεται ευεργετημένη ποικιλοτρόπως και επιβεβαιώνεται η πασίγνωστη παραδοχή, ότι η άσκηση ενός έργου προσφοράς επιστρέφει στο πολλαπλάσιο ως κέρδος, σε όποιον το ασκεί.

Σχετικά με τους εκπαιδευτικούς το ασύγκριτο πλεονέκτημα που αυτοί βιώνουν είναι ότι το έργο που διατελούν, της διδασκαλίας και της διαπαιδαγώγησης των μαθητών, διευκολύνεται από τη συνεργασία τους με τους γονείς. Όταν οι γονείς στέκονται αρωγοί στην εκπαιδευτική

διαδικασία, προλαμβάνονται διάφορες δυσάρεστες καταστάσεις και επιλύονται τα ενδεχόμενα προβλήματα, επειδή αυτοί είναι οι καλύτεροι γνώστες του παιδιού τους, και τη γνώση αυτή μεταφέρουν απευθείας στους εκπαιδευτικούς. Επιπλέον, προκρίνονται οι ποικίλοι στόχοι που τίθενται, διδακτικοί και παιδαγωγικοί, καθώς οι γονείς παρέχουν την έμπρακτη ή τη νοερή στήριξή τους στα παιδιά στο σπίτι για την επίτευξή τους. Οι πρακτικές αυτές των γονέων συνδράμουν, κατά συνέπεια, στην ενίσχυση της διδακτικής στρατηγικής και στην άνοδο της συνολικής απόδοσης των εκπαιδευτικών ως απάντηση στη θετική ανταπόκριση, που τυγχάνει η προσπάθειά τους για την υποστήριξη της σχολικής μάθησης. Και συμπληρωματικά, συντείνουν στην εξασφάλιση των καλύτερων σχέσεων μεταξύ των διδασκόντων και των διδασκομένων μέσα στο γενικευμένο κλίμα κατανόησης και αποδοχής, το οποίο εξυφαίνεται. Γενικά, οι γόνιμες σχέσεις ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια λειτουργούν ως ένα εφαλτήριο για τους φορείς της εκπαίδευσης για τη μεταλαμπάδευση της γνώσης και της αρετής στο νεανικό κοινό τους.

2.5 ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Η αναλυτική παρουσίαση των θετικών επιδράσεων της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας, που προηγήθηκε, κρίνεται ανεπαρκής χωρίς την εξέταση των προϋποθέσεων, που εγγυώνται την ευόδωσή της. Σύμφωνα με τα ερευνητικά δεδομένα η δημιουργική σύμπραξη ανάμεσα στους γονείς και τους εκπαιδευτικούς παρακωλύεται από ένα πλήθος παραγόντων, που αφορούν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Η Μυλωνάκου-Κεκέ διατυπώνει τον ισχυρισμό, ότι είναι ευθύνη των στελεχών του σχολείου η προσπάθεια για τη βελτίωση αυτής της συνεργασίας και απαιτεί τη συνεκτίμηση των περιορισμών, που την υποθάλπουν, και την αναζήτηση των κατάλληλων μέσων για την αντιμετώπισή τους (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2009). Με άλλα λόγια, θεωρείται απαραίτητη για μία εποικοδομητική επικοινωνία ανάμεσα στους δύο φορείς η αποσαφήνιση των όρων της και η λήψη των μέτρων για την εξασφάλισή της. Και καθώς οι εκπαιδευτικοί είναι οι θεσμοθετημένοι παροχείς της σχολικής γνώσης, αυτοί επωμίζονται το φορτίο της δημιουργίας των συνθηκών, ώστε αυτή να προσφέρεται απρόσκοπτα και αποτελεσματικά.

Η υγιής συνεργασία ενδέχεται να υπονομεύεται και από τις δύο πλευρές παρά την κοινή αφετηρία και των δύο, που δεν είναι άλλη από τη βελτιστοποίηση της μαθησιακής διαδικασίας με επίκεντρο το παιδί. Επιχειρείται, έτσι, η συνοπτική παράθεση των πιο αντιπροσωπευτικών εμποδίων, που οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί συναντούν καθιστώντας τη

δημιουργική αλληλεπίδρασή μεταξύ τους εύθραυστη ή ανέφικτη, με συνέπεια το κοινό διακύβευμα, η πρόοδος των μαθητών, να μην υποστηρίζεται δεόντως.

Από την πλευρά των γονέων η τάση τους να ασκούν τη συμμετοχή τους σε θέματα, που άπτονται της σχολικής κοινότητας, χωρίς την ανάλογη εξουσιοδότηση ή καθοδήγηση από τους φορείς του σχολείου, τους φέρνει αντιμέτωπους με το εκπαιδευτικό κατεστημένο. Η εμπλοκή τους σε αυτή την περίπτωση ξεφεύγει από το πλαίσιο της συνεργασίας, που οι εκπαιδευτικοί με συγκεκριμένο τρόπο ορίζουν για την προαγωγή της σχολικής μάθησης, και εγκυμονεί κάποιους κινδύνους για το σχολικό κλίμα, που επικρατεί σε ολόκληρη τη μονάδα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, οι προθέσεις των γονέων να λειτουργούν ανασταλτικά στη σύναψη γόνιμων σχέσεων μεταξύ των δύο μερών, επειδή τα όρια της δικαιοδοσίας τους συγχέονται και προκαλούνται συγκρουσιακές καταστάσεις.

Εκτός, όμως, από αυτό το χαρακτηριστικό ανάχωμα στη διάθεση της συνεργασίας, που οι φορείς της οικογένειας και του σχολείου επιδεικνύουν, δεν είναι αμελητέες ορισμένες άλλες δυσκολίες, που ανακύπτουν και αφορούν και πάλι τη μερίδα των γονέων. Τέτοιες είναι η αδιαφορία τους λόγω της έλλειψης του χρόνου ή του αντικειμένου της διδασκαλίας ή των ήδη διαμορφωμένων πεποιθήσεών τους, επίσης η αδυναμία τους να ακολουθούν τις οδηγίες των εκπαιδευτικών, καθώς και η αποθάρρυνσή τους εξαιτίας της στάσης, που τηρεί το σχολείο στο ζήτημα γενικά. Πάντως, είτε πρόκειται για προβλήματα υποκειμενικής είτε αντικειμενικής φύσης η ανεμπόδιστη και γόνιμη συνέργεια μεταξύ των δύο πλευρών για την πρόκριση της σχολικής μάθησης δεν διασφαλίζεται παρά τις αρχικές προθέσεις των δύο μερών.

Από την πλευρά των εκπαιδευτικών η αρνητική διάθεσή τους απέναντι στους γονείς για συνεργατικές επαφές καταστέλλει τις πολυπόθητες σχέσεις αλληλεπίδρασης. Η στάση τους αυτή αποτυπώνεται στην υιοθέτηση μιας αμυντικής συμπεριφοράς έναντι όποιου επιχειρεί να παρέμβει στο έργο τους. Και αυτό συμβαίνει, επειδή θεωρούν ότι η παιδαγωγική και η εκπαιδευτική επάρκειά τους βρίσκονται στο στόχαστρο, με αποτέλεσμα να βιώνουν αισθήματα ανησυχίας και εσωστρέφειας. Ως εκ τούτου, η οικοδόμηση επικοινωνιακών σχέσεων με τους γονείς παρά τα αναγνωρισμένα οφέλη τους δεν είναι στις άμεσες προτεραιότητές τους.

Προς αυτή την κατεύθυνση συντείνουν, ακόμη, ορισμένες δυσχέρειες, με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι οι εκπαιδευτικοί, με αντίκτυπο να παρακωλύεται η αρμονική σύζευξη των δύο

πλευρών. Τέτοιες είναι για τους διδάσκοντες ο μεγάλος αριθμός του μαθητικού δυναμικού, η ολιγόωρη διδασκαλία σε αυτό, η εναλλαγή του κάθε σχολική χρονιά, καθώς επίσης και η ασυμφωνία τους με τους φορείς του σχολείου ως προς την διαδεδομένη τακτική τους για το εν λόγω ζήτημα. Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με την επιφυλακτικότητα των εκπαιδευτικών απέναντι στη γονεϊκή «εισβολή» στο δικό τους πεδίο δράσης συμβάλλουν στην παρεμπόδιση μιας άρτιας συνεργατικής σχέσης μεταξύ των δύο πλευρών.

Ενδεικτικά εκτέθηκαν οι κύριες δυσκολίες, που, όταν συντρέχουν, θέτουν σοβαρούς περιορισμούς στη δημιουργική επικοινωνία μεταξύ των γονέων και των εκπαιδευτικών. Ωστόσο, την ευθύνη επωμίζονται οι δεύτεροι, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, να σκιαγραφούν το προφίλ της επιθυμητής συνεργασίας και να μεταχειρίζονται τις κατάλληλες μεθόδους για τη διασφάλισή της. Άλλωστε, σύμφωνα με κάποιες έρευνες η αποτελεσματικότητα της γονεϊκής συμμετοχής στη διαδικασία του σχολείου, δηλαδή η συνεισφορά της στην εξασφάλιση της ουσιαστικής μάθησης, εξαρτάται σε μεγαλύτερο βαθμό από τα προσωπικά χαρίσματα του εκπαιδευτικού και λιγότερο από τα χαρακτηριστικά του γονέα (Γκλιάου-Χριστοδούλου, 2005). Η προσωπικότητα, δηλαδή, των διδασκόντων είναι ο κύριος ρυθμιστής της ευόδωσης των συνεργατικών σχέσεων με την οικογένεια για την ενίσχυση των σχολικών αποτελεσμάτων. Συνεπώς, είτε πρόκειται για την ατομική πρακτική του κάθε εκπαιδευτικού είτε για την πάγια πολιτική του οργανισμού οι βάσεις της υγιούς συνεργασίας προκαθορίζονται από αυτούς, οι οποίοι είναι εντεταλμένοι από το εκπαιδευτικό σύστημα για την εξέλιξη των μαθητών.

Εν ολίγοις, σε δύο κατευθύνσεις επικεντρώνονται οι προϋποθέσεις της ανενόχλητης και αποδοτικής αλληλεπίδρασης μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας. Εξυπακούεται, πρώτιστα, η ύπαρξη ενός ενθαρρυντικού σχολικού περιβάλλοντος προς την κατεύθυνση της συνεργασίας και η προσήλωση των δύο εμπλεκομένων πλευρών στον κοινό στόχο με επίκεντρο τους μαθητές. Η μία κατεύθυνση ενέχει την αναγνώριση των διακριτών ρόλων και των ευθυνών της κάθε πλευράς, ώστε να καθορίζονται απόλυτα τα όρια της δράσης και της δικαιοδοσίας τους. Αναλυτικά, η διάκριση της θέσης, που κατέχουν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί στη μαθησιακή διαδρομή του παιδιού, η εκτίμηση των υποχρεώσεων και των δυνατοτήτων τους, η κατανόηση του φάσματος των δραστηριοτήτων τους, καθώς και η αποδοχή των διαχωριστικών γραμμών ανάμεσά τους και των περιορισμών τους, χωρίς να χάνεται η αφοσίωση στο κοινό ιδεώδες, αποτελούν τις κύριες συνισταμένες της κάθε σοβαρής συνεργατικής προσέγγισης. Μία τέτοια σύμπραξη με στέρεα θεμέλια και έναν σαφή προσανατολισμό δεν υπονομεύεται από ενδεχόμενες παρανοήσεις στις λειτουργίες των μελών

της και στην άσκηση του κύρους τους, αλλά, αντίθετα, συντελείται ανεμπόδιστα και αποτελεσματικά. Η άλλη κατεύθυνση έχει πιο αφηρημένο περιεχόμενο και περικλείει τις αρχές της κάθε καλά εννοούμενης επικοινωνιακής και συνεργατικής σχέσης. Ειδικότερα, όπως τονίζει η Casanova, η αμοιβαία εμπιστοσύνη ανάμεσα στις δύο πλευρές και ο σεβασμός των γνώσεων της καθεμίας (Casanova, 1996), όπως, επίσης, η ενσυναίσθηση και η αναγνώριση της προσφοράς από την κάθε μεριά, καθώς και η ειλικρίνεια και η διαλλακτική διάθεση στις μεταξύ τους συναναστροφές είναι ορισμένες μόνο παράμετροι, που εξασφαλίζουν ένα εύφορο έδαφος για τον διάλογο και τη συνέργεια ανάμεσά τους. Κάτω από τέτοιες συνθήκες και με φανερή την πίστη στην κοινή προσπάθεια οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζονται ως οι κυρίαρχοι παράγοντες και οι γονείς ως οι ισότιμοι εταίροι τους στη μαθησιακή διαδικασία στο σχολείο, και το κοινό όραμα παίρνει σάρκα και οστά μέσα σε μία ατμόσφαιρα προσφοράς και χαράς. Το κλίμα αυτό συνοψίζει και την πολυδιάστατη έννοια της γνώσης σε όλα τα επίπεδα της συνεργασίας, μεταξύ των γονέων, των μαθητών και των εκπαιδευτικών, αφού όλοι δρουν μέσα σε αυτό, και ταυτόχρονα αποτελεί μία σπουδαία παρακαταθήκη για τα νέα άτομα για την επιδίωξη της προσωπικής και κοινωνικής ευημερίας στη μετέπειτα ζωή τους.

2.6 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Μετά την ανάδειξη των προϋποθέσεων, που διέπουν τις υγιείς σχέσεις ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια, έπεται η σκιαγράφηση των μέτρων για την οικοδόμησή τους. Το δύσκολο φορτίο επωμίζονται και πάλι οι φορείς του σχολείου ως οι βασικοί ρυθμιστές της σχέσης συνεργασίας συνολικά, του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της αξιολόγησής της, για την επιτυχημένη διεκπεραίωση του έργου τους. Αρκετοί μελετητές χρησιμοποιούν τον όρο «ανοιχτό σχολείο» ως μία απαραίτητη συνθήκη για την άνθηση των γόνιμων σχέσεων μεταξύ των δύο πλευρών υποδηλώνοντας με αυτόν τον τρόπο τις πάγιες θέσεις του σχολείου και διασταλτικά τις πρακτικές του για την ενεργή συμμετοχή των γονέων σε αυτό. Σε κάθε περίπτωση πάντως, η διαρκής δέσμευση των ίδιων των εκπαιδευτικών στον συγκεκριμένο στόχο θεωρείται επιβεβλημένη (Γεωργίου, 2000). Στο παρόν τμήμα της εργασίας μελετώνται συνοπτικά οι πιο αντιπροσωπευτικές τακτικές των στελεχών των μονάδων για την υποκίνηση και την κινητοποίηση των γονέων σχετικά με τη σχολική εκπαίδευση των παιδιών, οι οποίες αποδεικνύονται ένα χρήσιμο εργαλείο για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Ως ένα μέτρο μεγίστης σημασίας κρίνεται η συχνή, η τακτική και η σαφής επικοινωνία ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια, η οποία μεταφράζεται στην εξασφάλιση των κάθε

είδους ευκαιριών αλληλεπίδρασης των εκπαιδευτικών με τους γονείς και αντίστροφα. Ενδέχεται να έχουν τη μορφή συναντήσεων είτε για μία γνωριμία ή έναν απολογισμό κατά την έναρξη ή τη λήξη της σχολικής χρονιάς αντίστοιχα είτε για τη συστηματική και τη διαρκή ενημέρωση σε σχέση με τα θέματα, που αφορούν τη λειτουργία του σχολείου και την πρόοδο των μαθητών. Ενδέχεται, επιπλέον, να έχουν τη μορφή τηλεφωνικών συνομιλιών, ενημερωτικών σημειωμάτων, ατομικού ημερολογίου ή ακόμη να πραγματοποιούνται μέσω του πίνακα ανακοινώσεων ή του ιστολογίου της σχολικής μονάδας. Η πρωτοβουλία για την επικοινωνία μπορεί να είναι αμφίπλευρη ή και έκτακτη, όταν κρίνεται σκόπιμο. Με άλλα λόγια, η ανταλλαγή των πληροφοριών για τα ζητήματα, που άπτονται της μαθητικής ζωής, συμβάλλει καθοριστικά στη σύζευξη του σχολείου και της οικογένειας και καθιστά όλα τα εμπλεκόμενα μέλη πιο συνειδητά στην πρόκριση του σκοπού τους.

Άλλη μία μέθοδος για τη γεφύρωση της απόστασης ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια αποτελεί η συμμετοχή όλων των μελών σε διάφορες εκδηλώσεις πολιτιστικού, αθλητικού, περιβαλλοντικού, παιδαγωγικού ή επιμορφωτικού χαρακτήρα. Τέτοιες μπορεί να είναι οι σχολικές γιορτές και εκδρομές, τα εκπαιδευτικά προγράμματα, οι συλλογικές δράσεις ή τα σεμινάρια ψυχοπαιδαγωγικού και κοινωνιολογικού περιεχομένου. Αυτές πραγματοποιούνται εντός του σχολικού πλαισίου ή εκτός αυτού από τους φορείς του σχολείου και σε πολλές περιπτώσεις με τη σύμπραξη των συλλόγων των γονέων και της τοπικής κοινωνίας. Η εθελοντική προσφορά των γονέων, καθώς και η εμπλοκή της δημοτικής κοινότητας, στα σχολικά δρώμενα αποτελούν μία σημαντική συνεισφορά στο σύνολο των δράσεων, στις οποίες το σχολείο πρωταγωνιστεί. Και αυτό εξηγείται, επειδή τόσο οι ενέργειες των γονέων όσο και της τοπικής αρχής δύνανται με τη συνδρομή τους να επιλύουν μερικά πρακτικά θέματα και να συμβάλλουν στην ομαλή λειτουργία του σχολείου ή στην ποιοτική αναβάθμιση αυτής. Δεν είναι ευκαταφρόνητο, επίσης, ότι με αυτόν τον τρόπο αναπτύσσεται στους γονείς το «αίσθημα του ανήκειν» (Αθανασούλα-Ρέππα, 2008). Πρόκειται, δηλαδή, για την καλλιέργεια της πεποίθησης, ότι αποτελούν μέλη μιας ευρύτερης ομάδας, της κοινότητάς τους, και αυτό με τη σειρά του λειτουργεί ως ένα κίνητρο για την περαιτέρω συμμετοχή τους στους θεσμούς, που υπάγονται στη δικαιοδοσία της δημοτικής αρχής τους, όπως είναι οι σχολικές δομές. Η αίσθηση αυτή συντηρείται με όλες τις εκδηλώσεις και τις δράσεις, στις οποίες προΐσταται το σχολείο, και μεταφράζεται συνήθως στα αυξημένα επίπεδα της γονεϊκής συμμετοχής σε αυτές.

Τέλος, ως μία καταλυτική παράμετρος στις παραπάνω τακτικές του σχολείου για την ενεργοποίηση των γονέων προτάσσεται η κατάρτιση των εκπαιδευτικών ως προς τα θέματα

της επικοινωνίας και των διαπροσωπικών σχέσεων. Η προϋπόθεση αυτή αποτελεί το υπόβαθρο για την αποτελεσματική διεκπεραίωση των ενεργειών, που υιοθετούνται από τα στελέχη του σχολείου, για τη συνέργεια μεταξύ των δύο φορέων. Η κατανόηση των αρχών και των διεργασιών, που διέπουν τις εκφάνσεις της υγιούς επικοινωνίας και της διαχείρισης των συγκρούσεων σε όλα τα επίπεδα των σχέσεων, έχει απήχηση και στη σχολική πραγματικότητα. Συνεπώς, η ανάγκη της προσωπικής επιμόρφωσης και της συνεχούς ατομικής βελτίωσης για την ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων με στόχο την κατάλληλη αξιοποίηση της γονεϊκής παρουσίας στη σχολική εκπαίδευση ιδεατά αποτελεί μία άμεση προτεραιότητα του κάθε συνειδητοποιημένου εκπαιδευτικού. Είναι εκ των ων ουκ άνευ γνωστό, ότι η καλλιέργεια των επικοινωνιακών επαφών επαφίεται στις τεχνικές της επικοινωνίας και των δύο πλευρών, ωστόσο, στην παρούσα εργασία επιλέγεται να εξεταστεί μόνο το εύρος των πρωτοβουλιών, που αναλαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί. Για αυτόν τον λόγο, και ο τομέας των ενδεδειγμένων μέσων δεν εξαντλείται πλήρως.

Ανακεφαλαιώνοντας, προς επίρρωση των όσων προηγήθηκαν, οι Ice και Hoover-Dempsey επισημαίνουν ότι «η οικοδόμηση σχέσεων γονέων-σχολείου είναι αμφίπλευρη και εξαρτάται τόσο από τις ανοικτές πρακτικές και πολιτικές του σχολείου προς τους γονείς και γενικότερα προς την κοινωνία, όσο και από τη θετική ανταπόκριση των γονέων» (Ice&Hoover-Dempsey, 2011). Με άλλα λόγια, δεν αρκεί μόνο να γίνονται προσπάθειες από τους εκπαιδευτικούς για την ενεργοποίηση των γονέων και των τοπικών φορέων στα δρώμενα του σχολείου, αλλά απαιτείται η θετική απόκριση και από την άλλη πλευρά. Ο σχεδιασμός και η ανάληψη μιας εκπαιδευτικής πολιτικής, που τονίζει και επιζητά τη στήριξη των γονέων, αποτελούν τη μία συνισταμένη του εγχειρήματος, η άλλη εναπόκειται στη βούληση των γονέων. Γενικά, οι τρεις συντελεστές, το σχολείο, η οικογένεια και η κοινωνία, έχουν αλληλοεξαρτώμενες σχέσεις και η επιτυχία της συντονισμένης δράσης τους για την αναβάθμιση του εκπαιδευτικού και του παιδαγωγικού έργου άπτεται της μεταξύ τους αμοιβαίας συνεργασίας. Όπως, επιπλέον, αποδεικνύεται, οι πρακτικές, που ενδεικτικά διατυπώθηκαν, εμπεριέχουν τις βασικές αρχές της τυπολογίας της Epstein περί της γονεϊκής εμπλοκής, οι οποίες αναπτύχθηκαν πρωτίτερα στα πλαίσια των θεωρητικών μοντέλων (Epstein, 1995). Γι' αυτό, τα πολύπλοκα πλέγματα των σχέσεων μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μελών, που δημιουργούνται, κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικά και απασχολούν διαχρονικά τους μελετητές καθώς και την παρούσα εργασία.

Η θεωρητική προσέγγιση, που επιχειρήθηκε στο παρόν κεφάλαιο, εξυπηρετεί τον σκοπό της υπό διεξαγωγή έρευνας, ο οποίος δεν είναι άλλος από τη διερεύνηση του πολυσύνθετου

ζητήματος της συνεργασίας ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών και των παιδαγωγικών αποτελεσμάτων για τους μαθητές. Η ερευνητική προσέγγιση, που ακολουθεί στα επόμενα κεφάλαια, εξετάζει όλες τις πτυχές του επίμαχου αντικειμένου σε πρακτικό επίπεδο, ώστε να μετουσιωθεί η θεωρία στην πράξη, με απώτερο σκοπό να σκιαγραφηθεί το κατάλληλο πλαίσιο για την προαγωγή της συνεργασίας. Με γνώμονα αυτή την επιδίωξη και σε συνάρτηση με την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας τα ερευνητικά ερωτήματα για την προκείμενη εργασία συνοψίζονται στα εξής:

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της συνεργασίας, που αναπτύσσεται, ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς για την ενίσχυση του έργου του σχολείου;

Ποιοι είναι οι παράγοντες, που διαμορφώνουν τις συνεργατικές σχέσεις ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς;

Ποιες είναι οι θετικές επιδράσεις, που απορρέουν από τις συνεργατικές σχέσεις ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς;

Ποια είναι τα εμπόδια, που προκύπτουν, και οι προϋποθέσεις, που εξασφαλίζουν τις υγιείς συνεργατικές σχέσεις ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς;

Ποιες είναι οι πρακτικές για την ενίσχυση των συνεργατικών σχέσεων ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς;

3.ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην προηγούμενη ενότητα έγινε μία ανάλυση σε θεωρητικό επίπεδο της συνεργασίας μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας για την ενίσχυση του εκπαιδευτικού και του παιδαγωγικού έργου, που λαμβάνει χώρα. Επιπλέον, εκτέθηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα και διαγράφηκαν οι κύριοι άξονες της ανάλυσης του θέματος, που περιλαμβάνουν τις έννοιες-κλειδιά για τη σφαιρική διαπραγμάτευσή του. Στην ενότητα αυτή αναπτύσσεται η μεθοδολογική προσέγγιση, που υιοθετήθηκε, για τη συγκέντρωση των αποτελεσμάτων και την εξαγωγή των συμπερασμάτων της έρευνας. Ειδικά, προσδιορίζονται το είδος της ερευνητικής μεθόδου, που εφαρμόστηκε, το ερευνητικό εργαλείο, που χρησιμοποιήθηκε, και ο ερευνητικός πληθυσμός που επιλέχτηκε, ως οι απαραίτητες συνισταμένες της ολοκληρωμένης διαχείρισης της σύνθετης αυτής διαδικασίας.

Όπως ήδη επισημάνθηκε, το κύριο ζητούμενο της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς το θέμα της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας για την πρόοδο των μαθητών. Έρευνες στο παραπάνω ζήτημα έχουν πραγματοποιηθεί πολλές, αφού απασχολεί τους μελετητές επί σειρά ετών, ωστόσο, θεωρήθηκε σκόπιμο να εξεταστούν και να συσχετιστούν μεταξύ τους οι μεταβλητές, που το πλαισιώνουν, με στόχο να εντοπιστούν τα σημεία εκείνα, που με τις κατάλληλες παρεμβάσεις θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην αύξηση και τη βελτίωση των επιπέδων της γονεϊκής συμμετοχής στο έργο του σχολείου. Μέσα από την εντύπωση στη διεθνή βιβλιογραφία και αρθρογραφία καταγράφηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα και τέθηκαν τα θεμέλια για την προσέγγιση του αντικειμένου σε ερευνητικό επίπεδο με τον ενδεδειγμένο μεθοδολογικό χειρισμό.

Η λεπτομερής παρουσίαση του μεθοδολογικού σχεδιασμού της έρευνας συνίσταται ως μία αναγκαία προϋπόθεση για την ομαλή έναρξη του εγχειρήματος. Αρχικά, η περιγραφή της ερευνητικής τεχνικής, στη συνέχεια του ερευνητικού εργαλείου της συλλογής των δεδομένων καθώς και του ερευνητικού δείγματος, όπως επίσης και του τρόπου της ανάλυσης των πληροφοριών αποτελούν την πρωταρχική μέριμνα του κάθε σοβαρού ερευνητή. Όλα αυτά τα στοιχεία, εφόσον διατυπωθούν και ερμηνευτούν με έναν σαφή και κατηγορηματικό τρόπο, προσδίδουν μία αξιοπιστία και μία εγκυρότητα στην ερευνητική διαδικασία και ένα κύρος στα ερευνητικά αποτελέσματα.

3.1 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ

Η συγκεκριμένη ερευνητική προσπάθεια βασίζεται στην ποσοτική μέθοδο, τη μία από τις δύο μεθοδολογικές προσεγγίσεις, που συναντώνται στον χώρο της εκπαιδευτικής έρευνας, προκειμένου να διερευνήσει σε βάθος τις απόψεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με το ζήτημα της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας. Η ποσοτική έρευνα μεταχειρίζεται μερικές στατιστικές τεχνικές για τη μελέτη ενός φαινομένου, με απώτερο σκοπό να εντοπίσει κάποιες τάσεις και να κάνει ορισμένες γενικεύσεις. Απευθύνεται σε ένα μεγάλο και τυχαίο δείγμα συμμετεχόντων και με έναν προκαθορισμένο τρόπο για τη συλλογή και την επεξεργασία των δεδομένων επιδιώκει να εξηγήσει ένα μέρος από τις παραμέτρους του υπό μελέτη φαινομένου (Creswell, 2016).

Η ποσοτική πρωτογενής έρευνα, που διενεργήθηκε, με γνώμονα την παρούσα εργασία είναι δειγματοληπτική χωρίς πιθανότητα ή αλλιώς, όπως αποκαλείται, ευκολίας. Η επιλογή του

διαθέσιμου ή βολικού δείγματος ενδείκνυται, όταν πρόκειται για μία έρευνα σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα ή σε ένα μέρος μόνο του συνολικού πληθυσμού, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο να ληφθούν ικανοποιητικά συμπεράσματα για το σύνολο αυτού (Berg, 2006). Το αδιαμφισβήτητο όφελος, πάντως, είναι ότι προκύπτουν από αυτή κάποιες χρήσιμες πληροφορίες για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων, παρά το γεγονός ότι τα άτομα, που αποτελούν το δείγμα, δεν είναι βέβαιο ότι είναι αντιπροσωπευτικά όλου του πληθυσμού.

Η συλλογή των δεδομένων υλοποιήθηκε με την τεχνική του ανώνυμου δομημένου ερωτηματολογίου κλειστού τύπου. Η μέθοδος αυτή διασφαλίζει σε έναν μεγάλο βαθμό ειλικρινείς απαντήσεις, ταχύτητα και ευκολία στη συμμετοχή των ερωτώμενων και στην επεξεργασία των αποτελεσμάτων από τους ερευνητές, καθώς και ένα χαμηλό κόστος στη διεξαγωγή της ερευνητικής διαδικασίας συνολικά (Martens, 2009). Επίσης, παρέχει τη δυνατότητα της ευελιξίας στη διαχείριση των ευρημάτων στατιστικά, όπως για παράδειγμα την ενασχόληση με τις απλές μετρήσεις συχνότητας των πεδίων ή με τις σύνθετες αναλύσεις των σχέσεων μεταξύ τους ανάλογα με τους τομείς του ενδιαφέροντος, που ορίζει ο κάθε ερευνητής. Στο επόμενο κεφάλαιο εξειδικεύονται οι λεπτομέρειες για το ερευνητικό εργαλείο στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Προτού αναλωθεί το παρόν κείμενο στη διεξοδική περιγραφή της πρωτογενούς έρευνας, που διενεργήθηκε, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν οι περιορισμοί, που συνυπάρχουν με την επιλογή της συγκεκριμένης μεθοδολογίας. Κατά πρώτον, ένα ποσοστό των ερωτηματολογίων είτε δεν απαντήθηκαν είτε απαντήθηκαν ελλιπώς, με συνέπεια το δείγμα αυτών, που τελικά συμμετείχαν στην έρευνα, να αποτελεί μία ορισμένη ομάδα ανθρώπων και όχι μία τυχαία, όπως αρχικά είχε σχεδιαστεί. Κατά δεύτερον, η έλλειψη της φυσικής παρουσίας της ερευνήτριας κατά το στάδιο της συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων δεν δημιούργησε ένα κλίμα εμπιστοσύνης και δεν βοήθησε στην πλήρη κατανόηση ορισμένων πεδίων προς διερεύνηση. Αυτό παρατηρήθηκε, κυρίως, στην ηλεκτρονική συγκέντρωση των ερευνητικών δεδομένων, κατά την οποία η ψηφιακή εφαρμογή διέθετε υποχρεωτικά και την επιλογή της ελεύθερης έκφρασης του κάθε εκπαιδευτικού. Αυτό είχε ως αντίκτυπο την ορθότητα και την ακρίβεια ενός αριθμού των απαντήσεων, οι οποίες, ασφαλώς, δεν υπόκειντο σε καμίας μορφής διευκρίνιση από τη συντάκτρια πριν την καταχώρησή τους. Κατά τρίτον, τα ερωτηματολόγια απαρτιζόνταν από ερωτήσεις κλειστού τύπου, οι οποίες παρά το πλεονέκτημα της εύκολης συμπλήρωσης, κωδικοποίησης και ανάλυσης δεν κάλυπταν το φάσμα όλων των πιθανών απαντήσεων ή επιδέχονταν μίας υποκειμενικής ερμηνείας ως προς την κλίμακα των διαβαθμίσεων, που περιείχαν. Γενικά, οι περιορισμοί από τη χρήση του

ερωτηματολογίου ως ενός ερευνητικού μέσου, που αναφέρθηκαν, δεν είναι αμελητέοι, ωστόσο, δεν επηρεάζουν τη δυνατότητα της γενίκευσης των αποτελεσμάτων της έρευνας, διότι είναι απόλυτα συνυφασμένοι με τη διεξαγωγή της κάθε αναλογικής ποσοτικής έρευνας.

Η ψηφιακή διαχείριση των πρωτογενών δεδομένων παραμένει ένα εξίσου κομβικό σημείο της έρευνας, καθώς εκτός των άλλων αποτελεί έναν ελεγκτικό μηχανισμό, που συμβάλλει στη διατήρηση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας ολόκληρης της διαδικασίας. Περιλαμβάνει το στάδιο της κωδικογράφησης, κατά το οποίο οι αφηρημένες έννοιες μετατρέπονται σε μετρήσιμες με τις απαραίτητες μηχανογραφικές διεργασίες, και από όπου πηγάζει η περιγραφική και η επαγωγική στατιστική ανάλυση των ερευνητικών ευρημάτων. Καταρτίζονται, στη συνέχεια, οι πίνακες συχνοτήτων, προκαλούνται οι παλινδρομήσεις, που αφορούν τη συσχέτιση των μεταβλητών, και, εάν καταστεί αναγκαίο, δημιουργούνται τα διαγράμματα, όπου αποτυπώνονται με γραφικό τρόπο τα στοιχεία της έρευνας. Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό πακέτο SPSS 17.0 της εταιρείας IBM.

Επομένως, η εκπόνηση μίας έρευνας αποδεικνύεται μία σύνθετη και επίπονη διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει τη φάση της προετοιμασίας, της υλοποίησης και της ανάλυσής της. Ο μεθοδολογικός σχεδιασμός, ο οποίος μόλις περιγράφηκε, ορίζεται σε μία πιο συγκεκριμένη βάση παρακάτω και προσεγγίζονται εκ νέου οι δύο καθοριστικές συνισταμένες του, το εργαλείο και το δείγμα της έρευνας.

3.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ

Ειδικότερα, σε σχέση με την πρώτη συνισταμένη της διαδικασίας το ερωτηματολόγιο κατασκευάστηκε από την ερευνήτρια έπειτα από την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας ως προς το θέμα και σε απόλυτη συνάρτηση με τους ερευνητικούς στόχους, που τέθηκαν εξ' αρχής. Με την εποπτεία του επιβλέποντα καθηγητή πήρε την οριστική μορφή του, ψηφιακή μέσω της εφαρμογής Google forms και αναλογική, κατόπιν αυτού, διανεμήθηκε διαδικτυακά μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και διαζώσης, συμπληρώθηκε οικειοθελώς από τον παρατηρούμενο πληθυσμό και παραλήφθηκε, στη συνέχεια, από τη συντάκτρια. Το σύνολο των απαντήσεων των ερωτώμενων συγκεντρώθηκε, τελικά, ηλεκτρονικά στην εφαρμογή Google forms είτε αυτόματα είτε μετά από την ανάλογη παρέμβαση της ερευνήτριας. Αξίζει να αναφερθεί, επίσης, ότι προηγήθηκε της διανομής του ερωτηματολογίου μία δοκιμαστική έρευνα σε λίγα άτομα, που πρόσκεινται

στη συντάκτρια, προκειμένου να ελεγχθεί η αρτιότητα του περιεχομένου και της δομής του, και να προσδιοριστεί η λειτουργικότητά του, ώστε να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις, όπου αυτό κατέστη επιβεβλημένο.

Έτσι, το δομημένο ερωτηματολόγιο, που διαμορφώθηκε, απαρτίζεται από κλειστού τύπου και τύπου Likert ερωτηματικές και καταφατικές προτάσεις, στις οποίες ο ερωτώμενος καλείται είτε να διαλέξει μία ή περισσότερες απαντήσεις είτε να τοποθετηθεί ως προς μία στάση ή άποψη σύμφωνα με την προσωπική εμπειρία ή θεώρησή του. Το πλεονέκτημα από αυτό το είδος των ερωτημάτων είναι η μικρή επένδυση χρόνου από την πλευρά του παρατηρούμενου, καθώς απαιτούνται λιγότερα από δέκα λεπτά ενασχόλησης με αυτό για τη συμπλήρωσή του, και η επιδεκτικότητα των στοιχείων του σε στατιστικές μεθόδους από την πλευρά του ερευνητή, όπως προηγουμένως υπαινίχθηκε. Χρειάζεται, παρόλα αυτά, να επισημανθεί, ότι η ηλεκτρονική εφαρμογή της Google προϋποθέτει σε κάθε πεδίο και την επιλογή της ελεύθερης απάντησης του εξεταζόμενου καθιστώντας τα νέα δεδομένα, που προστίθενται, ορισμένες φορές μη αντιπροσωπευτικά του σκοπού της έρευνας. Συνεχίζοντας με τα γνωρίσματά του, το υπό συζήτηση εργαλείο απευθύνεται στην ελληνική γλώσσα σε εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας, είναι κοινό προς όλους και ανώνυμο. Να σημειωθεί ότι στην αρχή του ηλεκτρονικού εγγράφου εμφανίζεται μία σύντομη εισαγωγή σχετικά με την έρευνα, η οποία διεξάγεται, και τον πληθυσμό, στον οποίο αποτείνεται, και διευκρινίζεται η υποχρεωτική συμπλήρωση όλων των ερωτημάτων, καθώς και η χρήση των απαντήσεων για ερευνητικούς αποκλειστικά σκοπούς. Ο τίτλος του ταυτίζεται με τον τίτλο της διπλωματικής εργασίας, της οποίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος, και προετοιμάζει τον αναγνώστη, που συμμετέχει στην έρευνα, για ό, τι ακολουθεί.

Εκτός από τα γενικά χαρακτηριστικά του το ερωτηματολόγιο εμφανίζεται να διατηρεί απόλυτα το περιεχόμενο και τη δομή του θεωρητικού τμήματος της εργασίας, που συμπληρώνει. Περικλείει τριάντα ερωτήματα, τα οποία κατανέμονται σε έξι ενότητες βάσει του εννοιολογικού αντικειμένου τους. Αυτά είναι πολλαπλών επιλογών και διακρίνονται σε εκείνα, που επιδέχονται μίας απάντησης, σε εκείνα, που επιτρέπουν την επιλογή δύο ή τριών απαντήσεων, και σε εκείνα, που προορίζονται για την ιεράρχηση όλων των απαντήσεών τους από τους ερευνώμενους. Ως εκ τούτου, τα ευρήματα για το κάθε πεδίο αναμένεται να διαφοροποιούνται μετά τη στατιστική επεξεργασία τους και να αντιμετωπίζονται ως ξεχωριστές οντότητες στην παρουσίασή τους. Επιπλέον, δεν μπορεί να παραληφθεί η αναφορά στις ερωτήσεις τύπου Likert για την αποτύπωση των στάσεων του δείγματος, που είναι διάσπαρτες στο ερωτηματολόγιο και εντοπίζονται κυρίως στο τέλος της κάθε ενότητάς

του ως μία απόπειρα ανακεφαλαίωσης του νοήματος, που εμπεριέχεται σε αυτή. Ακολουθεί η λεπτομερής περιγραφή του κάθε επιμέρους τμήματος του ερωτηματολογίου.

Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει εννέα ερωτήματα υπό τον τίτλο «Δημογραφικά Στοιχεία» και αποσκοπεί να συλλέξει πληροφορίες για το ατομικό και το επαγγελματικό προφίλ του κάθε εκπαιδευτικού. Τέτοιες είναι το φύλο και η ηλικιακή ομάδα του, καθώς επίσης ο φορέας και η βαθμίδα της εκπαίδευσης, όπου απασχολείται. Σε αυτές συγκαταλέγονται ο κλάδος και η ειδικότητά του, το είδος της εργασιακής σχέσης του, όπως και τα έτη της προϋπηρεσίας του. Σε αυτές, τέλος, προσμετρούνται, για να ολοκληρωθεί η σκιαγράφιση της ταυτότητάς του, το διάστημα της υπηρεσίας του στην ίδια σχολική μονάδα και η αναλογία μαθητών-εκπαιδευτικού στα τμήματα, που έχει αναλάβει, κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά.

Η δεύτερη ενότητα στοχεύει να καταγράψει ορισμένα γενικά στοιχεία αναφορικά με τη στάση του κάθε εκπαιδευτικού απέναντι στη γονεϊκή συμμετοχή στο σχολείο, όπως ο αντίστοιχος τίτλος της υπαγορεύει. Αποτελείται από έξι ερωτήματα, τα οποία διερευνούν τις διάφορες πτυχές των σχέσεων σχολείου-οικογένειας σύμφωνα με την αντίληψη των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα, αναζητούνται οι πηγές της άντλησης των πληροφοριών για τους μαθητές, στις οποίες οι εκπαιδευτικοί καταφεύγουν, η συχνότητα των εκκλήσεών τους προς τους γονείς για συνεργασία και ο βαθμός της ικανοποίησής τους από την ανταπόκριση των γονέων στις ενέργειές τους αυτές. Επιπλέον, εγείρονται κάποιες απορίες για τον συνήθη τρόπο της επικοινωνίας τους με τους γονείς, τη σπουδαιότητα των πληροφοριών, που παρέχουν στους γονείς, και τους πλέον χαρακτηριστικούς τύπους της γονεϊκής ανάμειξης στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών, που συναντούν.

Στην τρίτη ενότητα, η οποία φέρει τον τίτλο «Παράγοντες διαμόρφωσης σχέσεων σχολείου-οικογένειας», επιχειρείται μέσα από τέσσερα ερωτήματα να διασταυρωθούν οι κυρίαρχοι λόγοι, που παίζουν έναν καθοριστικό ρόλο στη σύναψη των σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών. Υπό εξέταση τίθενται οι παράμετροι, που αφορούν τους μαθητές, τους γονείς και τις σχολικές μονάδες αντίστοιχα, ενώ, τέλος, ανακύπτει προς εξέταση ο προβληματισμός κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν με τη θέση ότι το σχολείο κατατά τους στόχους του, εάν μέσα από τα προγράμματά του επιτυγχάνει να σχετίζεται η παρεχόμενη εκπαίδευση με το κοινωνικό, το πνευματικό και το πολιτισμικό προφίλ του οικογενειακού περιβάλλοντος του μαθητή.

Η τέταρτη ενότητα, η οποία εμπίπτει στον τίτλο «Θετικές επιδράσεις σχέσεων σχολείου οικογένειας», εστιάζει μέσω τεσσάρων ερωτημάτων στο άμεσο και έμμεσο όφελος, που απορρέει από τις υγιείς σχέσεις αλληλεπίδρασης ανάμεσα στις δύο πλευρές. Στο επίκεντρο βρίσκονται αρχικά οι μαθητές, έπειτα οι γονείς και, τέλος, οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί, προτού καταλήξει, τελικά, η διερεύνηση στην τοποθέτηση του ερευνώμενου πληθυσμού ως προς το εάν η ύπαρξη στο σπίτι γονεϊκών εκπαιδευτικών στυλ στη μάθηση των παιδιών ανεξάρτητα από το στυλ του εκάστοτε εκπαιδευτικού της τάξης συνδέεται με καλύτερα σχολικά αποτελέσματα.

Στην πέμπτη ενότητα, η οποία τιτλοφορείται ως «Εμπόδια και Προϋποθέσεις σχέσεων σχολείου-οικογένειας», το ζητούμενο είναι να ανασυρθούν στην επιφάνεια τα προβλήματα, που δυσχεραίνουν την εξασφάλιση μίας αγωγικής συνεργασίας για την πρόοδο των μαθητών, και να αναδειχθούν οι συνθήκες, που την εγγυώνται. Τα πέντε ερωτήματα, που την συγκροτούν, είναι κατανομημένα ως εξής: τα δύο πρώτα αφορούν τις κύριες αιτίες, που υπονομεύουν τις γόνιμες σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών και των γονέων τόσο από την πλευρά των πρώτων όσο από την πλευρά των δεύτερων, ενώ τα δύο επόμενα θέτουν στο επίκεντρο τις προϋποθέσεις, που τις διέπουν, και, ειδικότερα, τις βασικές αρχές των άρτιων επικοινωνιακών σχέσεων, που τις εξυπηρετούν. Το πέμπτο και τελευταίο ερώτημα προσεγγίζει το θέμα από μία διαφορετική οπτική γωνία και επιδιώκει να εντοπίσει τα επίπεδα της συμφωνίας των εκπαιδευτικών με την πεποίθηση, ότι η αποτελεσματική μάθηση ως το αποκύημα της επικοινωνιακής αλληλεπίδρασης ανάμεσα στις δύο πλευρές εξαρτάται περισσότερο από τα προσωπικά χαρίσματα του εκπαιδευτικού και λιγότερο από τα χαρακτηριστικά του γονέα.

Η έκτη και τελευταία ενότητα με τον τίτλο «Πρακτικές ενίσχυσης σχέσεων σχολείου-οικογένειας» ευελπιστεί να αποκαλύψει τις τεχνικές των εκπαιδευτικών, οι οποίες συμβάλλουν θετικά στην άνθηση των υγιών σχέσεων συνεργασίας με τους γονείς των μαθητών τους. Τα δύο ερωτήματα λειτουργούν ως ένας τρόπος ανεύρεσης των πιο ενδεδειγμένων τακτικών για τον σκοπό αυτό και ως ένα μέσο μέτρησης της ικανοποίησης, που οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί βιώνουν από την προσέγγιση του δικού τους σχολείου προς αυτή την κατεύθυνση.

3.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΔΕΙΓΜΑ

Ως συνέχεια της συζήτησης περί του εργαλείου της έρευνας η άλλη αναγκαία συνιστώσα της ερευνητικής μεθόδου, που εφαρμόστηκε, είναι το δείγμα του πληθυσμού. Η λεπτομερής παρουσίασή του σε συνάρτηση με τις επικρατούσες συνθήκες κατά τη διενέργεια του εγχειρήματος προσδίδει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του και παρέχει τα απαραίτητα συστατικά της χαρτογράφησης ολόκληρης της ερευνητικής διαδικασίας.

Αναλυτικότερα, οι παράμετροι, που εστιάζονται, αφορούν το μέγεθος και την ταυτότητα του δείγματος, όπως καθορίζονται από τον χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο της συλλογής των ερευνητικών δεδομένων. Συνολικά διανεμήθηκαν 185 ερωτηματολόγια, τα περισσότερα σε ηλεκτρονική μορφή παρά σε έντυπη, εκ των οποίων επιστράφηκαν απαντημένα και καταχωρήθηκαν μέσα στο χρονικό διάστημα, που είχε οριστεί, τα 145. Η συμπλήρωσή τους έγινε από τους ερωτώμενους χωρίς τη φυσική παρουσία της ερευνήτριας αλλά κατόπιν μίας αρχικής προσωπικής επικοινωνίας μαζί τους. Η ιδιότητα της εκπαιδευτικού, που η ίδια η συντάκτρια διατηρεί επί δύο δεκαετίες, της εξασφάλισε την πρόσβαση σε ένα μεγάλο αριθμό συναδέλφων εκπαιδευτικών, με τους οποίους διατηρεί φιλικές ή κοινωνικές ή επαγγελματικές σχέσεις. Το μεγαλύτερο μέρος αυτών υπηρετούν κατά την τρέχουσα περίοδο σε δύο σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Ανατολικής Θεσσαλονίκης, μία ιδιωτική και μία δημόσια, οι οποίες αποτελούν τον κύριο χώρο της δραστηριοποίησης της ερευνήτριας για πολλά χρόνια μέχρι σήμερα. Το υπόλοιπο τμήμα αυτών απασχολούνται ποικιλοτρόπως στον χώρο της εκπαίδευσης ανά την Ελλάδα, χωρίς, ωστόσο, να αγνοείται το γεγονός, ότι προέρχονται από τον κοινωνικό περίγυρο της συντονίστριας της έρευνας, η οποία γεωγραφικά ανήκει στον Νομό Θεσσαλονίκης και ειδικότερα στις ανατολικές παρυφές του. Επισημαίνεται, έτσι, κατά βάση η αστική φυσιογνωμία του δείγματος και διευκρινίζεται, επίσης, για την ορθή περιγραφή της μεθοδολογικής τεχνικής ο ακριβής χρόνος της διεξαγωγής της έρευνας. Αυτός εντοπίζεται τον Φεβρουάριο του 2019 και συγκεκριμένα σε μία περίοδο 15 ημερών, τεχνικές λεπτομέρειες που είχαν οριστεί εξ' αρχής κατά τον σχεδιασμό της εκπόνησης του έργου. Η επιτυχής συγκέντρωση του απαιτούμενου αριθμού απαντημένων ερωτηματολογίων μέσα στα προκαθορισμένα χρονικά πλαίσια δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την ομαλή έκβαση ολόκληρου του εγχειρήματος.

Προτού επεκταθεί η παρούσα εργασία στην παράθεση των ερευνητικών αποτελεσμάτων της, κρίνεται βασικό να υπογραμμιστεί ότι η αρχική επιλογή του δείγματος έγινε με τυχαίο τρόπο, ώστε να είναι αντιπροσωπευτικό, εντούτοις, η τελική διαμόρφωσή του καθορίστηκε από μία

σειρά άλλων παραγόντων, που το καθιστά επιλεγμένο σε κάποιο βαθμό (Creswell, 2016). Με άλλα λόγια, προς την εξυπηρέτηση της μεθοδολογικής προσέγγισης, που επικράτησε, το ανώνυμο ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε σε μία μεγάλη μερίδα του εκπαιδευτικού κόσμου για την οικειοθελή συμπλήρωσή του, παρόλα αυτά, ανταποκρίθηκε ουσιαστικά στο κάλεσμα μία ορισμένη ομάδα ανθρώπων, που διέθεταν τον χρόνο, ενδιαφέρονταν για το αντικείμενο ή διατηρούσαν στενούς δεσμούς με την ερευνήτρια. Διαφαίνεται, άρα, ότι ο ερευνώμενος πληθυσμός ρεαλιστικά ήταν ένα ορισμένο μέρος του αρχικού πληθυσμού, το οποίο προθυμοποιήθηκε να συμμετέχει στη διαδικασία για τους δικούς του λόγους. Όλες αυτές οι επισημάνσεις ως προς το προφίλ του ερευνητικού δείγματος, μολονότι δεν είναι ευκαταφρόνητες για την εξαγωγή του ερευνητικού αποτελέσματος, δεν αλλοιώνουν την αξιοπιστία και την εγκυρότητά του, εφόσον έχει υποβληθεί στην απαιτούμενη μηχανογραφική επεξεργασία, όπως εξηγήθηκε παραπάνω. Η σημασία τους, μολαταύτα, για τη χρήσιμη και πρωτότυπη συμπερασματολογία, που αναδύεται, στη συνέχεια, θεωρείται μεγάλη, αλλά αυτό διαπραγματεύεται ένα άλλο μέρος της παρούσας εργασίας. Την ευθύνη αναλαμβάνουν τώρα οι διάφορες στατιστικές διεργασίες των πρωτογενών δεδομένων, προκειμένου αυτά να οργανωθούν και να αναλυθούν σωστά, για να αναδείξουν όλη την πληροφορία που εμπεριέχουν .

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, τα ερευνητικά δεδομένα πηγάζουν από μία σειρά μετρήσεων και παρατηρήσεων, και είναι ακατέργαστα στην αρχική μορφή τους. Η επεξεργασία τους εμπεριέχει την «ποσοτικοποίησή» τους, ώστε οι αφηρημένες έννοιες να μετατραπούν σε μετρήσιμες, με σκοπό να γίνουν κατανοητές οι πληροφορίες, που μεταφέρουν, και να ερμηνευτεί η τάση των αποτελεσμάτων. Οι παραπάνω στατιστικές διεργασίες υλοποιούνται με τη χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS και επιφέρουν τα αναμενόμενα πλεονεκτήματα στον βαθμό, που η κάθε ερευνητική διαδικασία επιτρέπει.

Η αναλυτική περιγραφή των αποτελεσμάτων της έρευνας, όπως προκύπτει, έπειτα από την αποκωδικογράφησή τους προσφέρει ένα πλούσιο υλικό για την άντληση των απαντήσεων στα ερευνητικά ερωτήματα, που τέθηκαν προηγουμένως. Επιπρόσθετα, παρέχει στην ερευνήτρια τη δυνατότητα να προβεί σε πολύτιμα συμπεράσματα και να υιοθετήσει κάποιες νοοτροπίες και πρακτικές στην επαγγελματική ζωή της, που προάγουν το εκπαιδευτικό και το παιδαγωγικό έργο, που επιτελεί με την ιδιότητα της καθηγήτριας. Γι' αυτόν τον λόγο, η σημασία της κρίνεται απαραίμιλλη.

Η παρουσίαση των ευρημάτων σε επίπεδο περιγραφικής ανάλυσης ακολουθεί μορφολογικά τη δομή του ερωτηματολογίου και κατ' επέκταση του θεωρητικού τμήματος της παρούσας εργασίας, άρα, είναι οργανωμένη εννοιολογικά σε ενότητες σύμφωνα με το περιεχόμενο των πληροφοριών, που εμπεριέχουν. Ως εκ τούτου, τον πρώτο σταθμό της διαδρομής αποτελεί η διατύπωση των δημογραφικών γνωρισμάτων του ερευνώμενου πληθυσμού, έπεται η σκιαγράφηση ορισμένων γενικών χαρακτηριστικών του ως προς το ζήτημα της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας, ακολουθεί η εξέταση των παραγόντων, που τη διαμορφώνουν, των θετικών επιδράσεων, που απορρέουν από αυτή, καθώς και των εμποδίων και των προϋποθέσεων, που την πλαισιώνουν, και ο τελευταίος σταθμός της λεπτομερούς περιγραφής είναι η ανάπτυξη των πρακτικών, που την ενισχύουν. Η προσέγγιση επιχειρείται με μία απόλυτη ακρίβεια και διαφάνεια, όπως η ψηφιακή απεικόνιση των στοιχείων υπαγορεύει.

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε επίπεδο επαγωγικής ανάλυσης, εντούτοις, δεν ακολουθεί την προδιαγεγραμμένη δομή της εργασίας, διότι επικεντρώνεται μόνο σε εκείνα τα ευρήματα, που βάσει των κατάλληλων στατιστικών διεργασιών θεωρούνται χαρακτηριστικά και αξιοσημείωτα. Η διάκρισή τους έναντι ενός καθόλου ευκαταφρόνητου όγκου πληροφοριών πραγματοποιείται έχοντας ως μοναδικό κριτήριο τα στατιστικά αποτελέσματα στις μεταξύ τους συσχετίσεις και μετά την επιλογή τους εκθέτονται και διανθίζονται ταυτόχρονα με τις συλλογιστικές παρεμβάσεις της ίδιας της ερευνήτριας.

4.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας η συντριπτική πλειοψηφία των ατόμων, που ανταποκρίθηκαν στην έκκληση της ερευνήτριας για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, είναι γυναίκες εκπαιδευτικοί. Η ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκουν οι περισσότεροι είναι από 41 έως 50 ετών με μεγάλη διαφορά έναντι των άλλων ομάδων, ενώ ελάχιστοι εμφανίζονται να είναι από 61 ετών και πάνω. Επίσης, το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπαιδευτικών, που συμμετείχαν στην έρευνα, δηλώνουν ότι απασχολούνται στη Δημόσια Εκπαίδευση και το ίδιο παρατηρείται να συμβαίνει με την υπηρετηση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, ποσοστά που τείνουν να ξεπερνούν τα δύο τρίτα του συνόλου των απαντήσεων. Αξίζει να επισημανθεί στο συγκεκριμένο ερώτημα, ότι εκτός από τις δύο δοθείσες επιλογές, την Πρωτοβάθμια ή τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, μία πολύ μικρή μερίδα των εκπαιδευτικών αναφέρθηκε στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση παρά τον διαφορετικό προσανατολισμό της έρευνας. Η αναφορά σε αυτή τη μερίδα γίνεται, για να αποδοθεί με έναν ακριβή τρόπο μία ολοκληρωμένη εικόνα του συγκεκριμένου πεδίου προς διερεύνηση, όμως

θεωρείται άνευ σημασίας για το αποτέλεσμα, γι' αυτό και σε άλλες ανάλογες περιπτώσεις αποσιωπείται. Συνεχίζοντας, αναφορικά με τον κλάδο και την ειδικότητα του παρατηρούμενου πληθυσμού μετά τη σχετική ομαδοποίηση των ακατέργαστων δεδομένων διακρίνονται δύο κυρίαρχες κατηγορίες εκπαιδευτικών, οι ΠΕ70 και οι ΠΕ06. Με άλλα λόγια, μέσα από μία πληθώρα ειδικοτήτων των εκπαιδευτικών, που συμμετείχαν στην έρευνα, υπερισχύουν αριθμητικά οι δάσκαλοι και έχουν μία αισθητή παρουσία οι καθηγητές αγγλικών, ενώ από τους υπόλοιπους ξεχωρίζουν, πρώτα, οι φιλόλογοι και οι καθηγητές πληροφορικής, έπειτα οι δάσκαλοι ειδικής αγωγής και οι νηπιαγωγοί. Η παρουσίαση προχωράει στο είδος της εργασιακής σχέσης, που διατηρούν οι ερωτώμενοι, και καταδεικνύεται ότι οι μόνιμοι εκπαιδευτικοί, περίπου τα τρία τέταρτα του συνόλου, υπερτερούν εντυπωσιακά έναντι των αναπληρωτών ή των ωρομισθίων εκπαιδευτικών στο ερευνητικό δείγμα. Ως προς τα έτη της προϋπηρεσίας τους σχεδόν οι μισοί από τους παρατηρούμενους έχουν προϋπηρεσία 15 χρόνια ή περισσότερο και περίπου το ένα τρίτο από όλους έχουν από 10 έως 15 χρόνια, γεγονός που μεταφράζεται σε ένα πολύ υψηλό ποσοστό του πληθυσμού να έχει εργασιακή προϋπηρεσία μεγαλύτερη της δεκαετίας. Στο ερώτημα, που ανιχνεύει το διάστημα της υπηρεσίας των συμμετεχόντων στην ίδια σχολική μονάδα, την πρώτη θέση και με αξιοσημείωτη διαφορά παίρνουν όσοι αποτελούν το διδακτικό προσωπικό της για 4 διαδοχικά έτη ή και περισσότερο, ενώ παραπλήσιος μεταξύ τους και σχετικά ασήμαντος είναι ο αριθμός αυτών, που είτε βρίσκονται στο ίδιο σχολείο για μία σχολική χρονιά είτε για 2 με 3 χρονιές. Τέλος, στο πεδίο, που διερευνά την αναλογία μαθητών-εκπαιδευτικού στα τμήματα, που οι υπό εξέταση διδάσκοντες έχουν αναλάβει κατά το σχολικό έτος της διενέργειας της παρούσας έρευνας, η πλειονότητα αυτών την προσδιορίζουν από 20 έως 25 μαθητές ανά τμήμα, ενώ οι υπόλοιποι είναι περίπου μοιρασμένοι σε όσους την εκτιμούν έως 15 μαθητές ανά τμήμα και σε όσους την υπολογίζουν από 15 έως 20 μαθητές ανά τμήμα. Υπάρχει, εντούτοις, και ένα μέρος του δείγματος, που η αναλογία, την οποία επικαλούνται, δεν κυμαίνεται εντός των ορίων, που αναφέρθηκαν, αλλά είναι τόσο περιορισμένο, ώστε να μην αξιολογείται και να μην επισημαίνεται. Με το ερώτημα αυτό ολοκληρώνεται η παράθεση των δημογραφικών χαρακτηριστικών του ερευνητικού πληθυσμού και τη σκιάλη παίρνει η έκθεση μερικών γενικών στοιχείων, που παρατηρούνται σε αυτόν και που άπτονται του θέματος της συνεργασίας.¹

¹ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακες 1.1 έως 1.9

4.2 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα στοιχεία αυτά αφορούν τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς και είναι αρκετά αντιπροσωπευτικά της φύσης της σχέσης, που συνάπτουν, με τους γονείς για τη σχολική πρόοδο των παιδιών τους. Στην πρώτη γραμμή βρίσκεται η ανάδειξη των πηγών, στις οποίες καταφεύγουν, προκειμένου να αντλήσουν πληροφορίες για τις ανάγκες των μαθητών τους. Σε ένα ερώτημα τέτοιου τύπου, όπου οι ερωτώμενοι είχαν την ευκαιρία να επιλέξουν περισσότερες από μία απαντήσεις, μέσα από μία σωρεία συνδυαστικών απαντήσεων καταλήγει ως η επικρατέστερη πηγή της πληροφόρησής τους να είναι οι συνάδελφοι εκπαιδευτικοί, δευτερευόντως, οι ίδιοι οι μαθητές και σε πολύ μικρή απόσταση από αυτούς οι γονείς τους. Στην προκειμένη περίπτωση, δηλαδή, οι τρεις παραπάνω φορείς φαίνεται ξεκάθαρα να επωμίζονται την ευθύνη της παροχής των πληροφοριών στους διδάσκοντες, ενώ, αντίθετα, δεν συμβαίνει το ίδιο με το πρόσωπο του διευθυντή, ο οποίος αποδεικνύεται, ότι δεν χαίρει της ίδιας αντιμετώπισης από τους εκπαιδευτικούς σχετικά με την ενημέρωσή τους ως προς τους μαθητές.²

Ακολουθεί η αναφορά στη συχνότητα, με την οποία οι ερωτώμενοι κάνουν έκκληση στους γονείς των μαθητών τους για συνεργασία. Τα ερευνητικά αποτελέσματα υπογραμμίζουν τη σαφή τάση του διδακτικού προσωπικού για την επικοινωνία με την οικογένεια των μαθητών κάθε φορά, που υπάρχει ανάγκη, ποσοστό 67,6%, ενώ είναι λίγοι εκείνοι, που την επιδιώκουν κάθε μήνα, ακόμη λιγότεροι κάθε τρίμηνο ή τετράμηνο και ελάχιστοι κάθε εβδομάδα.³

Μετά τη συχνότητα των εκκλήσεων για συνεργασία ζητείται από τους εκπαιδευτικούς να αποκαλύψουν τον βαθμό της ικανοποίησής τους από την ανταπόκριση των γονέων στις παραπάνω προσπάθειές τους. Στην κλίμακα τύπου Likert, που παραθέτει το συγκεκριμένο πεδίο, με πέντε διαβαθμίσεις από το περισσότερο στο λιγότερο η πλειονότητα αυτών τάσσονται υπέρ της ενδιάμεσης επιλογής και υποστηρίζουν ότι είναι μέτρια ικανοποιημένοι από την απόκριση των γονέων στις ενέργειές τους, ποσοστό 41,4%. Παρατηρείται, επίσης, ότι ένας σημαντικός αριθμός των συμμετεχόντων δηλώνουν πολύ ικανοποιημένοι και ένας μικρότερος αριθμός απόλυτα ικανοποιημένοι από τη σχετική γονεϊκή συμπεριφορά, με αποτέλεσμα το συνολικό ποσοστό των θετικά διακείμενων ατόμων απέναντι στο ζήτημα να αγγίζει το 42,8%. Δεν λείπει, ωστόσο, από τα ευρήματα της έρευνας η μερίδα του παρατηρούμενου κόσμου, που διατυπώνουν την απαρέσκειά τους στη στάση των γονέων στις

² Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Διάγραμμα 2.1

³ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.10

συνεργατικές κινήσεις των εκπαιδευτικών παραμένοντας, εντούτοις, μία πενιχρή μειοψηφία. Από αυτά προκύπτει, συνεκδοχικά, ότι η μέση τιμή στον αντίστοιχο πίνακα διαμορφώνεται στο 2,66 ως συνέπεια της συσσώρευσης των πλείστων απαντήσεων του πληθυσμού στις θέσεις ικανοποίησης μεταξύ του 3 (μέτρια ικανοποιημένος) και του 2 (πολύ ικανοποιημένος).⁴

Ο τρόπος, με τον οποίο οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί επιδιώκουν την επικοινωνία και τη συνεργασία με τους γονείς των μαθητών τους, αποτελεί το επόμενο ερευνητικό βήμα. Την πρώτη θέση από τις απαντήσεις του κοινού καταλαμβάνουν οι συναντήσεις στον χώρο του σχολείου, επιλογή που εκφράζει τους μισούς περίπου ερωτώμενους, και τη δεύτερη θέση οι τηλεφωνικές συνομιλίες μεταξύ των δύο πλευρών, που εκπροσωπεί το ένα τέταρτο αυτών. Πέραν της ισχυρής πλειοψηφίας, που συγκεντρώνουν οι δύο αυτές πρακτικές, είναι αμελητέος ο αριθμός όσων τάσσονται υπέρ της επαφής μέσω των γραπτών μηνυμάτων και μέσω των ίδιων των μαθητών, ενώ η σύναψη των σχέσεων μέσω των άλλων προτεινόμενων εναλλακτικών τρόπων, όπως των εκδηλώσεων ή των ανακοινώσεων του σχολείου, δεν εμφανίζεται να έχει καμία απήχηση στο υπό εξέταση κοινό.⁵

Ένα ενδιαφέρον για τη μελέτη του θέματος της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας παρουσιάζει η ιεράρχηση, την οποία ο πληθυσμός καλείται να κάνει ως προς τις πιο σημαντικές πληροφορίες, που είναι απαραίτητο να παρέχονται στους γονείς από τους εκπαιδευτικούς στα πλαίσια της σχολικής ζωής των μαθητών. Η πληθώρα των ανόμοιων κατατάξεων των δοθέντων εννέα στοιχείων, τα οποία όλα σχετίζονται με την εκπαιδευτική και την παιδαγωγική λειτουργία, μαρτυρεί ολοφάνερα την πιο ισχυρή και την πιο ανίσχυρη, αντίστοιχα, τάση στις επιλογές των εκπαιδευτικών. Με άλλα λόγια, σύμφωνα με τα ερευνητικά δεδομένα την πρωτοκαθεδρία ανάμεσα στις πληροφορίες, που το διδακτικό προσωπικό οφείλει να γνωστοποιεί στους γονείς, κατέχουν τα θέματα, που άπτονται της συμπεριφοράς των μαθητών, καθώς περίπου τα τρία τέταρτα του δείγματος, ειδικότερα τα 117 από τα 145 άτομα, την επέλεξαν στις δύο πρώτες θέσεις της κατάταξης. Σε έναν υψηλό βαθμό σημαντικότητας τίθεται το ζήτημα της επίδοσης, επίσης, αφού περίπου οι μισοί το κατέταξαν και αυτό ανάμεσα στις δύο πρώτες θέσεις έναντι αρκετών άλλων επιλογών. Στον αντίποδα, στις τρεις τελευταίες θέσεις ξεκινώντας από το τέλος τοποθετούν οι εκπαιδευτικοί για την ενημέρωση των γονέων ό, τι σχετίζεται με τις προγραμματισμένες σχολικές εκδηλώσεις ή δραστηριότητες, με τις παραμέτρους της διδασκαλίας τους και με τα

⁴ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.10

⁵ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.12

προβλήματα της τάξης ή του σχολείου γενικότερα. Οι ενδιαμέσες θέσεις κατανέμονται κατά προτεραιότητα στις πληροφορίες, που αφορούν τις δυνατότητες των μαθητών και την κοινωνική στάση τους, καθώς και τη διαδικασία της αξιολόγησής τους, όπως και τους τρόπους της παροχής βοήθειας προς αυτούς. Έτσι, δημιουργείται μία λίστα ιεράρχησης των αντικειμένων του ενδιαφέροντος ως προς τη σπουδαιότητά τους με αποδέκτη τους γονείς κατά την εκτίμηση των εκπαιδευτικών με σκοπό την εποικοδομητική συμπίεση των δύο μερών στη σχολική σταδιοδρομία των παιδιών.⁶

Ως μία τελευταία προσθήκη στη διαμόρφωση της γενικής εικόνας περί της συνεργασίας, που έχουν οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί, κατατίθεται η προσωπική εμπειρία τους για τους τύπους της γονεϊκής ανάμειξης, που συναντούν πιο συχνά στην επαγγελματική τους διαδρομή. Αναλυτικά, στο θεωρητικό μέρος της παρούσας εργασίας έχει γίνει μία αναφορά σε έξι ενδεικτικά μοντέλα της συμμετοχής των γονέων στην πραγματικότητα του σχολείου, από τις οποίες ξεχωρίζουν οι τρεις ως οι επικρατέστερες. Το προκείμενο ερώτημα δέχεται έως τρεις επιλογές και, συνεπώς, συγκεντρώνει έναν μεγάλο όγκο απαντήσεων. Οι δύο πρώτες στις επιλογές του παρατηρούμενου κοινού με μία μικρή διαφορά μεταξύ τους φαίνεται να είναι η προσπάθεια των γονέων στο σπίτι για την υποστήριξη της σχολικής διαδικασίας και η επικοινωνία αυτών με το σχολείο κάνοντας την εμφάνισή τους σε περίπου τα τρία τέταρτα των απαντήσεων του δείγματος. Το τρίτο τακτικό είδος της παρουσίας των γονέων στη σχολική εκπαίδευση θεωρείται η εποπτεία των κατ' οίκον εργασιών από αυτούς με έναν σημαντικό αριθμό ανάλογων απαντήσεων. Αντιθέτως, οι υπόλοιπες τρεις μορφές της γονεϊκής συμμετοχής δεν αποδεικνύονται διαδεδομένες σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας και είναι, πρώτον, η συμμετοχή των γονέων στα συλλογικά όργανα της λήψης των αποφάσεων της σχολικής κοινότητας, δεύτερον, η προσφορά της εθελοντικής εργασίας τους στο σχολείο και, τέλος, η αξιοποίηση των φορέων της κοινότητας από αυτούς για την ενίσχυση του σχολικού έργου.⁷

4.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Μετά την παράθεση ορισμένων γενικών στοιχείων, που συνθέτουν το προφίλ των σχέσεων συνεργασίας με τους γονείς των μαθητών, οι ερωτώμενοι εκπαιδευτικοί προχωρούν στην κατάδειξη των παραγόντων, που τις διαμορφώνουν. Αρχικά, εστιάζονται οι λόγοι, που

⁶ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Διάγραμμα 2.2

⁷ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Διάγραμμα 2.3

υπεισέρχονται στην καλλιέργεια των σχέσεων με επίκεντρο τους μαθητές. Η διαδικασία της ιεράρχησης, στην οποία υποβλήθηκε το δείγμα, για να εκτιμήσει τις έξι συνιστώσες, που συνδέονται με την ιδιότητα του μαθητή, από την πιο σημαντική έως την πιο ασήμαντη ως προς τη συμβολή της καθεμιάς στη γονεϊκή συμμετοχή στη σχολική εκπαίδευση οδηγεί στην εξής διαπίστωση: οι ειδικές μαθησιακές ανάγκες των μαθητών παίζουν τον πιο σημαίνοντα ρόλο, καθώς τα 116 από τα 145 άτομα, αριθμός που υπερβαίνει τα τρία τέταρτα του δείγματος, τις κατατάσσουν στις δύο υψηλότερες θέσεις. Ακολουθούν στις επιλογές του κοινού η επίδοση των μαθητών και η συμπεριφορά τους στο σχολικό πλαίσιο με ένα παρόμοιο ποσοστό απαντήσεων και έπειτα η ηλικία των παιδιών. Στις δύο χαμηλότερες θέσεις ως προς τον βαθμό της επίδρασής τους στην επικοινωνία ανάμεσα στους δύο συντελεστές θέτουν οι εκπαιδευτικοί τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των μαθητών και το φύλο τους, το οποίο, ειδικά, σύμφωνα με τη σειρά της κατάταξής του κρίνεται ως ένας εντελώς αμελητέος παράγοντας από ένα πλήθος συμμετεχόντων.⁸

Ο επόμενος σταθμός στη διερεύνηση των παραμέτρων, που επηρεάζουν τις σχέσεις συνέργειας μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας, είναι ό, τι σχετίζεται με τους γονείς και το πολλαπλών απαντήσεων ερώτημα σε αυτό στοχεύει. Μέσα από τις έξι διαφορετικές οπτικές γωνίες του ζητήματος και με το δικαίωμα της επιλογής έως και δύο απαντήσεων η πεποίθηση, με την οποία ταυτίζονται η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών σε ποσοστό 82,8%, είναι ότι η γενικότερη θεώρηση των γονέων ως προς το θέμα παίζει έναν απόλυτα καθοριστικό ρόλο. Υπάρχει και μία άλλη αξιολογη αριθμητικά μερίδα του πληθυσμού, που πρεσβεύουν την άποψη ότι το κοινωνικό και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων οδηγούν στην άνθηση αγωγικών σχέσεων μεταξύ των δύο πλευρών, την οποία ενστερνίζονται οι 87 από τους 145 συμμετέχοντες. Τουναντίον, σχεδόν κανένας από το συνολικό δείγμα δεν θεωρεί το οικονομικό επίπεδο των γονέων μία βασική συνθήκη προς την κατεύθυνση της συνεργασίας. Οι ενδιάμεσες θέσεις στις προτιμήσεις των εκπαιδευτικών ως προς τον βαθμό της επιρροής τους στη σύζευξη των δύο φορέων με μία ελάχιστη διαφορά ανάμεσά τους καταλαμβάνονται από παράγοντες όπως το γλωσσικό και το πολιτισμικό επίπεδο των γονέων, η στάση και οι πρακτικές των άλλων εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης, καθώς και τα δομικά στοιχεία της οικογένειας, π.χ. ο αριθμός και η σειρά της γέννησης των παιδιών κ.α.⁹

⁸ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Διάγραμμα 2.4

⁹ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Διάγραμμα 2.5

Τον τρίτο σταθμό στο υπό εξέταση αντικείμενο αποτελεί ο ρόλος της σχολικής μονάδας στη δημιουργική συμπόρευση σχολείου-οικογένειας προς το συμφέρον του μαθητή. Ο διαχωρισμός των απαντήσεων του ερευνητικού πληθυσμού είναι σαφής και υποδηλώνει την άνετη επικράτηση της αντίληψης ότι η συνολική αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης ως προς την ανάμειξη των γονέων στην πραγματικότητα του σχολείου έχει την κύρια ευθύνη. Η δεύτερη παράμετρος, που ενισχύει ή μειώνει τα επίπεδα της γονεϊκής συμμετοχής και συνδέεται με τον εκπαιδευτικό οργανισμό, είναι το σχολικό κλίμα, που επικρατεί στους κόλπους του, ενώ η τελευταία παράμετρος περιορίζεται σε ορισμένα αντικειμενικά στοιχεία, που τον χαρακτηρίζουν, όπως το μέγεθός του, η θέση του, η προσβασιμότητά του, καθώς και η αναλογία μαθητών-εκπαιδευτικών, που διαθέτει.¹⁰

Μετά τον προσδιορισμό των λόγων, που δρουν καταλυτικά στην εξασφάλιση των σχέσεων αλληλεπίδρασης μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας, το ερευνητικό εργαλείο επιχειρεί να εκμαιεύσει την άποψη των εκπαιδευτικών απέναντι σε έναν ισχυρισμό, που διατυπώθηκε στη βιβλιογραφική ανασκόπηση και ανακινεί με κριτικό πνεύμα το συγκεκριμένο θέμα. Αναλυτικά, ο παρατηρούμενος πληθυσμός καλείται να τοποθετηθεί σε μια πενταβάθμια κλίμακα Likert ως προς το κατά πόσο διαφωνεί ή συμφωνεί με το ότι το σχολείο παρέχει ορισμένες εκπαιδευτικές ευκαιρίες και κατακτά τους στόχους του, αν μέσα από τα προγράμματα και τις προσεγγίσεις του επιτυγχάνει να σχετίζεται η εκπαίδευση με το κοινωνικό, το πνευματικό και το πολιτισμικό προφίλ του οικογενειακού περιβάλλοντος του μαθητή. Η μέση τιμή, που προκύπτει στον ανάλογο πίνακα συχνοτήτων, είναι 3,66 και επιβεβαιώνει ότι το πλήθος των απαντήσεων συγκεντρώνεται στις θέσεις 4, 3 και 5 αντίστοιχα, όπου η 1 αντιπροσωπεύει την απόλυτη διαφωνία και η 5 την απόλυτη συμφωνία σε ό, τι προαναφέρθηκε. Αυτό μεταφράζεται ως εξής, σχεδόν το σύνολο των ερωτώμενων τάσσονται είτε θετικά είτε διατηρούν μία ουδέτερη στάση έναντι της παραπάνω διατύπωσης, συνολικό ποσοστό 91,7%, γεγονός που αφήνει ένα περιθώριο για τον περαιτέρω σχολιασμό του περιεχομένου του από τους φορείς της εκπαίδευσης με γνώμονα το έργο του σχολείου.¹¹

4.4 ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Η περιγραφή των αποτελεσμάτων της έρευνας αναλώνεται σε αυτή την ενότητα στην προβολή των θετικών επιδράσεων από την αгаστή συνεργασία μεταξύ των δύο πλευρών. Κατ' αναλογία με τη δομή έως τώρα πρώτα επισημαίνονται τα ευεργετικά οφέλη της

¹⁰ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.13

¹¹ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.14

αλληλεπίδρασης για τους μαθητές χάρη σε ένα πολλαπλών επιλογών ερώτημα με τη δυνατότητα μίας τριπλής απάντησης. Τα ηνία μεταξύ των ωφελειών, που οι μαθητές καρπώνονται και προβάλλονται ως εναλλακτικές απαντήσεις, φαίνεται ότι κρατούν οι τρεις από τις εννέα επιλογές χωρίς μία ιδιαίτερη αριθμητική διαφορά μεταξύ τους. Αυτές συνοψίζονται σε κέρδος, όπως η συναισθηματική ενδυνάμωση των μαθητών, η βελτίωση της συμπεριφοράς τους, και η καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους, και αντανakλούν το καθένα ξεχωριστά τη σκέψη περισσότερο από το ήμισυ του ερευνώμενου κοινού. Άλλο ένα πλεονέκτημα, που πηγάζει από τις υγιείς σχέσεις και εκπροσωπεί το ένα τρίτο περίπου των δοθισών απαντήσεων, εστιάζει στην αλλαγή της στάσης των μαθητών απέναντι στο σχολικό πλαίσιο. Στις τελευταίες θέσεις με φανερή την προτίμηση μίας περιορισμένης μόνο μερίδας των διδασκόντων ακολουθούν οι θετικές συνέπειες για το μαθητικό δυναμικό, για παράδειγμα η κοινωνική ανάπτυξή του και η προσωπική καλλιέργειά του. Τέλος, έπονται στη συνολική κατάταξη οι εναπομένουσες θετικές απόρροιες των υγιών σχέσεων, δηλαδή τα υψηλά ακαδημαϊκά επιτεύγματα των μαθητών, η ανάληψη της ευθύνης από τους ίδιους για τη μάθηση, τα αυξημένα κίνητρα παρακολούθησης σε αυτούς, καθώς και η μείωση της σχολικής διαρροής.¹²

Οι γονείς, ως κυρίαρχοι συντελεστές και αυτοί της συνεργασίας, που αναπτύσσεται, δεν δύνανται παρά να είναι πολλαπλώς ευεργετημένοι σύμφωνα με τα δεδομένα, που προκύπτουν. Το βασικό πλεονέκτημα για τους γονείς, το οποίο οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν, από την ενεργή συμμετοχή τους στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους είναι η τόνωση της εμπιστοσύνης τους στο έργο του σχολείου σε ποσοστό 48,3%. Συμπληρωματικά, δεν περνάει απαρατήρητη η βελτίωση των σχέσεών τους με τα δικά τους παιδιά, το οποίο διατείνεται ο ένας στους τρεις περίπου από τους ερωτώμενους. Το ενδεχόμενο όφελος της αύξησης της αυτοπεποίθησης των γονέων, της διεύρυνσης των δυνατοτήτων τους και της ενίσχυσης της αίσθησης της αποτελεσματικότητάς τους δεν εκφράζει παρά μόνο λίγους από τους συμμετέχοντες, ενώ η προοπτική της ενασχόλησης των γονέων με την προσωπική τους επιμόρφωση σε θέματα εκπαιδευτικής φύσης ωχριά ανάμεσα στις επιλογές τους.¹³

Ως αποδέκτες του κέρδους από τη δημιουργική σύμπραξη ανάμεσα στις δύο πλευρές εμφανίζονται, ασφαλώς, και οι εκπαιδευτικοί, αφού είναι με τη σειρά τους άλλη μία απαραίτητη συνιστώσα του τρίπτυχου της αλληλεπίδρασης, που ερευνάται. Η μεγάλη

¹² Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Διάγραμμα 2.6

¹³ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.15

πλειονότητα των διδασκόντων, που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, συντείνουν στην αντίληψη ότι το έργο τους διευκολύνεται στην τάξη χάρη στις συνεργατικές σχέσεις τους με τους γονείς των μαθητών τους. Αντιθέτως, ένα μικρό ποσοστό από αυτούς αναγνωρίζει ως ένα παράπλευρο όφελος τη βελτίωση των σχέσεών τους με τους μαθητές τους, σύμφωνα με τα ευρήματα. Επιπρόσθετα, εντελώς αμελητέος στο σύνολο του δείγματος είναι ο αριθμός των εκπαιδευτικών, που εκτιμούν ως ευνοϊκές απολήξεις της συνεργασίας την πρόκριση των στόχων, που θέτουν εξ' αρχής, όπως και την άνοδο της διδακτικής τους απόδοσης.¹⁴

Το πεδίο, πάνω στο οποίο αξιολογείται η στάση του ερευνώμενου πληθυσμού και συνδυάζεται με τις θετικές επιπτώσεις της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας συμπεκνώνεται στον ισχυρισμό ενός έγκριτου επιστήμονα, στον οποίο έγινε μία βιβλιογραφική αναφορά προηγουμένως. Συγκεκριμένα, το ότι η ύπαρξη στο σπίτι γονεϊκών εκπαιδευτικών στυλ στη μάθηση των παιδιών ανεξάρτητα από το στυλ του εκάστοτε εκπαιδευτικού της τάξης οδηγεί σε καλύτερα σχολικά αποτελέσματα βρίσκει τους περισσότερους από τους μισούς ερωτώμενους να πιστεύουν ότι ενίοτε ισχύει. Πολύτιμο στοιχείο θεωρείται, επίσης, ότι οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί εμφανίζονται διαιρεμένοι σχεδόν συμμετρικά σε όσους τάσσονται κατηγορηματικά κατά της παραπάνω διατύπωσης ή υπέρ αυτής υποδηλώνοντας, έτσι, ότι και η μέση τιμή διαμορφώνεται στο 1,97, δηλαδή στο ενδιάμεσο της δοθείσας κλίμακας, ή αλλιώς, ότι επικρατεί η άποψη ότι το περιεχόμενο της προαναφερθείσας διατύπωσης μερικές φορές επιβεβαιώνεται.¹⁵

4.5 ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Η αποτύπωση των αποτελεσμάτων της έρευνας για τη διερεύνηση του σύνθετου ζητήματος της συνεργασίας επεκτείνεται στην αναζήτηση των εμποδίων, που την υποσκάπτουν, και των προϋποθέσεων, που την εξασφαλίζουν. Πρώτα, εξετάζονται οι αδυναμίες, που συναντώνται κατά την οικοδόμησή της από την πλευρά των εκπαιδευτικών. Έναν πρωταγωνιστικό ρόλο αποδεικνύεται ότι διαδραματίζει η πρόθεση των γονέων να εμπλέκονται στη μαθησιακή διαδικασία στο σχολείο πέραν των ορίων της δικαιοδοσίας τους, όπως το 62,8% του δείγματος αποφαίνονται. Δεν λείπει από τη συγκεντρωτική εικόνα των ευρημάτων η πεποίθηση ορισμένων, ότι ευθύνεται για τη δυσχέρεια της δημιουργικής σύμπραξης των δύο πλευρών η αμυντική συμπεριφορά των εκπαιδευτικών έναντι οποιασδήποτε παρέμβασης στο

¹⁴ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.16

¹⁵ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.17

έργο τους, και η αντίληψη κάποιων άλλων, οι οποίοι την αποδίδουν σε λόγους όπως ο μεγάλος αριθμός του μαθητικού δυναμικού, η ολιγόωρη διδασκαλία σε αυτό και η εναλλαγή του κάθε σχολική χρονιά. Το συνολικό ποσοστό όλων αυτών των παραγόντων, όμως, αγγίζει μόλις το 31% των απαντήσεων. Παρατηρείται, συν τοις άλλοις, ένας πολύ μικρός αριθμός μεταξύ των ερωτώμενων, που εντοπίζουν ως την αιτία του προβλήματος την πάγια τακτική των άλλων εκπαιδευτικών του σχολείου και της Διεύθυνσης απέναντι στο θέμα, και άλλος ένας ανάλογος αριθμός, που προβαίνει στην ελεύθερη έκφραση της δικής του άνευ ουσίας εκδοχής, γι' αυτό και μόνο θίγεται ακροθιγώς στο παρόν σημείο.¹⁶

Δευτερευόντως, ερευνώνται οι λόγοι, που παρακωλύουν την ευδοκίμηση των συνεργατικών σχέσεων και απορρέουν από τους γονείς. Οι μισοί και πλέον εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν ότι η πρόθεση των γονέων για εμπλοκή στη σχολική πραγματικότητα ξεπερνώντας τα προδιαγεγραμμένα όρια λειτουργεί ανασταλτικά στην υγιή αλληλεπίδρασή τους με τους φορείς του σχολείου. Το ένα τρίτο του πληθυσμού είναι υπέρμαχοι της άποψης ότι η αδιαφορία των γονέων λειτουργεί με τη σειρά της ως μία τροχοπέδη, καθώς και η νοοτροπία λίγων ατόμων, που θεωρούν υπεύθυνη είτε την αδυναμία των γονέων να ακολουθούν τις οδηγίες των εκπαιδευτικών είτε την αποθάρρυνσή τους εξαιτίας της γενικότερης στάσης του σχολείου. Αξίζει να επισημανθεί, αν και δεν είναι υπολογίσιμη αριθμητικά, η ελεύθερη διατύπωση ορισμένων ανάμεσα στα αποτελέσματα, ότι η απουσία ενός οριοθετημένου πεδίου ευθύνης και δράσης για τους γονείς δύναται να καταστείλει την καλλιέργεια των υγιών δεσμών με το σχολείο, το οποίο, όμως, αποτελεί ένα αξιόλογο αντικείμενο συζήτησης σε ένα άλλο τμήμα της εργασίας.¹⁷

Η σκιαγράφηση των πιο αντιπροσωπευτικών εμποδίων, που οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς συναντούν για την ανάπτυξη της μεταξύ τους συνεργασίας, πυροδοτεί το ενδιαφέρον για τη στοιχειοθέτηση των προϋποθέσεων, που τη διασφαλίζουν. Ο ερευνώμενος πληθυσμός βρίσκεται αντιμέτωπος στο ερωτηματολόγιο με την εξής αποστολή, να εκτιμήσει και να θέσει σε σειρά πέντε συνθήκες, που προάγουν τις γόνιμες σχέσεις, ως προς τη μέγιστη συμβολή τους στην εξασφάλιση της συνεργασίας. Είναι άμεσα εμφανές ότι με την προσήλωση των δύο πλευρών στον κοινό στόχο με επίκεντρο τους μαθητές ταυτίζονται σχεδόν οι μισοί από τους συμμετέχοντες σημειώνοντάς την ως την πρώτη τους επιλογή στη λίστα της ιεράρχησης. Ως η δεύτερη αναγκαία παράμετρος κρίνεται η πίστη τους στις βασικές αρχές, που διέπουν κάθε υγιή επικοινωνιακή και συνεργατική σχέση, και ως η τρίτη θεωρείται η ύπαρξη ενός

¹⁶ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.18

¹⁷ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.19

ενθαρρυντικού σχολικού περιβάλλοντος προς αυτή την κατεύθυνση, απόψεις τις οποίες ενστερνίζονται πολλοί εκπαιδευτικοί και τις κατατάσσουν στις υψηλές θέσεις του πίνακα. Ως οι δύο τελευταίες συνισταμένες μιας γόνιμης αλληλεπίδρασης για την υποστήριξη της σχολικής μάθησης εμφανίζονται, πρώτα, η αναγνώριση της ευθύνης των εκπαιδευτικών και του πεδίου της δράσης τους και, έπειτα, η αναγνώριση του ρόλου των γονέων και των ορίων της δραστηριοποίησής τους.¹⁸

Σε συνάρτηση με την έκθεση των κύριων προϋποθέσεων μιας αγαστής σχέσης σχολείου-οικογένειας επιχειρείται να διασαφηνιστούν οι βασικές επικοινωνιακές αρχές, τις οποίες, ένα υπολογίσιμο μέρος του ερευνητικού δείγματος προσδιόρισε ως άκρως σημαντικές στο προηγούμενο ερώτημα. Σύμφωνα με τα ερευνητικά ευρήματα τον ηγετικό ρόλο κατέχει η αμοιβαία εμπιστοσύνη ανάμεσα στις δύο πλευρές για την προώθηση της μεταξύ τους συνεργασίας, αφού η επιλογή αυτής της συνθήκης αντικατοπτρίζει τη βούληση των 117 συμμετεχόντων από τους 145 και δικαιωματικά καθίσταται ως η πιο αναγκαία σε σχέση με τις άλλες, που παραθέτονται. Ακολουθούν με απόλυτη σειρά προτεραιότητας η ειλικρίνεια, η διαλλακτική διάθεση και η ενσυναίσθηση ανάμεσα στους συνομιλητές, ως θεμελιώδεις κανόνες της επικοινωνίας, στους οποίους επαφίεται ένας σχεδόν ταυτόσημος αριθμός του πληθυσμού για τον διάλογο και τη συνέργεια με επιτυχία. Έπονται, τέλος, για την ολοκληρωμένη εικόνα του οι όροι όπως η αναγνώριση της προσφοράς του άλλου μέρους, καθώς και ο σεβασμός των γνώσεών του. Να σημειωθεί, επιπλέον, ότι στο παρόν ερώτημα δεν παρατηρούνται άλλες πρόσθετες ελεύθερες διατυπώσεις αναφορικά με τις αρχές, που διασφαλίζουν μία υγιή επικοινωνιακή και συνεργατική σχέση παρά την αρχική πρόθεση της ερευνήτριας πιθανόν εξαιτίας της δυνατότητας της συμπλήρωσης πολλαπλών απαντήσεων από τις δοθείσες ως επιλογή στους συμμετέχοντες.¹⁹

Ως συνέχεια της ιχνογράφησης του πλαισίου μιας υγιούς συνεργασίας με τους γονείς για την πρόοδο των μαθητών ζητείται από τους ερωτώμενους εκπαιδευτικούς να επεκτείνουν τον ορίζοντα της σκέψης τους και να τεθούν απέναντι σε μία ρήση, στην οποία έγινε μία μνεία στην ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας. Αναλυτικά, προσκαλούνται να δηλώσουν τον βαθμό της διαφωνίας ή της συμφωνίας τους με την πεποίθηση ότι η αποτελεσματική μάθηση, που επιτυγχάνεται με την υγιή αλληλεπίδραση σχολείου-οικογένειας, εξαρτάται περισσότερο από τα προσωπικά χαρίσματα του εκπαιδευτικού και λιγότερο από τα χαρακτηριστικά του γονέα. Η αντίδρασή τους στο διακύβευμα του ερωτήματος υπογραμμίζει την τάση της

¹⁸ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Διάγραμμα 2.7

¹⁹ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Διάγραμμα 2.8

συμφωνίας τους με τον παραπάνω ισχυρισμό, όπως, άλλωστε, και η μέση τιμή, 3,26, υποδηλώνει. Με άλλα λόγια, σε μία κλίμακα πέντε διαβαθμίσεων από την απόλυτη διαφωνία (1) έως την απόλυτη συμφωνία (5) το ένα τρίτο του πληθυσμού και παραπάνω, 37,9%, ασπάζονται την ενδιάμεση θέση και δεν τάσσονται ούτε υπέρ ούτε κατά της διατύπωσης, και περίπου το άλλο ένα τρίτο καταλογίζουν την ομοφωνία τους σε αυτή. Σε αυτό το δεύτερο ποσοστό, 35,9%, του δείγματος μπορεί να προσμετρηθεί ακόμη μία μικρή μερίδα του κοινού, που υπεραμύνονται του συγκεκριμένου λεχθέντος με την απόλυτη συμφωνία τους με αυτό. Στον χώρο των διαφωνούντων κινείται συνολικά το 19,3% του παρατηρούμενου κοινού, με τη σαφή επικράτηση όσων εκφράζουν μία αντιγνωμία απλώς και όχι την απερίφραστη διαφωνία τους με αυτό.²⁰

4.6 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Το τελευταίο στάδιο της περιγραφικής ανάπτυξης των αποτελεσμάτων της έρευνας αναλώνεται στην εξεύρεση των κατάλληλων πρακτικών για την ενίσχυση του συνεργατικού πνεύματος ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς με στόχο τη σχολική πρόοδο των μαθητών. Μέσω της διαδικασίας της ιεράρχησης αναθέεται στον υπό εξέταση πληθυσμό να συγκρίνει τους έξι προτεινόμενους τρόπους μεταξύ τους και να αποφανθούν ως προς τον βαθμό της σημαντικότητάς τους στη διαδικασία της προαγωγής των σχέσεων μεταξύ των δύο πλευρών. Τα ευρήματα καταδεικνύουν ότι στην πρώτη θέση της λίστας βρίσκονται οι προγραμματισμένες ή έκτακτες συναντήσεις μεταξύ των γονέων και των εκπαιδευτικών, καθώς οι περισσότεροι ερωτώμενοι τις αντιλαμβάνονται ως το πιο βοηθητικό στοιχείο για την επίτευξη της αλληλεπίδρασης. Ως το δεύτερο κατά σειρά στοιχείο προβάλλουν οι τηλεφωνικές συνομιλίες μεταξύ των δύο μερών και ως το τρίτο τα ενημερωτικά σημειώματα μεταξύ τους. Οι άρτιες επικοινωνιακές τεχνικές των εμπλεκόμενων φαίνεται ότι ακολουθούν ως προς τη συμβολή τους στην εξασφάλιση της συνεργασίας, όπως αντίστοιχα και ο υποστηρικτικός ρόλος της Διεύθυνσης, καταλαμβάνοντας, έτσι, την τέταρτη και την πέμπτη θέση στη συνολική κατάταξη. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες, επιπλέον, κρίνουν ως μειωμένου ενδιαφέροντος για την προώθηση των υγιών σχέσεων τις ποικίλες εκδηλώσεις ή δραστηριότητες, που διοργανώνει ή συμμετέχει το σχολείο, συμπληρώνοντας, επομένως, με αυτό το δεδομένο και την τελευταία θέση στον πίνακα της ταξινόμησής τους.²¹

²⁰ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.20

²¹ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Διάγραμμα 2.9

Τέλος, η παρούσα έρευνα ολοκληρώνει την αποστολή της και συνοψίζει τον σκοπό της στο θέμα, που τίθεται προς διαπραγμάτευση στο τελευταίο ερώτημα του εργαλείου της. Κατά την τακτική της ερευνήτριας ως κριτική ανασκόπηση του ζητήματος προς διερεύνηση της κάθε ενότητας παρέχεται στους ερωτώμενους η ευκαιρία να σταθμίσουν την προσωπική τους θεώρηση απέναντι σε έναν ισχυρισμό, που έχει ήδη διατυπωθεί στη βιβλιογραφική επισκόπηση. Στην προκειμένη περίπτωση εισάγεται ο όρος «ανοιχτό σχολείο», με τον οποίο οι μελετητές αναφέρονται στις θέσεις και τις πρακτικές, που χαρακτηρίζουν το σχολείο, σχετικά με τη γονεϊκή συμμετοχή στην εκπαίδευση των παιδιών. Αυτό, με το οποίο επιφορτίζονται οι ερευνώμενοι, είναι η υποχρέωση να προσδιορίσουν το επίπεδο της ικανοποίησής τους από την προσέγγιση, που επιχειρεί το δικό τους σχολείο, για την επίτευξη της συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών. Η πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert, που κατασκευάστηκε, εκτείνεται από την κατάσταση του απολύτως δυσαρεστημένου εκπαιδευτικού (1) μέχρι αυτή του απολύτως ευχαριστημένου (5), για να αποδώσει την αίσθηση, που προκαλεί στο άτομο το περιεχόμενο του συγκεκριμένου ερωτήματος. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα οι μισοί και πλέον συμμετέχοντες, ποσοστό 51,8% συνολικά, θεωρούν τους εαυτούς τους λίγο ή πολύ ευχαριστημένους από την προσπάθεια της σύζευξης των δύο πλευρών, που μεθοδεύεται στο σχολείο τους, ενώ, απεναντίας, ένα αμελητέο ποσοστό κρίνουν τους εαυτούς τους ως δυσαρεστημένους. Αξιοσημείωτη είναι και η ουδετεροποιημένη στάση, που υιοθετείται από ένα καθόλου ευκαταφρόνητο ποσοστό του δείγματος και ξεπερνάει το ένα τρίτο αυτού, οι οποίοι επιλέγουν να μην τάσσονται ούτε υπέρ ούτε κατά της μίας ή της άλλης κατάστασης. Ως εκ τούτου, η μέση τιμή στον πίνακα συχνοτήτων αγγίζει το 3,56 και υποδηλώνει την ισχυρή τάση της ικανοποίησης, που οι εκπαιδευτικοί βιώνουν, από τις ανάλογες κινήσεις του σχολείου τους.²²

4.7 ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ ΠΕΔΙΩΝ

Μετά την ενδελεχή περιγραφική ανάλυση η παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε επίπεδο επαγωγικής ανάλυσης έρευνας ενδεικτικά ασχολείται με τις συσχετίσεις κάποιων μεταβλητών της έρευνας στα πλαίσια του ελέγχου της αξιοπιστίας της. Αυτές εμφανίζονται ως άξιες αναφοράς και επιτρέπουν στην ερευνήτρια έναν σχετικό σχολιασμό και μία ανάλογη ερμηνεία του νοήματος, που μεταφέρουν. Αξίζει να διευκρινιστεί, ότι αυτά τα πεδία διακρίνονται από ένα πλήθος άλλων λόγω του βαθμού της μεταξύ τους συσχέτισης και του δείκτη (π) της σημαντικότητάς τους στατιστικά. Συγκεκριμένα, όλες οι σχέσεις, που

²² Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 1.21

εξετάζονται, κινούνται σε επίπεδα μικρής έως μέτριας συσχέτισης μεταξύ τους και εντός του ευρέως καθορισμένου ορίου της στατιστικής σημαντικότητας (έως 0,05) βάσει του λογισμικού πακέτου SPSS 17.0, που μεταχειρίστηκε η ερευνήτρια.

Ένας εύκολα αντιληπτός συσχετισμός αφορά το ερώτημα προς τους εκπαιδευτικούς σχετικά με το διάστημα της προϋπηρεσίας τους στην ίδια σχολική μονάδα και εκείνο αναφορικά με τη συχνότητα των εκκλήσεών τους στους γονείς των μαθητών τους για συνεργασία. Είναι προφανές από τα στατιστικά ευρήματα ότι υπάρχει μία άμεση συνάρτηση μεταξύ του χρόνου της υπηρεσίας ενός διδάσκοντα στο ίδιο σχολείο και της πρόθεσής του για την ουσιαστική επικοινωνία με τους κηδεμόνες των διδασκομένων σε αυτό. Αυτό εξηγείται ως εξής, η παρατεταμένη περίοδος της απασχόλησης στο ίδιο εργασιακό περιβάλλον συνήθως δημιουργεί τις συνθήκες για την καλλιέργεια ισχυρότερων δεσμών ανάμεσα στους φορείς του για τη διεκπεραίωση του έργου, που εκτελείται, με ό, τι αυτό συνεπάγεται. Στην περίπτωση του σχολικού οργανισμού, επομένως, εντείνονται οι προσπάθειες της αλληλεπίδρασης μεταξύ του εκπαιδευτικού και του μαθητή, καθώς και της οικογένειάς του, για την ενίσχυση της μαθησιακής διαδικασίας, εφόσον το διδακτικό προσωπικό προσφέρει τις υπηρεσίες του στο ίδιο μαθητικό δυναμικό για ένα εύλογο χρονικό διάστημα.²³

Στο ίδιο πνεύμα της πρόθεσης της καλλιέργειας των σχέσεων σχολείου-οικογένειας με στόχο την πρόοδο των μαθητών κινείται η συνδυαστική απεικόνιση δύο άλλων ερευνητικών θεμάτων, τα οποία στατιστικά συσχετίζονται και εννοιολογικά συνδέονται. Σύμφωνα με τις επικρατέστερες απαντήσεις σε δύο ερωτήματα η γενικότερη θεώρηση και στάση του σχολικού οργανισμού ως προς τη συμμετοχή των γονέων στην αποστολή του δεν είναι αμελητέα σε σχέση με τη διάθεση του εκπαιδευτικού να καλεί τους γονείς σε συνεργασία, όποτε κρίνεται απαραίτητο. Η συμπεριφορά του συνόλου, με άλλα λόγια, ασκεί άμεσα ή έμμεσα την επίδρασή της σε αυτή του ατόμου, καθώς και τα δύο μοντέλα της παροχής εκπαίδευσης, το ατομικό και το συλλογικό, λειτουργούν παράλληλα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο της πρόκρισης ενός κοινού σκοπού. Άρα, ο κοινός παρονομαστής και των δύο αναζητήσεων, του καθοριστικού παράγοντα για τη συνεργασία από μέρους του σχολείου και της συχνότητας αυτής, είναι πρωταρχικά η επιδίωξη όλων των εκπαιδευτικών φορέων για την εξασφάλισή της²⁴.

²³ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 3.1

²⁴ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 3.2

Μία αντίστοιχη νοηματική διασύνδεση και στατιστική συσχέτιση παρατηρείται ως προς το ερώτημα, που τίθεται στους εκπαιδευτικούς, για τον φορέα της εκπαίδευσης, όπου απασχολούνται, και για τον βαθμό της ικανοποίησής τους από την τακτική, που το δικό τους σχολείο εφαρμόζει προς την κατεύθυνση της συνεργασίας. Με βάση τα αποτελέσματα η πλειονότητα των ερωτώμενων εργάζεται σε δημόσιες ή ιδιωτικές δομές της εκπαίδευσης, στις οποίες η εν γένει προσέγγιση του οργανισμού για την επίτευξη της συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών τους προσφέρει ένα αίσθημα ικανοποίησης. Αυτό ερμηνεύεται πλήρως μετά τη συζήτηση των ερευνητικών συμπερασμάτων, που ακολουθεί, υπό το πρίσμα της αποδοχής της ταυτότητας του συγκεκριμένου δείγματος, και κατ' επέκταση της συνολικής εικόνας της εκπαιδευτικής λειτουργίας, που η εν λόγω μελέτη πρεσβεύει. Πρόκειται, λοιπόν, στην προκειμένη περίπτωση ξεκάθαρα για μία αναφορά σε «ανοιχτά σχολεία» ως προς τη συμμετοχή των γονέων στο έργο τους εξαιτίας των κοινωνικών και γεωγραφικών χαρακτηριστικών τους και όχι της νομικής υπόστασής τους, τα οποία στελεχώνονται από εκπαιδευτικούς με το ανάλογο προφίλ, οι οποίοι ενσαρκώνουν, δηλαδή, την προσπάθεια της σύζευξης των δύο φορέων για καλύτερα επιτεύγματα.²⁵

Η αλληλεξάρτηση του περιεχομένου δύο πεδίων διαφαίνεται και στην περίπτωση, όπου ανιχνεύονται ο κλάδος της εκπαίδευσης, στον οποίο απασχολούνται οι ερωτώμενοι, και τα εμπόδια της υγιούς συνεργασίας, τα οποία τίθενται από τους γονείς. Αποδεικνύεται στατιστικά από τις απαντήσεις του πληθυσμού ότι η πληθώρα των εκπαιδευτικών υπηρετούν στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και εκτιμούν ως την κύρια αιτία των προβλημάτων στις γόνιμες σχέσεις αλληλεπίδρασης ανάμεσα στις δύο μεριές την τάση των γονέων να ξεπερνούν τα προδιαγεγραμμένα όρια της δικαιοδοσίας τους. Το γεγονός αυτό, ως γνωστόν, είναι μία αλήθεια στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα του δημοτικού σχολείου ειδικότερα και εστιάζει στην ανάγκη του καθορισμού του αναγκαίου πλαισίου της δράσης των δύο συντελεστών. Αυτή η διαπίστωση, που απορρέει από τον συγκεκριμένο συσχετισμό, όμως, αποτελεί και αυτή ένα αντικείμενο επεξεργασίας στο επόμενο τμήμα της παρούσας εργασίας.²⁶

Στο ίδιο διακύβευμα της οριοθέτησης της περιοχής της δραστηριοποίησης των εκπαιδευτικών και των γονέων για μία επιτυχημένη συνεργασία καταλήγει η στατιστική συσχέτιση δύο άλλων ερευνητικών αντικειμένων. Και τα δύο έχουν τη σχολική μονάδα και τα στελέχη της στο επίκεντρο, η μία πλευρά, όμως, αφορά τον κύριο παράγοντα, που ενισχύει τη σύναψη

²⁵ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 3.3

²⁶ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 3.4

των αγαστών σχέσεων για την αναβάθμιση της σχολικής μάθησης, ενώ η άλλη τη βασική παράμετρο, που τη δυσχεραίνει. Μέσα από τις αντικρουόμενες δυνάμεις, που αναδύονται, την «ανοιχτή» στάση του σχολείου προς τους γονείς από τη μια μεριά και την «υπερβάλλουσα» ανάμειξη των γονέων στο έργο των εκπαιδευτικών από την άλλη, διαγράφεται μία ατμόσφαιρα, που χαρακτηρίζεται από την έλλειψη της ομαλότητας, της συλλογικότητας και της δημιουργικότητας. Ο αποδέκτης αυτής της κατάστασης είναι ο ίδιος ο μαθητής και, όταν παρατηρείται, η διαδικασία της γνώσης χάνει την ομορφιά και την αποτελεσματικότητά της. Γι' αυτό, και η διασφάλιση των κατάλληλων συνθηκών για την αρμονική σύμπραξη όλων των συντελεστών προβάλλει ως μία επιτακτική ανάγκη και αναπτύσσεται δεόντως παρακάτω.²⁷

Συνεχίζοντας με την επαγωγική ανάλυση, που επιχειρήθηκε, κρίνεται απαραίτητο να τονιστεί ότι οι συσχετίσεις των μεταβλητών έγιναν εκτός ως προς τον δείκτη (π), της στατιστικής σημαντικότητας, που μόλις παραπάνω αναπτύχθηκε, και ως προς τον δείκτη (γ), του φορτίου, βάσει του στατιστικού πακέτου SPSS 17.0, για να ελεγχθεί περαιτέρω η αξιοπιστία της ερευνητικής διαδικασίας. Από μία πληθώρα ανάλογων συσχετισμών διακρίνονται μόνο τρεις, οι οποίοι εμπίπτουν εντός των προκαθορισμένων ορίων του δείκτη ή κινούνται πολύ κοντά σε αυτά (από $\pm 0,3$ έως ± 1), με αποτέλεσμα να επισημαίνονται τώρα και να επιτρέπουν στην ερευνήτρια να προβεί σε έναν ανάλογο σχολιασμό. Από αυτούς, μόνο ο συνδυασμός των πεδίων, που αφορούν το διάστημα της υπηρεσίας των εκπαιδευτικών στην ίδια σχολική μονάδα και τη συχνότητα των εκκλήσεών τους στους γονείς για συνεργασία, παρουσιάζει μία έντονη τάση στατιστικά, καθώς υπάρχει μία θετική συσχέτιση μεταξύ τους. Η ερμηνευτική παρατήρηση της συντάκτριας εκτείνεται στη σχέση ανάμεσα στην απασχόληση ενός ατόμου στο ίδιο εργασιακό περιβάλλον και στην πρόθεσή του για την παροχή των υπηρεσιών του σε αυτό με όλα τα συνεπακόλουθά του. Η ίδια ακριβώς διασύνδεση ανάμεσα σε αυτά τα δύο πεδία διαπιστώθηκε και με τα αποτελέσματα ως προς τον δείκτη (π) πρωτύτερα, γεγονός που καθιστά τη συγκεκριμένη συσχέτιση δεδομένη, έγκυρη και αξιόπιστη για την υπό διενέργεια έρευνα. Οι άλλοι δύο συσχετισμοί, που εμφανίζουν μία ορισμένη ένταση μεταξύ τους, αν και αρνητική, περιορίζονται μόνο στα δημογραφικά στοιχεία του πληθυσμού και δεν αξιολογούνται ως σημαντικοί, γι' αυτό και απλώς θίγονται χωρίς κάποιον ιδιαίτερο σχολιασμό στο παρόν σημείο.²⁸

²⁷ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακας 3.5

²⁸ Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Πίνακες 3.6 έως 3.8

Με την ολοκλήρωση της συνοπτικής επαγωγικής ανάλυσης των ευρημάτων σε συνδυασμό με την περιγραφική, που προηγήθηκε, κλείνει ο κύκλος της στατιστικής μελέτης του εν λόγω ερευνητικού εγχειρήματος. Η ψηφιακή διαπραγμάτευση των δεδομένων έγινε με μία απόλυτη ακρίβεια χάρη στις νέες τεχνολογίες δίνοντας τις αναγκαίες αντικειμενικές απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα και παρέχοντας ορισμένες υποκειμενικές νοηματικές προεκτάσεις σε αυτά, ανοίγοντας, παράλληλα, τον δρόμο για τη μετέπειτα αξιοποίηση των αποτελεσμάτων στην περαιτέρω διεύρυνση της συζήτησης.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας πραγματοποιήθηκε με έναν εμπειρισταμένο και ξεκάθαρο τρόπο, ώστε να μεταφερθεί στον αναγνώστη μία ολοκληρωμένη και σαφής εικόνα των νοημάτων, που διακυβεύονται σε αυτά. Σε επίπεδο περιγραφικής ανάλυσης οι πληροφορίες, που μετέδωσαν τα ευρήματα, για τη διαπραγμάτευση του θέματος της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας και τη διαχείριση των ερευνητικών ερωτημάτων είναι εντελώς πραγματικές, καθώς δεν υπεισήλθαν σε ερμηνείες υποκειμενικής φύσης επιτρέποντας κατά αυτόν τον τρόπο τον κάθε ενδιαφερόμενο να προβεί εκ των υστέρων στις δικές του σκέψεις και διαπιστώσεις ελεύθερα. Σε επίπεδο επαγωγικής ανάλυσης επιχειρήθηκε συνοπτικά από την πλευρά της ερευνήτριας η εννοιολογική σύνδεση και επεξήγηση ορισμένων συναρτώμενων πεδίων της έρευνας με γνώμονα τον βαθμό της στατιστικής συσχέτισής τους για την πληρέστερη αποτίμηση του υπό συζήτηση αντικειμένου. Στο τμήμα αυτό της παρούσας εργασίας εκθέτονται τα συμπεράσματα της συντάκτριας, τα οποία απορρέουν από τον συνδυασμό και την αντιπαραβολή των αποτελεσμάτων, σε συνάρτηση πάντα με το θεωρητικό πλαίσιο και τα ερευνητικά ερωτήματα, που διατυπώθηκαν πρωτίτερα, με στόχο να παραχθεί χρήσιμη και πρωτότυπη γνώση για τις σχέσεις συνεργασίας, που συνάπτονται μεταξύ των δύο φορέων. Ως κατακλείδα, πάντως, του καθενός από αυτά εξυφαίνεται η υπαγόρευση των υγιών συνεργατικών σχέσεων ανάμεσα στους συντελεστές για την προαγωγή του εκπαιδευτικού και του παιδαγωγικού έργου, που λαμβάνει χώρα στις εκπαιδευτικές μονάδες ανά τη χώρα τη σύγχρονη εποχή.

Η δομή του κεφαλαίου είναι αντίστοιχη της δομής του ερωτηματολογίου, για να διατηρείται η νοηματική συνέχεια του υπό διαπραγμάτευση θέματος, όπως, άλλωστε, ισχύει και σε ολόκληρη την έκταση της εργασίας. Σε κάθε μία επιμέρους ενότητα προηγείται μία πολύ σύντομη αναφορά στα πλέον αντιπροσωπευτικά στοιχεία, που επέλεξαν κατά πλειοψηφία οι

ερωτώμενοι, σε κάθε μία θεματική κατηγορία και ακολουθεί η νύξη σε ό, τι με την παρουσία ή την απουσία του ανάμεσα σε αυτά κίνησε την προσοχή της ερευνήτριας. Δεν λείπουν και ορισμένες παρατηρήσεις, που λειτουργούν συνδυαστικά ή ανακεφαλαιωτικά σύμφωνα με το εννοιολογικό περιεχόμενό τους και που αποτελούν το εφαλτήριο για μία κριτική προσέγγιση του σύνθετου ζητήματος της συνεργασίας. Τέλος, ακολουθεί μία κριτική σύνοψη των πάσης φύσης ευρημάτων της παρούσας προσπάθειας από την πλευρά της ίδιας της συντάκτριας με κριτήριο τα ερευνητικά ερωτήματα και τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, που πρωτίτερα αναπτύχθηκαν, για τον συγκερασμό της θεωρητικής και της πρακτικής διάστασης του αντικειμένου ως μίας αναγκαίας συνθήκης για την επιτυχία της κάθε ουσιαστικής κοινωνιολογικής έρευνας.

5.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στα δημογραφικά στοιχεία, τον πρώτο άξονα της ερευνητικής διαδικασίας, δεν χρειάζεται να γίνει καμία επιμέρους επισήμανση, καθώς πρόκειται για μία μεγάλη δεξαμενή ατομικών πληροφοριών των συμμετεχόντων, απαραίτητων για την έκβαση του εγχειρήματος. Αυτό, όμως, που είναι αξιοπερίεργο και ιδιαίτερα σημαντικό για ολόκληρη τη μελέτη είναι ότι το σύνολο των προσωπικών δεδομένων του ερευνώμενου πληθυσμού, που υπερिσχύουν, σκιαγραφούν την ατομική φυσιογνωμία ενός εκπαιδευτικού, που προσομοιάζει έντονα με αυτή της ίδιας της ερευνήτριας. Με άλλα λόγια, τα στοιχεία τόσο της προσωπικής ζωής των ερωτώμενων όσο και της επαγγελματικής τους ταυτίζονται απόλυτα με εκείνα της συντάκτριας του ερωτηματολογίου. Ενδεικτικά αναφέρονται το φύλο, η ηλικιακή τους ομάδα, ο φορέας και η βαθμίδα της εκπαίδευσης, όπου υπηρετούν, το είδος της εργασιακής τους σχέσης και τα έτη της προϋπηρεσίας τους. Το γεγονός αυτό εξηγείται από το είδος της ερευνητικής μεθόδου, που εφαρμόστηκε, δηλαδή δειγματοληπτική ευκολίας, και του ερευνητικού δείγματος, που συμπεριλήφθηκε, δηλαδή διαθέσιμου ή βολικού, τα οποία πρακτικά σημαίνουν ότι έλαβαν μέρος στη διαδικασία όσοι ανήκαν στον κοινωνικό κύκλο της πρωταγωνίστριας της προσπάθειας. Επιπλέον, το χαρακτηριστικό αυτό προφίλ του εκπαιδευτικού, όπως διαμορφώνεται, έχει τις προεκτάσεις του και σε άλλους τομείς της συγκεκριμένης έρευνας με αρκετές κοινές αναφορές καθιστώντας το, έτσι, ένα άκρως ενδιαφέρον αντικείμενο για έναν μετέπειτα σχολιασμό και μία περαιτέρω διερεύνηση, όπως θα αποδειχθεί παρακάτω. Προηγείται, όμως, αυτής της συζήτησης η συμπερασματική παράθεση των υπόλοιπων θεματικών κατηγοριών του ζητήματος.

5.2 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο δεύτερος σταθμός της ερευνητικής διαδρομής είναι μία πρώτη αξιολόγηση της δυναμικής της σχέσης συνεργασίας, που εκφύεται, ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια για την ενίσχυση του μαθησιακού αποτελέσματος. Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας οι εκπαιδευτικοί στην πλειονότητά τους καταφεύγουν στους συναδέλφους τους, προκειμένου να αντλήσουν πληροφορίες για τις ανάγκες των μαθητών τους. Επίσης, κάνουν έκκληση στους γονείς για συνεργασία κάθε φορά, που υπάρχει ανάγκη, και δηλώνουν μέτρια ή πολύ ικανοποιημένοι από την ανταπόκριση αυτών στις εκκλήσεις τους. Οι δύο πιο συνηθισμένοι τρόποι, με τους οποίους επιδιώκουν την επικοινωνία με τους γονείς, είναι οι συναντήσεις στον χώρο του σχολείου και οι τηλεφωνικές συνομιλίες μαζί τους. Εκτιμούν, παράλληλα, πως οι πιο σημαντικές πληροφορίες, που πρέπει να παρέχονται στους γονείς, αφορούν τη συμπεριφορά και την επίδοση των μαθητών. Επιπλέον, καταθέτουν από την προσωπική εμπειρία τους σχετικά με τη γονεϊκή ανάμειξη ότι εντοπίζουν συχνότερα στην επαγγελματική τους πορεία την προσπάθεια των γονέων στο σπίτι για την υποστήριξη της σχολικής διαδικασίας, την επικοινωνία τους με το σχολείο και την εποπτεία των κατ' οίκον εργασιών από αυτούς.

Το αποτέλεσμα, που προξενεί μία εντύπωση και θέτει έναν προβληματισμό, συνδέεται με τις πηγές, στις οποίες στρέφονται οι εκπαιδευτικοί για την ενημέρωσή τους σε σχέση με τις ιδιαιτερότητες των μαθητών τους, οι οποίες παρεισδύουν στις διεργασίες της μάθησης. Παρατηρείται, λοιπόν, ότι ο ρόλος του διευθυντή του σχολικού οργανισμού για αυτόν τον σκοπό είναι εμφανώς υποτιμημένος σε σχέση με τον ρόλο, που παίζουν οι συνάδελφοι εκπαιδευτικοί, οι ίδιοι οι μαθητές και οι γονείς τους. Η απουσία μίας τέτοιας αλληλεπίδρασης με τον διευθυντή της μονάδας, ο οποίος, ωστόσο, επωμίζεται τη συνολική ευθύνη του μαθητικού δυναμικού, ενδέχεται να εδράζεται σε δύο λόγους. Ο ένας υπονοεί την αδυναμία ή την αδιαφορία του διευθυντή να συμπεριλάβει την παραπάνω ενέργεια στα καθήκοντά του, ο άλλος, όμως, υποκρύπτει την απαξίωση των εκπαιδευτικών στο πρόσωπο του διευθυντή. Η δεύτερη εκδοχή εγείρει ένα ερώτημα για την πραγματική φύση της σχέσης του διδακτικού προσωπικού ενός σχολείου με το στέλεχος επικεφαλής αυτού στα πλαίσια της εκπαιδευτικής λειτουργίας και αφήνει να αιωρείται μία αίσθηση δυσπραγίας ανάμεσά τους, που, ασφαλώς, έχει αντίκτυπο και στο φλέγον ζήτημα της συνεργασίας. Με άλλα λόγια, οι εκπαιδευτικοί αποφεύγουν να αποτάσσονται στον διευθυντή για την ενημέρωσή τους σχετικά με τα διάφορα θέματα των μαθητών τους, και αυτό ίσως να είναι ενδεικτικό μίας ατμόσφαιρας μη ομαλότητας, που υποβόσκει ανάμεσά τους και που αναστέλλει την μεταξύ τους δημιουργική

διάδραση. Το συγκεκριμένο στοιχείο γενικεύεται, στη συνέχεια, με τη συνδυαστική εξέταση περισσότερων ερευνητικών πεδίων, με συνέπεια να υπαγορεύεται επιτακτικά η συντονισμένη προσπάθεια όλων των παιδαγωγικών φορέων για την επίτευξη των ομαλών σχέσεων συνεργασίας.

5.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Ως το τρίτο στάδιο της ερευνητικής προσπάθειας ανιχνεύονται οι παράγοντες, οι οποίοι διαμορφώνουν τις σχέσεις συνεργασίας μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν ότι, όσον αφορά τους μαθητές, πρωτίστως, οι ειδικές μαθησιακές ανάγκες τους και, δευτερευόντως, η επίδοση και η συμπεριφορά τους αυξάνουν την ανάμειξη των γονέων στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών. Σε σχέση με τους γονείς η γενικότερη θεώρησή τους ως προς την αλληλεπίδραση των δύο πλευρών, καθώς και το κοινωνικό και το μορφωτικό επίπεδό τους συμβάλλουν προς αυτή την κατεύθυνση. Την ίδια επίδραση έχει η εν γένει στάση των εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης από τη μεριά του σχολείου. Απέναντι στην πεποίθηση, τέλος, ότι παρέχονται ορισμένες εκπαιδευτικές ευκαιρίες και κατακτώνται οι πάσης φύσης στόχοι, εάν σχετίζεται η παρεχόμενη εκπαίδευση με το κοινωνικό, το πνευματικό και το πολιτισμικό προφίλ του οικογενειακού περιβάλλοντος του μαθητή, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί τάσσονται θετικά, ενώ είναι ελάχιστοι όσοι διάκινται αρνητικά.

Η πρώτη παρατήρηση της ερευνήτριας συσχετίζει δύο πεδία μεταξύ τους, που αν και είναι ενταγμένα σε διαφορετικές εννοιολογικές ομάδες, αποδεικνύονται απόλυτα συμβατά, καθώς διαπραγματεύονται το ίδιο ζητούμενο από μία άλλη σκοπιά. Ειδικότερα, οι πιο σημαντικές πληροφορίες προς τους γονείς από τους εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο της μεταξύ τους συνεργασίας έχουν να κάνουν με τη συμπεριφορά και την επίδοση των μαθητών στο σχολείο. Η αναζήτηση των ίδιων ακριβώς πληροφοριών είναι ο κινητήριος μοχλός των γονέων, να εμπλέκονται ενεργά στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους. Με άλλα λόγια, κατά την εκτίμηση του ερευνώμενου πληθυσμού και με κριτήριο τη σχολική πορεία των μαθητών οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να ενημερώνουν τους γονείς για αυτό, για το οποίο οι δεύτεροι ενδιαφέρονται. Ως εκ τούτου, τα δύο θέματα προς εξέταση παρά τον εκ διαμέτρου αντίθετο προσανατολισμό τους ανασύρουν στην επιφάνεια το ίδιο παιδαγωγικό αντικείμενο ως ένα σπουδαίο συστατικό της προόδου, δηλαδή τη μέριμνα των δύο εμπλεκόμενων φορέων για την επίδοση και τη συμπεριφορά των μαθητών. Γι' αυτόν τον λόγο, η προσπάθεια για τη

βελτίωση αυτών των δύο μαθησιακών παραμέτρων αποτελεί μία κοινή επιδίωξη των δύο συντελεστών και συνιστά τη μεταξύ τους αλληλοεπίδραση επιβεβλημένη.

Η δεύτερη επισήμανση απορρέει από την τάση της συμφωνίας του ερευνώμενου πληθυσμού με τον ισχυρισμό ενός αναγνωρισμένου επιστήμονα και υπογραμμίζει με τη σειρά της την αναγκαιότητα της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας. Αναλυτικά, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών συντάσσονται με την άποψη, ότι το σχολείο επιτυγχάνει τον σκοπό του, εάν μέσα από τα προγράμματά του παρέχει μία εκπαίδευση ανάλογη του οικογενειακού προφίλ του κάθε μαθητή. Η εκπαιδευτική λειτουργία, δηλαδή, ως μία ενεργητική διαδικασία ιδεατά είναι ευέλικτη και εξατομικευμένη, ώστε να προσαρμόζεται στον τρόπο της ζωής του αποδέκτη της και να εναρμονίζεται με τα ιδιαίτερα κοινωνικά, πνευματικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά του. Και αυτό συμβαίνει, διότι η αφομοίωση της γνώσης, ρητής και άρρητης, διαφοροποιείται ανάλογα με το οικογενειακό υπόβαθρο του κάθε μαθητή, ο βαθμός της συνεισφοράς της, δηλαδή, στην εξελικτική πορεία του ατόμου εξαρτάται όχι μόνο από τις χωρο-χρονικές συνισταμένες, που τη διέπουν, αλλά και από τα γνωρίσματα εκείνα, που συνθέτουν την ατομική ταυτότητα του καθενός. Κατά συνέπεια, η επιδίωξη των εκπαιδευτικών για τη σύζευξη των δύο πλευρών προς την ενίσχυση του σχολικού έργου καθίσταται ακόμη πιο άμεση δεδομένων των προεκτάσεων του παραπάνω συλλογισμού. Μόνο έτσι, όλοι οι εμπλεκόμενοι στο σύνθετο αυτό εγχείρημα, οι εκπαιδευτικοί, οι γονείς και οι μαθητές, αντιλαμβάνονται τις προσδοκίες και τα συναισθήματα των άλλων, αλλά και τους περιορισμούς αυτών, ως προς τη σχολική πραγματικότητα και γίνονται ουσιαστικοί κοινωνοί της προσπάθειας για την ανάδειξη της γνώσης και της αρετής.

5.4 ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Τον τέταρτο πυλώνα της οικοδόμησης των άρτιων σχέσεων συνεργασίας αποτελεί η προβολή των θετικών επιδράσεων, που εκπορεύονται από αυτές και συνοψίζουν την πεμπτουςία της παρούσας μελέτης. Το κέρδος, το οποίο οι μαθητές αποκομίζουν, επικεντρώνεται στη συναισθηματική ενδυνάμωσή τους, τη βελτίωση της συμπεριφοράς τους εντός του σχολικού πλαισίου και την καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους. Το όφελος για τους γονείς από την ενεργή συμμετοχή τους στη σχολική εκπαίδευση αποτυπώνεται στην εμπιστοσύνη τους στο έργο του σχολείου και στη βελτίωση των σχέσεων με τα παιδιά τους. Οι εκπαιδευτικοί με τη σειρά τους αποκτούν το πλεονέκτημα της διευκόλυνσης της διδασκαλίας τους στην τάξη, καθώς προλαμβάνονται διάφορες δυσάρεστες καταστάσεις και επιλύονται

ποικίλα προβλήματα χάρη στην επικοινωνία τους με τους γονείς. Συμπληρωματικά, επισημαίνεται από τα ευρήματα ότι η ύπαρξη στο σπίτι γονεϊκών εκπαιδευτικών στυλ για την υποστήριξη της μάθησης των παιδιών ανεξάρτητα από το στυλ του εκάστοτε εκπαιδευτικού της τάξης μερικές φορές επιφέρει καλύτερα σχολικά αποτελέσματα.

Μία εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι η πρόοδος, που συντελείται, στη μαθησιακή πορεία των παιδιών γίνεται αντιληπτή ως επί το πλείστον στον συναισθηματικό και τον ψυχολογικό τομέα της υπόστασής τους παρά τον γνωστικό. Σε αντίθεση με την παραδοχή από τις βιβλιογραφικές πηγές, ότι τα υψηλά ακαδημαϊκά επιτεύγματα είναι απότοκος της γόνιμης αλληλεπίδρασης μεταξύ του σχολείου και της οικογένειας, τα ερευνητικά αποτελέσματα δεν το επιβεβαιώνουν και εστιάζουν στις ωφέλειες, που καρπώνονται οι μαθητές ως προς την εσωτερική ισορροπία τους και την έκφραση αυτής στο περιβάλλον του σχολείου. Μία πιθανή εξήγηση για αυτό αποτελεί η ιδιοσυστασία της σχέσης συνεργασίας, που αναπτύσσεται, η δυναμική της ισορροπία ανάμεσα στις δύο πλευρές, η οποία εξαρτάται από ένα πλήθος ψυχολογικών και συναισθηματικών παραμέτρων των συντελεστών της, και αντικατοπτρίζεται αντίστοιχα στη σχολική πραγματικότητα με πρωταγωνιστές τους μαθητές. Είναι αναμενόμενο, λοιπόν, ότι οι επιρροές των υγιών διαπροσωπικών επαφών με τους γονείς μεταφράζονται συνήθως άμεσα, πρώτιστα και φανερά, σε οφέλη συναισθηματικά και ψυχικά για τους μαθητές και έμμεσα, ως παράπλευρο κέρδος, σε οφέλη γνωστικά. Όπως και να συμβαίνει πάντως, η συνολική εικόνα του μαθητικού πληθυσμού, που επωφελείται της δημιουργικής συνεργασίας, είναι σημαντικά διαφοροποιημένη θετικά.

Η ταύτιση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών σε δύο άλλα ερωτήματα, που εκδηλώνεται με τη συνδυαστική αποτίμηση των ευρημάτων δύο ξεχωριστών πεδίων, υπογραμμίζει εκ νέου την προσφορά της αγαστής συνεργασίας σχολείου-οικογένειας και υπερτονίζει τη σκοπιμότητα της διενέργειας της συγκεκριμένης έρευνας. Η διασύνδεση αφορά τους τομείς, στους οποίους οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί εμφανίζονται ευεργετημένοι από τη γονεϊκή ανάμειξη στη σχολική μάθηση των παιδιών. Μολονότι το πρίσμα μέσω του οποίου εξετάζεται το προκείμενο θέμα είναι διαφορετικό, καταλογίζεται ως το κύριο πλεονέκτημα και στις δύο περιπτώσεις το ίδιο στοιχείο: η βελτίωση της συμπεριφοράς των μαθητών στο σχολικό περιβάλλον και η διευκόλυνση του έργου των εκπαιδευτικών στην τάξη. Όπως διαφαίνεται, το πρώτο επιφέρει το δεύτερο και το δεύτερο απορρέει από το πρώτο. Οι αλληλένδετες αυτές έννοιες μαρτυρούν emphatically αν και από διαφορετική σκοπιά μέσω των επαγωγικών σχέσεων τους τις ευνοϊκές επιπτώσεις της συμμετοχής των γονέων στη σχολική εκπαίδευση των

παιδιών και θέτουν προ των πυλών το ζήτημα της εξασφάλισης του κατάλληλου περιβάλλοντος για την ανάπτυξή της.

5.5 ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Η πέμπτη στάση της ερευνητικής πορείας για την ευόδωση της δημιουργικής σύμπραξης ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια αφιερώνεται στις συνθήκες, μέσα στις οποίες αυτή εξυφαίνεται. Στη σύνθεση αυτής της εικόνας εντοπίζονται οι δυσκολίες, που την υποθάλλουν, και οι όροι, που τη διασφαλίζουν. Ο κυρίαρχος λόγος από τη μεριά των εκπαιδευτικών, που παρεμποδίζει τη δημιουργική αλληλεπίδρασή τους με τις οικογένειες των μαθητών, θεωρείται η πρόθεση των γονέων να εμπλέκονται στη μαθησιακή διαδικασία πέραν των ορίων της δικαιοδοσίας τους. Η ίδια ακριβώς αιτία υπονομεύει τη σύναψη των υγιών σχέσεων και από την πλευρά των γονέων, όπως εξυπακούεται. Ως ένα μέτρο της πρόκρισης της συνέργειας μεταξύ των δύο συντελεστών ενδείκνυται ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες διαμορφώνουν το περιβάλλον για την καλλιέργειά της με προεξέχουσα την προσήλωση και των δύο στον κοινό στόχο, την πρόοδο των μαθητών. Ο σεβασμός στις βασικές αρχές της δημιουργικής επικοινωνίας διαδραματίζει με τη σειρά του έναν καθοριστικό ρόλο, και, όταν αυτές εξειδικεύονται περισσότερο, υπερτερεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη ανάμεσα στους φορείς. Στο ίδιο πνεύμα της εξεύρεσης ενός κλίματος συνεργασίας, τέλος, κινείται η τάση του ερευνώμενου πληθυσμού να συμφωνεί με τη ρήση ότι η αποτελεσματική μάθηση ως ένα γνήσιο αποκύημα αυτού του κλίματος εξαρτάται περισσότερο από τα προσωπικά χαρίσματα του εκπαιδευτικού και λιγότερο από τα χαρακτηριστικά του γονέα.

Η πρωταρχική παράμετρος για τη διατήρηση μίας ισορροπίας στη διαδραστική σχέση μεταξύ των εκπαιδευτικών και των γονέων αφορά το δυσδιάκριτο τοπίο της δράσης των εμπλεκόμενων μερών. Η διαπραγμάτευση του στοιχείου αυτού έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς το ασαφές πλαίσιό του αποδεικνύεται ως ο πλέον ανασταλτικός παράγοντας στην ευδοκίμηση της συνεργασίας τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους γονείς σύμφωνα με τα ευρήματα. Αυτό εξηγείται υπό το πρίσμα της αναγνώρισης ενός φαύλου κύκλου, ο οποίος φαίνεται να δημιουργείται γύρω από το επίμαχο θέμα της συνεργασίας και να περικλείει τους δύο φορείς: οι εκπαιδευτικοί από τη μία παρουσιάζονται απρόθυμοι να συνάψουν γόνιμες σχέσεις με τους γονείς, οι γονείς από την άλλη εμφανίζονται μη ικανοί να συνάψουν ανάλογες σχέσεις με τους εκπαιδευτικούς. Και αυτό συμβαίνει, όταν η πρόθεση των γονέων να εμπλέκονται στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους καταστρατηγεί τους

προκαθορισμένους κανόνες της συμμετοχής τους προκαλώντας δυσάρεστες καταστάσεις και παρακαλύοντας την κάθε δημιουργική αλληλεπίδραση με τους φορείς του σχολείου. Η αναγκαιότητα, άρα, της διασαφήνισης του χώρου της δραστηριοποίησης των γονέων, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους, που απορρέουν από την ευθύνη, που φέρουν ως οι κηδεμόνες των μαθητών, καθώς και της αποδοχής του και από τις δύο μεριές καθίσταται αδιαπραγμάτευτη.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, ότι το παραπάνω στοιχείο, της ύπαρξης προδιαγεγραμμένων ορίων δράσης για τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς, υφίσταται ως ένα πρωτογενές δεδομένο της έρευνας, παρόλα αυτά δεν αξιολογείται αναλόγως από τους ερωτώμενους. Με άλλα λόγια, ο σαφής διαχωρισμός των ρόλων των δύο φορέων ως μία απαραίτητη προϋπόθεση για μία ανέφελη και γόνιμη αλληλεπίδραση δεν χαίρει της ίδιας αναγνώρισης από τον παρατηρούμενο πληθυσμό όπως κάποιες άλλες, και αυτό γίνεται αντιληπτό, όταν σε ένα επόμενο πεδίο διερευνώνται οι προϋποθέσεις της υγιούς αλληλεπίδρασης. Η αντιφατική αυτή έκφραση του κοινού, σε σχέση με ό, τι υποστηρίχτηκε μόλις προηγουμένως, γεννά έναν προβληματισμό και μεταθέτει το ενδιαφέρον στους άλλους όρους της επιτυχούς συμπόρευσης σχολείου-οικογένειας, που επισημαίνονται. Έτσι, εκτός από την αφοσίωση στο κοινό όραμα της σχολικής μάθησης ως ένα κύριο προαπαιτούμενο, αναγνωρίζεται η πίστη στις αρχές της επικοινωνιακής επικοινωνίας ως ένας αδιαπραγμάτευτος όρος. Η άρρηκτη σχέση μεταξύ αυτών, των κανόνων διαλόγου και της αποτελεσματικής δράσης, θεωρείται προδικασμένη στην παρούσα ερευνητική προσπάθεια, αφού εξετάζεται ξεχωριστά ακολούθως, και δικαιολογημένα κατέχει μία τόσο σημαντική θέση στη συνολική εκτίμηση των εκπαιδευτικών. Ωστόσο, κανένας από τους παράγοντες, που διατυπώνονται, ως οι αναγκαίες συνθήκες της αρμονικής συνέργειας δεν υποβαθμίζεται, επειδή η συμβολή όλων αυτών, μεμονωμένα ή από κοινού, επιφέρει το ευκαταίο αποτέλεσμα.

5.6 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Η ερευνητική διαδικασία ολοκληρώνεται με την εστίαση στις πρακτικές για την αύξηση των επιπέδων της γονεϊκής συμμετοχής στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών. Οι τρόποι, με τους οποίους οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι προάγεται η συνεργασία τους με τους γονείς, είναι, καταρχήν, οι προγραμματισμένες ή έκτακτες συναντήσεις με αυτούς και, κατά δεύτερον, οι τηλεφωνικές συνομιλίες μαζί τους. Στο ίδιο ζήτημα καταθέτουν την προσωπική μαρτυρία τους σύμφωνα με την πρόσφατη επαγγελματική εμπειρία τους και τον όρο «ανοιχτό σχολείο», που χρησιμοποιείται ευρέως στη σχετική βιβλιογραφία. Απέναντι στην

προσέγγιση, δηλαδή, που το δικό τους σχολείο γενικά ακολουθεί μέσω της πάγιας θέσης και τακτικής του για τη σύζευξη των δύο πλευρών διατηρούν μία μετριοπαθή στάση ή δείχνουν ευχαριστημένοι.

Το τελευταίο επιμέρους σχόλιο της ερευνήτριας σχετίζεται με την πρακτική διάσταση του θέματος της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας και επιβεβαιώνει τον αρχικό χαρακτήρα της έρευνας σε σχέση με το επιλεγμένο δείγμα. Η μία κατεύθυνση εμπεριέχει την απόλυτη εναρμόνιση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών ως προς δύο πεδία: αυτά διαπραγματεύονται τους συνήθεις τρόπους της επίτευξης της συνεργασίας στην πρώτη περίπτωση και τους ενδεδειγμένους τρόπους στη δεύτερη. Το αποτέλεσμα και των δύο συμπίπτει ακριβώς και συνοψίζεται στα εξής, στις συναντήσεις των δύο φορέων στον χώρο του σχολείου και στις τηλεφωνικές συνομιλίες μεταξύ τους. Η απόλυτη αυτή ομοφωνία στις απαντήσεις τους καταδεικνύει τη στοχευμένη στρατηγική των ερευνώμενων ως προς το θέμα, αφού ο πληθυσμός, που εμπλέκεται, είναι αυστηρά εκπαιδευτικοί, οι οποίοι πιστεύουν και πράττουν ανάλογα προς το συμφέρον των μαθητών τους.

Η ταύτιση αυτή των πεποιθήσεων και των ενεργειών τους, εντούτοις, είναι ενδεικτική και μίας άλλης κατεύθυνσης της συζήτησης. Εάν επιλεγεί η συνδυαστική αξιολόγηση των ευρημάτων κάποιων άλλων πεδίων και γίνει η διασταλτική ερμηνεία τους, συνάγεται ένα αλλιώτικο συμπέρασμα. Ως γνωστόν, οι εκπαιδευτικοί αποτελούν μεμονωμένες οντότητες ως άτομα αλλά και αλληλεξαρτώμενες ως μέρη ενός συνόλου, της κοινότητας του σχολείου. Στο πλαίσιο της λειτουργίας τους ως μελών του συλλόγου διδασκόντων ενός σχολείου υπόκεινται σε ποικίλες δυναμικές σχέσεις επαγγελματικής και κοινωνικής φύσης με τους συναδέλφους εκπαιδευτικούς και τον διευθυντή της μονάδας, και αυτό, ασφαλώς, έχει τις προεκτάσεις του και στον τομέα της συνεργασίας τους με τους γονείς των μαθητών τους. Η σύναψη των σχέσεων σχολείου-οικογένειας, με άλλα λόγια, επηρεάζεται σε κάποιον βαθμό, άμεσα ή έμμεσα, από το γενικότερο κλίμα, που επικρατεί, ως προς το ζήτημα στον οργανισμό. Αυτό, άλλωστε, προέκυψε ως ένα εύρημα από τον συσχετισμό δύο πεδίων της έρευνας στατιστικά και διατυπώθηκε στο ανάλογο κεφάλαιο πρωτύτερα. Το παράδοξο είναι ότι η συνειδητή στάση του ατόμου παρουσιάζεται αποστασιοποιημένη από τη γενικότερη θέση του συνόλου. Με άλλα λόγια, οι μεθοδευμένες ενέργειες των εκπαιδευτικών ως προς την «πρόσκληση» των γονέων στην κοινότητα του σχολείου δεν συνάδουν με τις ενδεχόμενες ενέργειες των άλλων φορέων του σχολείου για τον ίδιο σκοπό, καθώς οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν να διατηρούν την αυτονομία τους. Το οξύμωρο στοιχείο έγκειται στο γεγονός, ότι, παρά την προφανή σημασία της δράσης του συνόλου σε όλα τα επίπεδα, τα αποτελέσματα της έρευνας δεν την

υπογραμμίζουν, τουναντίον, την υποβαθμίζουν. Ενδεικτικά, θα επισημανθούν ορισμένες περιπτώσεις αντιπροσωπευτικές αυτού, για παράδειγμα στα ερωτήματα, όπου θίγονται τα εμπόδια της συνεργασίας, οι προϋποθέσεις αυτής ή οι κατάλληλες τεχνικές για αυτήν. Σε όλα αυτά ο ρόλος των άλλων στελεχών και του διευθυντή του σχολείου στην ενίσχυση των συνεργατικών κινήσεων προς τους γονείς, τις οποίες ένας εκπαιδευτικός από μόνος του επιχειρεί, προβάλλει αποδυναμωμένος και ευκαταφρόνητος. Προς επίρρωση αυτής της σκέψης παρατηρείται μία έντονη ομοιότητα με το προαναφερθέν θέμα της άντλησης των πληροφοριών για τις ανάγκες των μαθητών, στο οποίο η συμβολή του διευθυντή φαίνεται και πάλι σαφώς περιορισμένη. Με αυτή τη διαπίστωση περί του γενικότερου κλίματος του οργανισμού σε αντιδιαστολή με την ατομική πρωτοβουλία το επίμαχο ζήτημα της συνεργασίας αποκτά μία πιο διευρυμένη υπόσταση και τονίζεται η ανάγκη της εξεύρεσης ορισμένων ευρηματικών λύσεων για τον συγκερασμό των προσωπικών και των συλλογικών προσπαθειών των παιδαγωγικών φορέων για το βέλτιστο αποτέλεσμα.

Η παράθεση των συμπερασμάτων της ερευνήτριας κατά θεματικούς τομείς οδηγεί στη σύνθεση και τη διατύπωση του κύριου συμπεράσματος της ερευνητικής προσπάθειας και ανοίγει τον δρόμο για τη μελλοντική ενασχόληση του κάθε ενδιαφερόμενου με αυτό για ερευνητικούς ή πρακτικούς σκοπούς. Το αντικείμενο, που μονοπωλεί το ενδιαφέρον καθόλη τη διάρκεια της ερευνητικής διαδικασίας και συνοψίζεται στο παρόν σημείο, είναι η αποτύπωση του κοινωνικού προφίλ του δείγματος, ενός προφίλ αρκετά χαρακτηριστικού και διαδεδομένου στις μέρες μας. Να σημειωθεί ότι η φυσιογνωμία του ερευνώμενου πληθυσμού βάσει των δημογραφικών χαρακτηριστικών του, που ήδη αναπτύχθηκε, είναι η μία μόνο παράμετρος. Η άλλη αφορά το σύνολο των γνωρισμάτων του, τα οποία περιγράφουν τη στάση του, φύσει και θέσει, στο ζήτημα της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας. Και ως προς αυτή τη δεύτερη συνισταμένη εστιάζει η παρούσα μελέτη, διότι η διεξοδική κατανόησή της επιτρέπει την υιοθέτηση της κατάλληλης στρατηγικής για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών, με ό,τι αυτή συνεπάγεται.

Αρχικά, είναι σκόπιμο να ληφθεί υπόψη, ότι η εικόνα του εκπαιδευτικού, που σκιαγραφείται, αναδύεται μέσα από τα καθορισμένα από τη συντάκτρια πρωτογενή δεδομένα της έρευνας λόγω της δομημένης μορφής του εργαλείου της χωρίς, ωστόσο, το στοιχείο αυτό να είναι περιοριστικό της αντικειμενικότητάς της. Από αυτά ανακύπτει ότι τόσο τα δημογραφικά χαρακτηριστικά όσο και τα υπόλοιπα αντικατοπτρίζουν την αστική ταυτότητα του ερευνητικού δείγματος, όπως, άλλωστε, ισχύει και για την ίδια την ερευνήτρια. Με τον όρο αστικός προσανατολισμός, που αποδίδεται στην έρευνα, αυτή επεκτείνεται πέραν από τους

γεωγραφικούς προσδιορισμούς, που εμπεριέχει, στη νοοτροπία των ατόμων, που την εκπροσωπούν. Αυτά τα πρόσωπα εμφανίζουν κοινά γνωρίσματα, όμοιες πεποιθήσεις και ανάλογες συμπεριφορές, που είναι συνηθισμένα σε εκπαιδευτικούς, οι οποίοι υπηρετούν στα σχολεία των αστικών περιοχών της σύγχρονης εποχής, και επηρεάζουν δραματικά το αποτέλεσμα της συγκεκριμένης προσπάθειας.

Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τη συνδυαστική εξέταση διαφόρων πεδίων της ερευνητικής διαδικασίας, ο εν λόγω εκπαιδευτικός επιδεικνύει μία διάθεση συνεργασίας με τους γονείς των μαθητών του με στόχο την προαγωγή της σχολικής μάθησης. Η προσπάθειά του είναι συνειδητή και στοχευμένη ανεξάρτητα από την περιρρέουσα ατμόσφαιρα στο σχολείο ως προς το ίδιο ζήτημα, διότι συνδέεται με πολυάριθμα ανταποδοτικά οφέλη. Η ανταπόκριση των γονέων στο κάλεσμά του είναι θετική και εκδηλώνεται με διάφορους τρόπους, όπως με την υποστήριξη του μαθητή στο σπίτι και με την επικοινωνία με το σχολείο. Γι' αυτόν τον λόγο, προφανώς, ο εκπαιδευτικός ασπάζεται την άποψη ότι η ύπαρξη γονεϊκών εκπαιδευτικών στυλ στο σπίτι επιτείνει το μαθησιακό αποτέλεσμα. Επισημαίνει, ωστόσο, ως ένα κατεξοχήν εμπόδιο για την αρμονική σύζευξη των δύο φορέων την πρόθεση των γονέων να εμπλέκονται στη σχολική εκπαίδευση πέραν των ορίων της δικαιοδοσίας τους. Θεωρεί, παρόλα αυτά, ότι η αποτελεσματική μάθηση, η οποία είναι ένα επακόλουθο της υγιούς αλληλεπίδρασης των δύο πλευρών, εξαρτάται περισσότερο από αυτόν παρά από τους γονείς. Τέλος, δηλώνει ικανοποιημένος από τις ενέργειες, που αποπειράται το δικό του σχολείο, για την επίτευξη της πολυπόθητης συνεργασίας.

5.7 ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Η διαπραγμάτευση του πολυδιάστατου ζητήματος της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας συνοψίζεται στην κριτική αποτίμηση όλων των αντικειμενικών και των υποκειμενικών ευρημάτων, που απασχόλησαν την ερευνήτρια κατά τη συγγραφή του παρόντος κειμένου. Η συνολική συζήτηση των αποτελεσμάτων της έρευνας σε ένα ενιαίο πλαίσιο αξιολόγησης υπό το πρίσμα της θεωρητικής προσέγγισης του θέματος και με γνώμονα τα ερευνητικά ερωτήματά λειτουργεί ως μία ανακεφαλαίωση του εγχειρήματος, που επιχειρήθηκε, προσδίδει σε αυτό την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του, καθώς επίσης σηματοδοτεί την αφετηρία για την περαιτέρω ενασχόληση με τα αναδυόμενα πεδία του σε μεταγενέστερο στάδιο.

Γενικά, η αλληλοσυνδυαστική συζήτηση γύρω από το περιεχόμενο των απαντήσεων των ερευνητικών ερωτημάτων και των σχετικών βιβλιογραφικών πηγών για την εντύπωση στο

θέμα της συνεργασίας ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς καταδεικνύει την απόλυτη συμφωνία μεταξύ αυτών των δύο. Το γεγονός αυτό, της ταύτισης των ευρημάτων της συγκεκριμένης έρευνας με εκείνα των άλλων έγκριτων μελετητών του παιδαγωγικού κατεστημένου, είναι εντελώς δικαιολογημένο και αναμενόμενο υπό το πρίσμα της παραδοχής του τρόπου της οικοδόμησης της συγκεκριμένης προσπάθειας. Αναλυτικά, με δύο χαρακτηριστικά της εν λόγω ερευνητικής διαδικασίας εξηγείται η τάση της ομοφωνίας των ερωτώμενων και των επιστημόνων, αφενός με την επιλογή μίας σύγχρονης βιβλιογραφίας και αφετέρου με τη σύνθεση του ερευνητικού εργαλείου βάσει αυτής. Ως εκ τούτου, ως προς τον προσδιορισμό των διαφόρων πεδίων τα περιθώρια των αποκλίσεων μεταξύ των καταγεγραμμένων παρατηρήσεων, που αποτυπώνουν τη θεωρητική διάσταση του αντικειμένου, και των νέων στοιχείων, που συμπυκνώνουν την πρακτική διάστασή του, παρουσιάζουν ανεπαίσθητες μεταβολές.

Η παραπάνω επισήμανση περί του κοινού πεδίου αναφοράς των βιβλιογραφικών παραπομπών και των ερευνητικών αποτελεσμάτων έχει απήχηση στη διερεύνηση των ερωτημάτων της έρευνας, τα οποία σχετίζονται με τα αντικειμενικά στοιχεία του ζητήματος της συνεργασίας. Αυτά εξετάζουν τους παράγοντες, που ρυθμίζουν τις σχέσεις σχολείου-οικογένειας, τις θετικές επιδράσεις, που παρατηρούνται χάρη σε αυτές, τα εμπόδια και τις προϋποθέσεις, που εμπλέκονται με αυτές, καθώς και τις πρακτικές, που συνδέονται με αυτές. Όλα αυτά έχουν διατυπωθεί με μία απόλυτη ακρίβεια στο αντίστοιχο κεφάλαιο των συμπερασμάτων, καθώς πρόκειται για ένα πλήθος πραγματικών πληροφοριών, οι οποίες επιβεβαιώνουν στο έπακρο τις θέσεις των καταξιωμένων επιστημόνων και τονίζουν την αναγκαιότητα της σύναψης των υγιών συνεργατικών σχέσεων μεταξύ των δύο συντελεστών.

Ωστόσο, το αρχικό ερευνητικό ερώτημα, το οποίο αποσκοπεί να σκιαγραφήσει τη σχέση συνεργασίας σχολείου-οικογένειας, αναπτύσσεται ανεξάρτητα από το περιεχόμενο των οποιεσδήποτε βιβλιογραφικών πηγών, καθώς ενέχει αποκλειστικά το στοιχείο του υποκειμενισμού. Οι πληροφορίες, οι οποίες συγκεντρώνονται σε αυτό, σε συνδυασμό με ορισμένες άλλες, καθώς και οι νοηματικές προεκτάσεις τους αποτελούν ένα πολύτιμο εργαλείο διαπραγμάτευσης του θέματος συνολικά και προβάλλουν ως το επιστέγασμα της παρούσας έρευνας. Η απaráμιλλη σημασία τους έγκειται στην ανάδειξη ενός χαρακτηριστικού προφίλ των εκπαιδευτικών των αστικών κέντρων της σύγχρονης εποχής ως προς το ζήτημα της συνεργασίας, μίας γενικότερης στάσης ενδεικτικής αυτής της μερίδας των στελεχών της εκπαίδευσης, όπως αναλύθηκε εκτενώς προηγουμένως. Η προσωπική κριτική θεώρηση της ερευνήτριας οδηγεί σε αυτόν τον συλλογισμό μετά από την αξιολόγηση, τη

σύνθεση και την ερμηνεία κάποιων ευρημάτων της έρευνας, τα οποία όλα βρίσκονται στην υπηρεσία του πολυσυζητημένου αντικειμένου. Η αναγνώριση αυτής της τάσης μεταξύ του εκπαιδευτικού κοινού συμβάλλει προς την ενίσχυση της επίμαχης συνεργασίας ως ένα πρώτο αναγκαίο βήμα. Η χάραξη της κατάλληλης στρατηγικής για την επίτευξή της έπεται ως μία συνέχεια και, όπως γίνεται αντιληπτό, η αποδοχή αυτής της σκέψης ως ενός πρωτόγνωρου και ευρηματικού δεδομένου στη διαδικασία της σύζευξης των δύο πλευρών δεν περνά απαρατήρητη εντός της ερευνητικής κοινότητας.

Ανακεφαλαιώνοντας, είναι φανερό από τα στοιχεία, που κατονομάστηκαν, ότι η κατηγορία αυτών των εκπαιδευτικών αντιπροσωπεύει τη σύγχρονη τάση στα σχολεία των αστικών περιοχών. Το διακύβευμα της παρούσας μελέτης, η συνεργασία του σχολείου και της οικογένειας, υποστηρίζεται επάξια από αυτούς τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι την λογαριάζουν ως μία εκ των οποίων ουκ άνευ παράμετρο της ουσιαστικής μάθησης και κατ' επέκταση της ατομικής και της κοινωνικής ευημερίας στη μετέπειτα ζωή. Και αυτό συμβαίνει, διότι το εκπαιδευτικό γίνεσθαι αποτελεί μία μικρογραφία του κοινωνικού γίνεσθαι, μέσα στο οποίο εντάσσεται ο άνθρωπος. Η πρόοδος του ατόμου και του συνόλου ανεξαρτήτως χρονικών και τοπικών συνισταμένων, άρα, έχουν ως έναν κοινό παρονομαστή την αποτελεσματική σχολική εκπαίδευση. Αποτελεί, επομένως, ένα κύριο μέλημα του κάθε εκπαιδευτικού φορέα, ατομικά ή συλλογικά, να προκρίνει τη συνεργασία ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια για την αναβάθμιση της λειτουργίας της μάθησης προς την κάθε κατεύθυνση με απώτερο σκοπό τη μελλοντική πορεία του ατόμου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελάκος, Κ. (Επιμ.) (2010). *Πρόσωπα, ιδέες και θέματα στις επιστήμες της αγωγής: Από το μύθο της παιδαγωγικής επάρκειας στην ουσία της παιδαγωγικής σκέψης*. 1^η έκδοση, Κέδρος.

Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (2008). Ο εκπαιδευτικός οργανισμός και το ευρύτερο κοινωνικό του περιβάλλον. Α. Κόκκος (Επιμ.), *Κοινωνική και Ευρωπαϊκή Διάσταση της Εκπαιδευτικής Διοίκησης*, 3, 39-92. Πάτρα: ΕΑΠ.

Γεωργίου, Σ. Ν. (2000). *Σχέση Σχολείου-Οικογένειας και Ανάπτυξη του Παιδιού*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Γκλιάου-Χριστοδούλου, Ν. (2005). Η ανάγκη επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στην κατεύθυνση ανάπτυξης αποτελεσματικής συνεργασίας σχολείου-οικογένειας. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 10 (2005), 74-83.

Μπόνια, Α., Μπρούζος, Α. & Κοσσυβάκη, Φ. (2008). Αντιλήψεις και στάση των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τους παράγοντες που δυσχεραίνουν τη γονεϊκή εμπλοκή στο σχολείο. *Επιστημονική Επετηρίδα της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος*, 6, 69-95.

Μπρούζος, Α. (2002). Συνεργασία σχολείου-οικογένειας: προβλήματα και δυνατότητες ανάπτυξής της. *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε.*, 15 (2002), 97-135.

Μπρούζος, Α. (2009). *Ο εκπαιδευτικός ως λειτουργός συμβουλευτικής: μια ανθρωπιστική θεώρηση της εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.

Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2004β). Στρατηγική αξιοποίηση του κοινωνικού Marketing για την ενδυνάμωση της σχέσης σχολείου και οικογένειας. Μάθηση και διδασκαλία στην Κοινωνία της Γνώσης. Ε' Πανελλήνιο Συνέδριο του ΚΕΕΠΕΚ με διεθνή συμμετοχή, Αθήνα 26-28/11/2004.

Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2006). *Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις στην επικοινωνία Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας*. Αθήνα: Ατραπός.

Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2007). *Σχολείο, Οικογένεια και Κοινότητα. Αναπτύσσοντας τη Συνεργασία*. Αθήνα: Ατραπός.

Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2009). *Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές εφαρμογές*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση ΑΕΒΕ.

Πεντέρη, Ε. & Πετρογιάννης, Κ. (2013). Σύνδεση σχολείου-οικογένειας και το ζήτημα της μεταξύ τους συνεργασίας: κριτική παρουσίαση βασικών θεωρητικών μοντέλων. *Έρευνα στην εκπαίδευση*, 1 (2013), 4-29, διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο: <http://ereunastinekraideusi.gr>.

Πνευματικός, Δ., Παπακανάκης, Π. & Γάκη, Ε. (2008). Γονεϊκή εμπλοκή στην εκπαίδευση των παιδιών: Διερεύνηση των πεποιθήσεων των γονέων. *Επιστημονική Επετηρίδα της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος*, 6, 193-216.

Συμεού, Λ. (2003). Σχέσεις σχολείου-οικογένειας: έννοιες, μορφές και εκπαιδευτικές συνεπαγωγές. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 36, 101-113.

Συμεού, Λ. (2008). Ηγέτες για ένα ανθρώπινο, δημοκρατικό και αποτελεσματικό σχολείο: Φέρνοντας τους παράλληλους κόσμους του σχολείου και της οικογένειας σε συνεργασία και γεφυρώνοντας τα υφιστάμενα χάσματα. 18^ο Πανκύπριο Συνέδριο Κυπρίων Διευθυντών Δημοτικής Εκπαίδευσης, Λευκωσία, Μάιος 2008.

Berg, B. L. (2006). *Qualitative research methods for the social sciences*. New York: Allyn & Bacon.

Casanova, U. (1996). Parent Involvement: A Call for Prudence. *Educational Researcher*, 25 (8), 30-32.

Creswell, J. W. (2016). *Η Έρευνα στην Εκπαίδευση: Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και Αξιολόγηση Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας* (Ν. Κουβαράκου, Μτφρ.). Αθήνα: Ιων. (Πρωτότυπη έκδοση 2015).

Coleman, P. (1998). *Parent, student and teacher collaboration. The power of three*. California: Corwin Press.

Epstein, J. (1995). School-family-community partnerships: caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 76, 701-712.

Fantuzzo, J., Tighe, E. & Childs, S. (2000). Family involvement questionnaire: A multivariate assessment of family participation in early childhood education. *Journal of Education Research*, 80 (60), 330-337.

Hill, N. E. & Taylor, L.C. (2004). Parental school involvement and children's academic achievement. *Current Directions in Psychological Science*, 13 (4), 161-164.

Ice, L.C. & Hoover-Dempsey, V.K. (2011). Linking Parental Motivations for Involvement and Student Proximal Achievement Outcomes in Homeschooling and Public Schooling Settings. *Education and Urban Society*, 43 (3), 449-369.

Katz, L. G. (1984). Contemporary perspectives on the roles of mothers and teachers. In *More Talks with Teachers* (pp.1-26). Champaign, IL: ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education. (ERIC Document Reproduction Service No. ED250099).

Kim, H. (2004). Family resources and children academic performance. *Children and Youth Services Review*, 26, 529-536.

Martens, D. M. (2009). *Ερευνα και αξιολόγηση στην εκπαίδευση και την ψυχολογία* (Σ. Κυρανάκης, Μτφρ.). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Reezigt, G. J. (Ed.) (2001). A Framework for Effective School Improvement, final report for the ESI project.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ SPSS

1. Παρακαλώ ορίστε το φύλο σας.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανδρας	33	22,8	22,8	22,8
	Γυναίκα	112	77,2	77,2	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.1 ΦΥΛΟ

2. Παρακαλώ διαλέξτε την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκετε.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Έως 30 ετών	17	11,7	11,7	11,7
	31 έως 40 ετών	33	22,8	22,8	34,5
	41 έως 50 ετών	65	44,8	44,8	79,3
	51 έως 60 ετών	26	17,9	17,9	97,2
	61 ετών και άνω	4	2,8	2,8	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.2 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

3. Παρακαλώ διατυπώστε αν απασχολείστε στη Δημόσια ή Ιδιωτική Εκπαίδευση.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δημόσια Εκπαίδευση	103	71,0	71,0	71,0
	Ιδιωτική Εκπαίδευση	42	29,0	29,0	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.3 ΦΟΡΕΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

4. Παρακαλώ διευκρινίστε αν υπηρετείτε στην Πρωτοβάθμια ή Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	42	29,0	29,0	29,0
	Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια	1	,7	,7	29,7
	Ιδιωτικο ΙΕΚ	1	,7	,7	30,3
	Και τα δύο	1	,7	,7	31,0
	Μαθητές όλων των ηλικιών	1	,7	,7	31,7
	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	98	67,6	67,6	99,3
	Τριτοβάθμια - Ιδιαίτερα μαθήματα	1	,7	,7	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.4 ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

5. Παρακαλώ αναγράψτε τον κλάδο και την ειδικότητά σας.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Γλωσσολόγος	1	,7	,7	,7
	ΕΒΠ	1	,7	,7	1,4
	ΠΕ02	8	5,5	5,5	6,9
	ΠΕ02.50	2	1,4	1,4	8,3
	ΠΕ03	1	,7	,7	9,0
	ΠΕ04	1	,7	,7	9,7
	ΠΕ04.04	1	,7	,7	10,3
	ΠΕ05	2	1,4	1,4	11,7
	ΠΕ06	34	23,4	23,4	35,2
	ΠΕ07	2	1,4	1,4	36,6
	ΠΕ08	2	1,4	1,4	37,9
	ΠΕ11	3	2,1	2,1	40,0
	ΠΕ18.35	1	,7	,7	40,7
	ΠΕ21	1	,7	,7	41,4
	ΠΕ60	5	3,4	3,4	44,8
	ΠΕ70	60	41,4	41,4	86,2

	ΠΕ71	6	4,1	4,1	90,3
	ΠΕ78	2	1,4	1,4	91,7
	ΠΕ79	1	,7	,7	92,4
	ΠΕ82	3	2,1	2,1	94,5
	ΠΕ86	8	5,5	5,5	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.5 ΚΛΑΔΟΣ-ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

6. Παρακαλώ επιλέξτε το είδος της εργασιακής σχέσης σας.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Αναπληρωτής Εκπαιδευτικός	18	12,4	12,4	12,4
	Εκπαιδευτικός μερικής απασχόλησης	1	,7	,7	13,1
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	1	,7	,7	13,8
	Μόνιμος Εκπαιδευτικός	111	76,6	76,6	90,3
	Ωρομίσθιος Εκπαιδευτικός	14	9,7	9,7	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.6 ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

7. Παρακαλώ υποδείξτε τα έτη της προϋπηρεσίας σας.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 έως 5 έτη	20	13,8	13,8	13,8
	10 έως 15 έτη	43	29,7	29,7	43,4
	15 έτη και άνω	71	49,0	49,0	92,4
	30	1	,7	,7	93,1
	5 έως 10 έτη	10	6,9	6,9	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.7 ΕΤΗ ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

8. Παρακαλώ σημειώστε το διάστημα που υπηρετείτε στην ίδια σχολική μονάδα.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 σχολική χρονιά	28	19,3	19,3	19,3
	10	1	,7	,7	20,0
	2-3 σχολικές χρονιές	29	20,0	20,0	40,0
	20 σχολικές χρονιές	1	,7	,7	40,7
	21 χρόνια ιδιωτική εκπαίδευση ίδια σχολική μονάδα 2 χρόνια αναπληρώτρια διαφορετικές σχολικές μονάδες	1	,7	,7	41,4
	4 σχολικές χρονιές ή και περισσότερες	83	57,2	57,2	98,6
	8 ετη	1	,7	,7	99,3
	ΣΥΧΝΕΣ ΑΠΟΣΠΑΣΕΙΣ	1	,7	,7	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.8 ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΣΕ ΙΔΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

9. Παρακαλώ προσδιορίστε την αναλογία μαθητών-εκπαιδευτικού στα τμήματα που έχετε αναλάβει κατά τη φετινή σχολική χρονιά.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 έως 3	1	,7	,7	,7
	15 έως 20 μαθητές ανά τμήμα	30	20,7	20,7	21,4
	15-20 στο ένα σχολείο 20-25 στο άλλο	1	,7	,7	22,1
	20 - 27 μαθητές ανά τμήμα	1	,7	,7	22,8
	20 έως 25 μαθητές ανά τμήμα	65	44,8	44,8	67,6
	25 μαθητές ή και περισσότεροι ανά τμήμα	13	9,0	9,0	76,6
	5 μαθητές	1	,7	,7	77,2
	5 μαθητές διαθέσιμο σχολείο	1	,7	,7	77,9
	Έως 10 μαθητές	1	,7	,7	78,6
	Έως 15 μαθητές ανά τμήμα	31	21,4	21,4	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.9 ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ

11. Παρακαλώ δηλώστε τη συχνότητα με την οποία κάνετε έκκληση στους γονείς των μαθητών σας για συνεργασία.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κάθε εβδομάδα	9	6,2	6,2	6,2
	Κάθε μήνα	22	15,2	15,2	21,4
	Κάθε τρίμηνο/τετράμηνο	14	9,7	9,7	31,0
	Κάθε φορά που υπάρχει ανάγκη	98	67,6	67,6	98,6
	Όλα τα παραπάνω	1	,7	,7	99,3
	Ποτέ	1	,7	,7	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.10 ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΕΚΚΛΗΣΗΣ ΣΕ ΓΟΝΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

12. Παρακαλώ σημειώστε κατά πόσο είστε ικανοποιημένοι-ες από την ανταπόκριση των γονέων στις εκκλήσεις σας για συνεργασία.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	14	9,7	9,7	9,7
	2	48	33,1	33,1	42,8
	3	60	41,4	41,4	84,1
	4	20	13,8	13,8	97,9
	5	3	2,1	2,1	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.11 ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

13. Παρακαλώ αναφέρετε τον πιο συνηθισμένο τρόπο με τον οποίο επιδιώκετε την επικοινωνία και τη συνεργασία με τους γονείς των μαθητών σας.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Επικοινωνώντας με τους γονείς στο τέλος των μαθημάτων.	1	,7	,7	,7
	Δια μέσω των ίδιων των μαθητών	5	3,4	3,4	4,1
	Με e-mail	1	,7	,7	4,8
	Με όλους τους παραπάνω τρόπους	1	,7	,7	5,5
	Με την ανταλλαγή γραπτών μηνυμάτων με αυτούς	6	4,1	4,1	9,7

Με τις ανακοινώσεις στην ιστοσελίδα ή στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου	1	,7	,7	10,3
Με τις συναντήσεις στον χώρο του σχολείου	77	53,1	53,1	63,4
Με τις τηλεφωνικές συνομιλίες μαζί τους	53	36,6	36,6	100,0
Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.12 ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕ ΓΟΝΕΙΣ

18. Παρακαλώ καθορίστε την πιο κύρια παράμετρο σχετικά με τη σχολική μονάδα που ενισχύει ή μειώνει τα επίπεδα της γονεϊκής συμμετοχής στο έργο των στελεχών της.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Συχνές προγραμματισμένες συναντήσεις	1	,7	,7	,7
	Τη συνολική θεώρηση και τις τακτικές των εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης ως προς το θέμα	89	61,4	61,4	62,1
	Το μέγεθος, τη θέση, την προσβασιμότητα, την αναλογία μαθητών-εκπαιδευτικών της μονάδας	12	8,3	8,3	70,3
	Το σχολικό κλίμα που επικρατεί	43	29,7	29,7	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.13 ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

19. Παρακαλώ διατυπώστε κατά πόσο συμφωνείτε με τη θέση ότι το σχολείο παρέχει εκπαιδευτικές ευκαιρίες και κατακτά τους στόχους του, αν μέσα από τα προγράμματα και τις προσεγγίσεις του επιτυγχάνει να σχετίζεται η εκπαίδευση με το κοινωνικό, πνευματικό και πολιτισμικό προφίλ του οικογενειακού περιβάλλοντος του μαθητή.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	2	1,4	1,4	1,4
	2	10	6,9	6,9	8,3
	3	49	33,8	33,8	42,1
	4	59	40,7	40,7	82,8
	5	25	17,2	17,2	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.14 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΩΝ ΜΕ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΜΑΘΗΤΗ

21. Ποιο κρίνετε ως το πιο ευεργετικό αποτέλεσμα για τους γονείς από την ενεργή συμμετοχή τους στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Τη βελτίωση των σχέσεων γονέων-παιδιών	41	28,3	28,3	28,3
	Την εμπιστοσύνη των γονέων στο έργο του σχολείου	70	48,3	48,3	76,6
	Την ενασχόληση των γονέων με την προσωπική επιμόρφωσή τους σχετικά με τα εκπαιδευτικά θέματα	10	6,9	6,9	83,4
	Την τόνωση της αυτοπεποίθησης, τη διερεύνηση των δυνατοτήτων και την αίσθηση της αποτελεσματικότητας των γονέων	24	16,6	16,6	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.15 ΘΕΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ ΑΠΟ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

22. Παρακαλώ επισημάνετε το μεγαλύτερο όφελος της δημιουργικής σύμπραξης ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς για εσάς.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Τη βελτίωση των σχέσεων εκπαιδευτικών-μαθητών	24	16,6	16,6	16,6
	Τη διευκόλυνση του έργου των εκπαιδευτικών στην τάξη (την πρόληψη καταστάσεων και την επίλυση προβλημάτων)	110	75,9	75,9	92,4
	Την άνοδο της διδακτικής απόδοσης των εκπαιδευτικών	3	2,1	2,1	94,5
	Την πρόκριση των προκαθορισμένων στόχων	8	5,5	5,5	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.16 ΘΕΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΑΠΟ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

23. Παρακαλώ δηλώστε κατά πόσο πιστεύετε ότι ισχύει ο ισχυρισμός ότι η ύπαρξη στο σπίτι γονεϊκών εκπαιδευτικών συγλ στη μάθηση των παιδιών ανεξάρτητα από το συγλ του εκάστοτε εκπαιδευτικού της τάξης οδηγεί σε καλύτερα σχολικά αποτελέσματα.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	32	22,1	22,1	22,1
	2	85	58,6	58,6	80,7
	3	28	19,3	19,3	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.17 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟ ΥΠΑΡΞΗΣ ΓΟΝΕΪΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΥΓΛ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΣΧΟΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

24. Ποιος είναι ο πιο καθοριστικός λόγος κατά την άποψή σας από την πλευρά των εκπαιδευτικών που παρεμποδίζει τη δημιουργική αλληλεπίδραση με τους γονείς κατά τη σχολική φοίτηση των μαθητών;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Η αδιαφορία των γονέων για τα παιδιά τους και το σχολείο	1	,7	,7	,7
	Η αμυντική συμπεριφορά των γονέων	1	,7	,7	1,4
	Η αμυντική συμπεριφορά των εκπαιδευτικών έναντι οποιασδήποτε παρέμβασης στο έργο τους	26	17,9	17,9	19,3
	Η εμμονή των γονέων με την υψηλή βαθμολογία.	1	,7	,7	20,0
	Η πρόθεση των γονέων για εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία πέραν των ορίων της δικαιοδοσίας τους	91	62,8	62,8	82,8
	Η τακτική των άλλων εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης	4	2,8	2,8	85,5
	Ο μεγάλος αριθμός του μαθητικού δυναμικού, η ολιγόωρη διδασκαλία σε αυτό και η εναλλαγή του κάθε σχολική χρονιά	19	13,1	13,1	98,6
	Συνδυασμός των 2 πρώτων	1	,7	,7	99,3
	συνήθως προοδευτικοί δάσκαλοι εμποδίζονται από συντηρητικούς γονείς	1	,7	,7	100,0

Total	145	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

Πίνακας 1.18 ΕΜΠΟΔΙΟ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

25. Παρακαλώ εξηγήστε τη βασική αιτία που υπονομεύεται η υγιής συνεργασία μεταξύ των γονέων και των εκπαιδευτικών προς όφελος των μαθητών από την πλευρά των γονέων.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Η αδιαφορία των γονέων	49	33,8	33,8	33,8
	Η αδυναμία των γονέων να ακολουθούν τις οδηγίες των εκπαιδευτικών	12	8,3	8,3	42,1
	Η αποθάρρυνση των γονέων εξαιτίας της στάσης των εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης	6	4,1	4,1	46,2
	Η πρόθεση των γονέων να εμπλέκονται στη σχολική πραγματικότητα ξεπερνώντας τα προδιαγεγραμμένα όρια	75	51,7	51,7	97,9
	Συνδυασμός των 2 πρώτων.	1	,7	,7	98,6
	συνήθως προοδευτικοί γονείς εμποδίζονται από συντηρητικούς δασκάλους	1	,7	,7	99,3
	Τα όρια δεν είναι και τόσο προδιαγεγραμμένα τελικά	1	,7	,7	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.19 ΕΜΠΟΔΙΟ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΓΟΝΕΙΣ

28. Κατά πόσο είστε σύμφωνοι με την πεποίθηση ότι η αποτελεσματική μάθηση που επιτυγχάνεται με την υγιή αλληλεπίδραση σχολείου-οικογένειας εξαρτάται σε μεγαλύτερο βαθμό από τα προσωπικά χαρίσματα του εκπαιδευτικού και λιγότερο από τα χαρακτηριστικά του γονέα;					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	6	4,1	4,1	4,1
	2	22	15,2	15,2	19,3
	3	55	37,9	37,9	57,2
	4	52	35,9	35,9	93,1
	5	10	6,9	6,9	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.20 ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

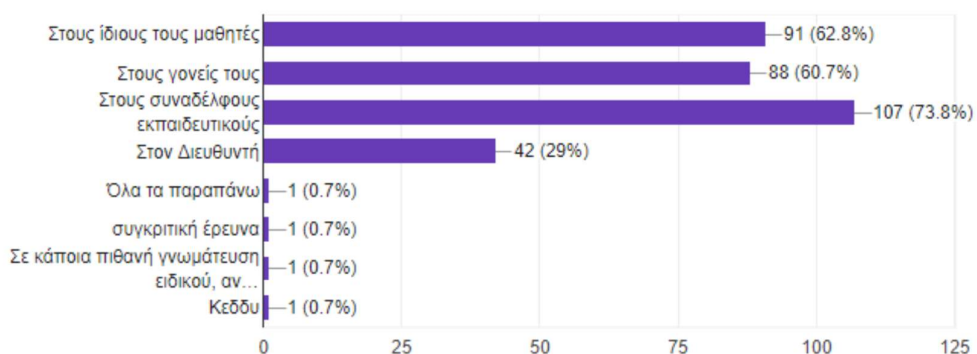
30.Με τον όρο "ανοιχτό σχολείο" αναφέρονται οι μελετητές στις πάγιες θέσεις και τις πρακτικές που χαρακτηρίζουν το σχολείο σχετικά με τη γονεϊκή συμμετοχή στην εκπαίδευση των παιδιών. Παρακαλώ απαντήστε κατά πόσο είστε ευχαριστημένοι-ες από την προσέγγιση στο δικό σας σχολείο για την επίτευξη της συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών.					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	3	2,1	2,1	2,1
	2	11	7,6	7,6	9,7
	3	56	38,6	38,6	48,3
	4	52	35,9	35,9	84,1
	5	23	15,9	15,9	100,0
	Total	145	100,0	100,0	

Πίνακας 1.21 ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΓΙΑ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

2. ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ Google forms

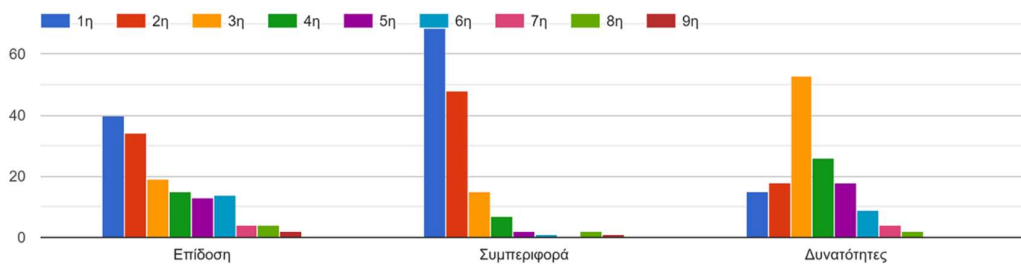
10. Σε ποιες πηγές καταφεύγετε, προκειμένου να αντλήσετε πληροφορίες για τις ανάγκες των μαθητών σας;

145 responses

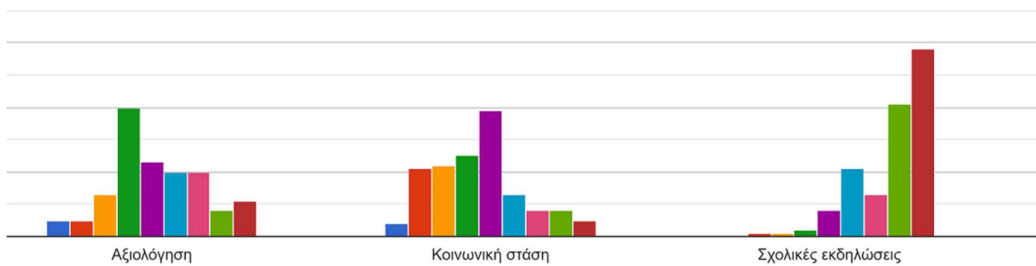

Πίνακας 2.1 ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

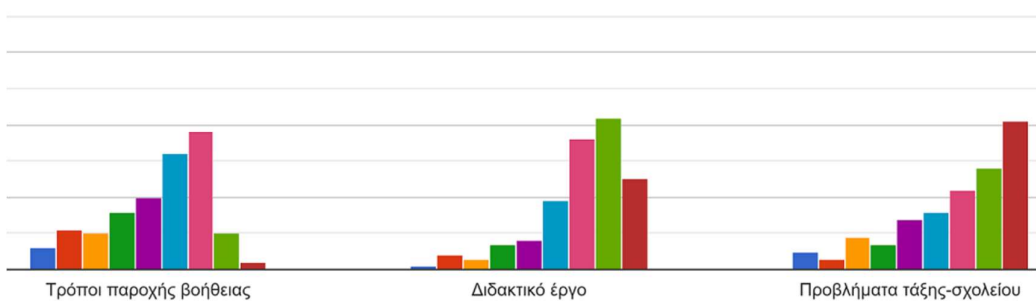
14. Στο πλαίσιο της της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας παρακαλώ ιεραρχήστε από την

πιο σημαντική (1) στην πιο ασήμαντη (9) ποιες από τις παρακάτω πληροφορίες πρέπει

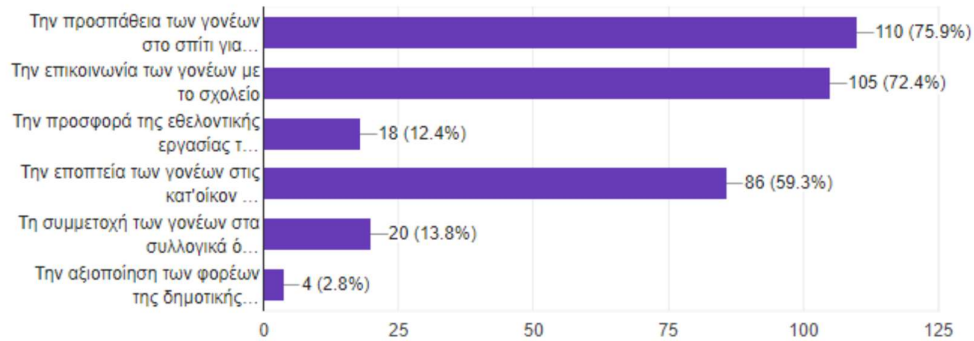
να παρέχονται στους γονείς από εσάς.

Πίνακας 2.2 ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΕ ΓΟΝΕΙΣ

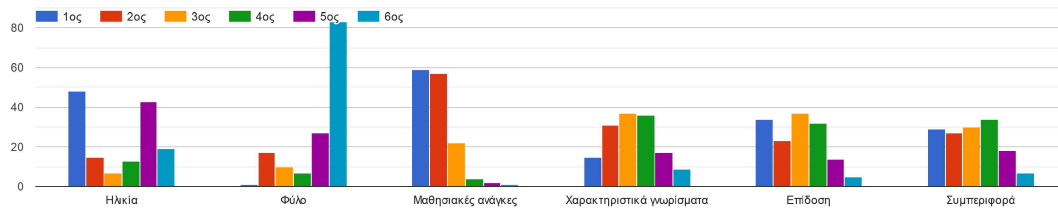
15. Σύμφωνα με την προσωπική εμπειρία σας ως εκπαιδευτικοί ποιους από τους ακόλουθους τύπους σχετικά με τη γονεϊκή ανάμειξη στη σχολική εκπαίδευση συναντάτε συχνότερα στους γονείς των μαθητών σας; (έως 3 απαντήσεις)

145 responses

Πίνακας 2.3 ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΟΙ ΤΥΠΟΙ ΓΟΝΕΪΚΗΣ ΑΝΑΜΕΙΞΗΣ

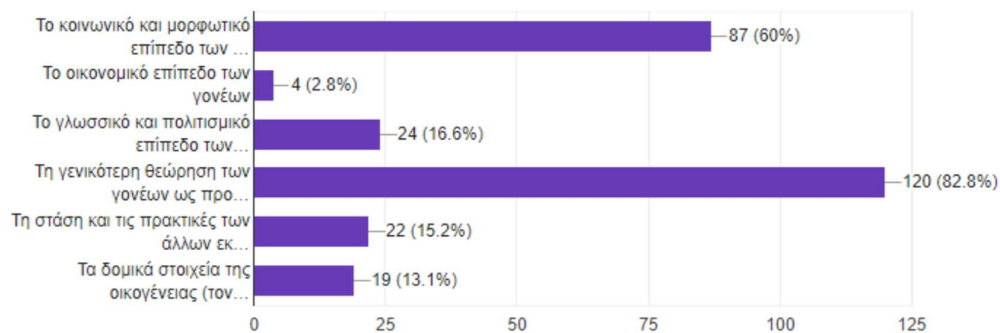
16. Παρακαλώ ιεραρχήστε από τον πιο σημαντικό (1) στον πιο ασήμαντο (6) τους παράγοντες όσον αφορά τους μαθητές που αυξάνουν τη συμμετοχή των γονέων στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους.

Πίνακας 2.4 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΜΑΘΗΤΕΣ

17. Παρακαλώ προσδιορίστε τους πιο σπουδαίους λόγους που οδηγούν ή διευκολύνουν τους γονείς να συνάπτουν συνεργατικές σχέσεις με τους εκπαιδευτικούς για τη σχολική μάθηση των παιδιών τους. (έως 2 απαντήσεις)

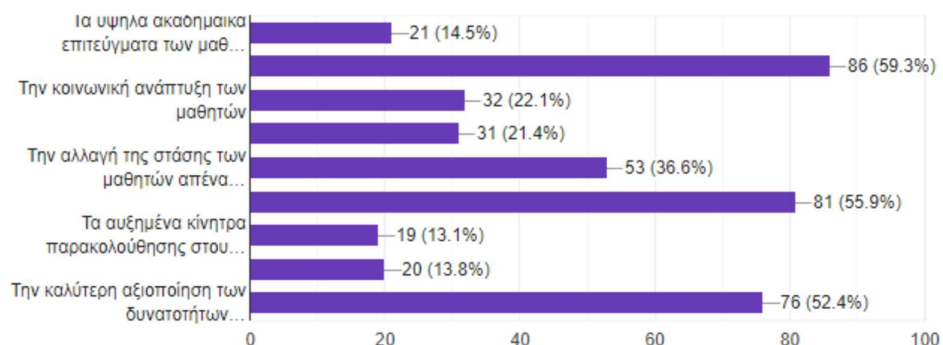
145 responses

Πίνακας 2.5 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΓΟΝΕΙΣ

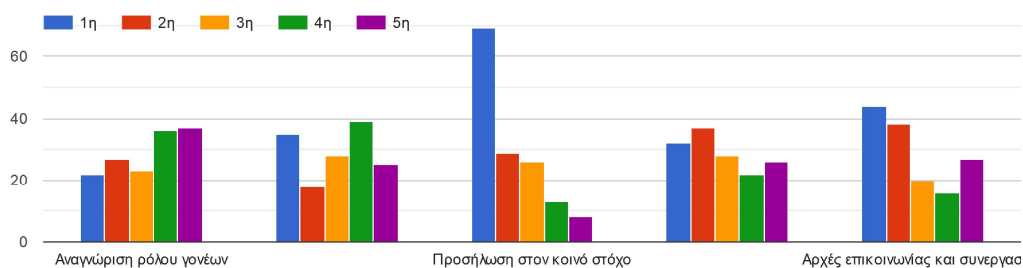
20. Ποιες θετικές επιδράσεις για τους μαθητές αναγνωρίζετε από την αγαστή συνεργασία σας με τους γονείς για τη βελτιστοποίηση της μάθησης; (έως 3 απαντήσεις)

145 responses

Πίνακας 2.6 ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

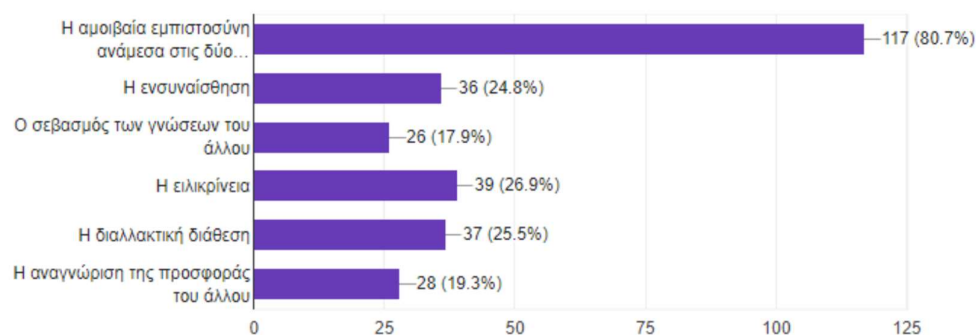
26. Παρακαλώ ιεραρχήστε από την πιο σημαντική (1) στην πιο ασήμαντη (5) τις προϋποθέσεις των γόνιμων σχέσεων ανάμεσα...για την υποστήριξη της σχολικής μάθησης.

Πίνακας 2.7 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

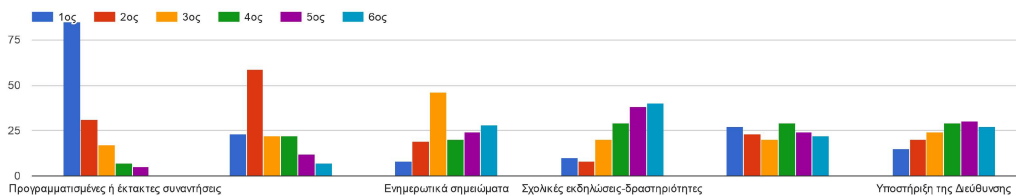
27. Παρακαλώ ορίστε ποιες από τις παρακάτω αρχές διασφαλίζουν μία υγιή επικοινωνιακή και συνεργατική σχέση ανάμεσα σε εσάς και τους γονείς των μαθητών σας και/ή προσθέστε άλλες. (έως 2 απαντήσεις)

145 responses

Πίνακας 2.8 ΑΡΧΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

29. Παρακαλώ ιεραρχήστε από τον πιο σημαντικό (1) στον πιο ασήμαντο (6) τους τρόπους με τους οποίους εκτιμάτε ότι προάγεται η συνεργασία ανάμεσα σε εσάς και τους γονείς για την πρόοδο των μαθητών σας.

Πίνακας 2.9 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

3. ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΩΝ SPSS

		8. Παρακαλώ σημειώστε το διάστημα που υπηρετείτε στην ίδια σχολική μονάδα.	11. Παρακαλώ δηλώστε τη συχνότητα με την οποία κάνετε έκκληση στους γονείς των μαθητών σας για συνεργασία.
8. Παρακαλώ σημειώστε το διάστημα που υπηρετείτε στην ίδια σχολική μονάδα.	Pearson Correlation	1	,170*
	Sig. (2-tailed)		,041
	N	145	145
11. Παρακαλώ δηλώστε τη συχνότητα με την οποία κάνετε έκκληση στους γονείς των μαθητών σας για συνεργασία.	Pearson Correlation	,170*	1
	Sig. (2-tailed)	,041	
	N	145	145
*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).			

Πίνακας 3.1 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 8-11

Correlations			
		11. Παρακαλώ δηλώστε τη συχνότητα με την οποία κάνετε έκκληση στους γονείς των μαθητών σας για συνεργασία.	18. Παρακαλώ καθορίστε την πιο κύρια παράμετρο σχετικά με τη σχολική μονάδα που ενισχύει ή μειώνει τα επίπεδα της γονεϊκής συμμετοχής στο έργο των στελεχών της.
11. Παρακαλώ δηλώστε τη συχνότητα με την οποία κάνετε έκκληση στους γονείς των μαθητών σας για συνεργασία.	Pearson Correlation	1	,175*
	Sig. (2-tailed)		,035
	N	145	145
18. Παρακαλώ καθορίστε την πιο κύρια παράμετρο σχετικά με τη σχολική μονάδα που ενισχύει ή μειώνει τα επίπεδα της γονεϊκής συμμετοχής στο έργο των στελεχών της.	Pearson Correlation	,175*	1
	Sig. (2-tailed)	,035	
	N	145	145
*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).			

Πίνακας 3.2 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 11-18

Correlations			
			30.Με τον όρο "ανοιχτό σχολείο" αναφέρονται οι μελετητές στις πάγιες θέσεις και τις πρακτικές που χαρακτηρίζουν το σχολείο σχετικά με τη γονεϊκή συμμετοχή στην εκπαίδευση των παιδιών. Παρακαλώ απαντήστε κατά πόσο είστε ευχαριστημένοι-ες από την προσέγγιση στο δικό σας σχολείο για την επίτευξη της συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών.
	3.Παρακαλώ διατυπώστε αν απασχολείστε στη Δημόσια ή Ιδιωτική Εκπαίδευση.		3.Παρακαλώ διατυπώστε αν απασχολείστε στη Δημόσια ή Ιδιωτική Εκπαίδευση.
3.Παρακαλώ διατυπώστε αν απασχολείστε στη Δημόσια ή Ιδιωτική Εκπαίδευση.	Pearson Correlation	1	,258**
	Sig. (2-tailed)		,002
	N	145	145
30.Με τον όρο "ανοιχτό σχολείο" αναφέρονται οι μελετητές στις πάγιες θέσεις και τις πρακτικές που χαρακτηρίζουν το σχολείο σχετικά με τη γονεϊκή συμμετοχή στην εκπαίδευση των παιδιών. Παρακαλώ απαντήστε κατά πόσο είστε ευχαριστημένοι-ες από την προσέγγιση στο δικό σας σχολείο για την επίτευξη της συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών.	Pearson Correlation	,258**	1
	Sig. (2-tailed)	,002	
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

Πίνακας 3.3 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 3-30

Correlations			
		4. Παρακαλώ διευκρινίστε αν υπηρετείτε στην Πρωτοβάθμια ή Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.	25. Παρακαλώ εξηγήστε τη βασική αιτία που υπονομεύεται η υγιής συνεργασία μεταξύ των γονέων και των εκπαιδευτικών προς όφελος των μαθητών από την πλευρά των γονέων.
4. Παρακαλώ διευκρινίστε αν υπηρετείτε στην Πρωτοβάθμια ή Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.	Pearson Correlation	1	,218**
	Sig. (2-tailed)		,008
	N	145	145
25. Παρακαλώ εξηγήστε τη βασική αιτία που υπονομεύεται η υγιής συνεργασία μεταξύ των γονέων και των εκπαιδευτικών προς όφελος των μαθητών από την πλευρά των γονέων.	Pearson Correlation	,218**	1
	Sig. (2-tailed)	,008	
	N	145	145
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).			

Πίνακας 3.4 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 4-25

Correlations			
		18. Παρακαλώ καθορίστε την πιο κύρια παράμετρο σχετικά με τη σχολική μονάδα που ενισχύει ή μειώνει τα επίπεδα της γονεϊκής συμμετοχής στο έργο των στελεχών της.	24. Ποιος είναι ο πιο καθοριστικός λόγος κατά την άποψή σας από την πλευρά των εκπαιδευτικών που παρεμποδίζει τη δημιουργική αλληλεπίδραση με τους γονείς κατά τη σχολική φοίτηση των μαθητών;
18. Παρακαλώ καθορίστε την πιο κύρια παράμετρο σχετικά με τη σχολική μονάδα που ενισχύει ή μειώνει τα επίπεδα της γονεϊκής συμμετοχής στο έργο των στελεχών της.	Pearson Correlation	1	,169*
	Sig. (2-tailed)		,042
	N	145	145
24. Ποιος είναι ο πιο καθοριστικός λόγος κατά την άποψή σας από την πλευρά των εκπαιδευτικών που παρεμποδίζει τη δημιουργική αλληλεπίδραση με τους γονείς κατά τη σχολική φοίτηση των μαθητών;	Pearson Correlation	,169*	1
	Sig. (2-tailed)	,042	
	N	145	145
*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).			

Πίνακας 3.5 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 18-24

1. Παρακαλώ ορίστε το φύλο σας. * 5. Παρακαλώ αναγράψτε τον κλάδο και την ειδικότητά σας.

Count		Crosstab												
		5. Παρακαλώ αναγράψτε τον κλάδο και την ειδικότητά σας.												
		Γλωσσολόγος	ΕΒΠ	ΠΕ02	ΠΕ02.50	ΠΕ03	ΠΕ04	ΠΕ04.04	ΠΕ05	ΠΕ06	ΠΕ07	ΠΕ08	ΠΕ11	ΠΕ18.35
1. Παρακαλώ ορίστε το φύλο σας.	Άνδρας	0	0	1	0	0	1	1	0	3	0	0	2	0
	Γυναίκα	1	1	7	2	1	0	0	2	31	2	2	1	1
Total		1	1	8	2	1	1	1	2	34	2	2	3	1

ΠΕ21	ΠΕ60	ΠΕ70	ΠΕ71	ΠΕ78	ΠΕ79	ΠΕ82	ΠΕ86	Total
0	0	19	0	0	0	3	3	33
1	5	41	6	2	1	0	5	112
1	5	60	6	2	1	3	8	145

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	-,351	,134	-2,512	,012
N of Valid Cases	145			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Πίνακας 3.6 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 1-5

6. Παρακαλώ επιλέξτε το είδος της εργασιακής σχέσης σας. * 5. Παρακαλώ αναγράψτε τον κλάδο και την ειδικότητά σας.

Crosstab

Count		5. Παρακαλώ αναγράψτε τον κλάδο και την ειδικότητά σας.											
		Γλωσσολόγος	ΕΒΠ	ΠΕ02	ΠΕ02.50	ΠΕ03	ΠΕ04	ΠΕ04.04	ΠΕ05	ΠΕ06	ΠΕ07	ΠΕ08	
6. Παρακαλώ επιλέξτε το είδος της εργασιακής σχέσης σας.	Αναπληρωτής Εκπαιδευτικός	0	1	0	0	1	0	0	0	0	2	0	1
	Εκπαιδευτικός μερικής απασχόλησης	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
	Μόνιμος Εκπαιδευτικός	0	0	7	0	0	1	1	2	27	2	0	0
	Ορομίσθιος Εκπαιδευτικός	1	0	1	2	0	0	0	0	4	0	0	1
Total		1	1	8	2	1	1	1	2	34	2	2	

6. Η ειδικότητά σας.										Total
ΠΕ11	ΠΕ18.35	ΠΕ21	ΠΕ60	ΠΕ70	ΠΕ71	ΠΕ78	ΠΕ79	ΠΕ82	ΠΕ86	
1	0	1	0	5	5	0	0	1	0	18
0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
2	0	0	4	53	0	2	1	2	7	111
0	1	0	1	2	1	0	0	0	0	14
3	1	1	5	60	6	2	1	3	8	145

Symmetric Measures

	Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal Gamma	-,297	,121	-2,322	,020
N of Valid Cases	145			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Πίνακας 3.7 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 6-5

- ➔ **8. Παρακαλώ σημειώστε το διάστημα που υπηρετείτε στην ίδια σχολική μονάδα. * 11. Παρακαλώ δηλώστε τη συχνότητα με την οποία κάνετε έκκληση στους γονείς των μαθητών σας για συνεργασία.**

Crosstab

Count		11. Παρακαλώ δηλώστε τη συχνότητα με την οποία κάνετε έκκληση στους γονείς των μαθητών σας για συνεργασία.						Total
		Κάθε εβδομάδα	Κάθε μήνα	Κάθε τρίμηνο/τετράμηνο	Κάθε φορά που υπάρχει ανάγκη	Όλα τα παραπάνω	Ποτέ	
8. Παρακαλώ σημειώστε το διάστημα που υπηρετείτε στην ίδια σχολική μονάδα.	1 σχολική χρονιά	3	5	4	16	0	0	28
	10	0	0	0	1	0	0	1
	2-3 σχολικές χρονιές	0	9	2	18	0	0	29
	20 σχολικές χρονιές	1	0	0	0	0	0	1
	21 χρόνια ιδιωτική εκπαίδευση ίδια σχολική μονάδα 2 χρόνια αναπληρωτήρια διαφορετικές σχολικές μονάδες	0	0	0	1	0	0	1
	4 σχολικές χρονιές ή και περισσότερες	5	8	8	60	1	1	83
	8 ετη	0	0	0	1	0	0	1
ΣΥΧΝΕΣ ΑΠΟΣΠΑΣΕΙΣ	0	0	0	1	0	0	1	
Total		9	22	14	98	1	1	145

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Gamma	,283	,119	2,197	,028
N of Valid Cases		145			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Πίνακας 3.8 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 8-11

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Παρακαλώ ορίστε το φύλο σας.

Άνδρας

Γυναίκα

2. Παρακαλώ διαλέξτε την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκετε.

Έως 30 ετών

51 έως 60 ετών

31 έως 40 ετών

61 ετών και άνω

41 έως 50 ετών

3. Παρακαλώ διατυπώστε αν απασχολείστε στη Δημόσια ή Ιδιωτική Εκπαίδευση.

Δημόσια Εκπαίδευση

Ιδιωτική Εκπαίδευση

4. Παρακαλώ διευκρινίστε αν υπηρετείτε στην Πρωτοβάθμια ή Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

5. Παρακαλώ αναγράψτε τον κλάδο και την ειδικότητά σας.

6. Παρακαλώ επιλέξτε το είδος της εργασιακής σχέσης σας.

Μόνιμος εκπαιδευτικός

Αναπληρωτής εκπαιδευτικός

Ωρομίσθιος εκπαιδευτικός

7. Παρακαλώ υποδείξτε τα έτη της προϋπηρεσίας σας.

1 έως 5 έτη

10 έως 15 έτη

5 έως 10 έτη

15 έτη και άνω

8. Παρακαλώ σημειώστε το διάστημα που υπηρετείτε στην ίδια σχολική μονάδα.

1 σχολική χρονιά

2-3 σχολικές χρονιές

4 σχολικές χρονιές ή και περισσότερες

9. Παρακαλώ προσδιορίστε την αναλογία μαθητών-εκπαιδευτικού στα τμήματα που έχετε αναλάβει κατά τη φετινή σχολική χρονιά.

☐ Έως 15 μαθητές ανά τμήμα	☐ 20 έως 25 μαθητές ανά τμήμα
☐ 15 έως 20 μαθητές ανά τμήμα	☐ 25 μαθητές ή και περισσότεροι ανά τμήμα

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

10. Σε ποιες πηγές καταφεύγετε, προκειμένου να αντλήσετε πληροφορίες για τις ανάγκες των μαθητών σας;

☐ Στους ίδιους τους μαθητές	☐ Στους συναδέλφους εκπαιδευτικούς
☐ Στους γονείς τους	☐ Στον Διευθυντή

11. Παρακαλώ δηλώστε τη συχνότητα με την οποία κάνετε έκκληση στους γονείς των μαθητών σας για συνεργασία.

☐ Κάθε εβδομάδα	☐ Κάθε φορά που υπάρχει ανάγκη
☐ Κάθε μήνα	☐ Ποτέ
☐ Κάθε τρίμηνο/τετράμηνο	

12. Παρακαλώ σημειώστε κατά πόσο είστε ικανοποιημένοι-ες από την ανταπόκριση των γονέων στις εκκλήσεις σας για συνεργασία.

☐ Απόλυτα ικανοποιημένος-η	☐ Ελάχιστα ικανοποιημένος-η
☐ Πολύ ικανοποιημένος-η	☐ Καθόλου ικανοποιημένος-η
☐ Μέτρια ικανοποιημένος-η	

13. Παρακαλώ αναφέρετε τον πιο συνηθισμένο τρόπο με τον οποίο επιδιώκετε την επικοινωνία και τη συνεργασία με τους γονείς των μαθητών σας.

- Με τις συναντήσεις στον χώρο του σχολείου
- Με τις τηλεφωνικές συνομιλίες μαζί τους
- Με την ανταλλαγή γραπτών μηνυμάτων με αυτούς
- Με τις σχολικές εκδηλώσεις ή δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν
- Με τις ανακοινώσεις στην ιστοσελίδα ή στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου
- Δια μέσω των ίδιων των μαθητών

14. Στο πλαίσιο της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας παρακαλώ ιεραρχήστε από την πιο σημαντική (1) στην πιο ασήμαντη (9) ποιες από τις παρακάτω πληροφορίες πρέπει να παρέχονται στους γονείς από εσάς.

- Για την επίδοση των μαθητών
- Για τη συμπεριφορά των μαθητών

- Για τις δυνατότητες των μαθητών
- Για την αξιολόγηση των μαθητών
- Για την κοινωνική στάση των μαθητών
- Για τις προγραμματισμένες σχολικές εκδηλώσεις ή δραστηριότητες
- Για τους τρόπους παροχής βοήθειας στους μαθητές από τους γονείς
- Για το διδακτικό έργο των εκπαιδευτικών (αντικείμενο, μέθοδος και απαιτήσεις διδασκαλίας)
- Για τα προβλήματα της τάξης ή του σχολείου

15. Σύμφωνα με την προσωπική εμπειρία σας ως εκπαιδευτικοί ποιους από τους ακόλουθους τύπους σχετικά με τη γονεϊκή ανάμειξη στη σχολική εκπαίδευση συναντάτε συχνότερα στους γονείς των μαθητών σας; (έως 3 απαντήσεις)

- Την προσπάθεια των γονέων στο σπίτι για την υποστήριξη της σχολικής διαδικασίας
- Την επικοινωνία των γονέων με το σχολείο
- Την προσφορά της εθελοντικής εργασίας των γονέων στο σχολείο
- Την εποπτεία των γονέων στις κατ' οίκον εργασίες
- Τη συμμετοχή των γονέων στα συλλογικά όργανα λήψης των αποφάσεων της σχολικής κοινότητας
- Την αξιοποίηση των φορέων της κοινότητας από τους γονείς για την ενίσχυση του σχολικού έργου

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

16. Παρακαλώ ιεραρχήστε από τον πιο σημαντικό (1) στον πιο ασήμαντο (6) τους παράγοντες όσον αφορά τους μαθητές που αυξάνουν την ανάμειξη των γονέων στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους.

- Την ηλικία των μαθητών
- Το φύλο των μαθητών
- Τις ειδικές μαθησιακές ανάγκες των μαθητών
- Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των μαθητών
- Την επίδοση των μαθητών
- Τη συμπεριφορά των μαθητών

17. Παρακαλώ προσδιορίστε τους πιο σπουδαίους λόγους που οδηγούν ή διευκολύνουν τους γονείς να συνάπτουν συνεργατικές σχέσεις με τους εκπαιδευτικούς για τη σχολική μάθηση των παιδιών τους. (έως 2 απαντήσεις)

- Το κοινωνικό και μορφωτικό επίπεδο των γονέων
- Το οικονομικό επίπεδο των γονέων
- Το γλωσσικό και πολιτισμικό επίπεδο των γονέων
- Τη γενικότερη θεώρηση των γονέων ως προς το θέμα (τις αξίες, τις πεποιθήσεις, τις προσδοκίες τους)
- Τη στάση και τις πρακτικές των άλλων εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης ως προς το θέμα
- Τα δομικά στοιχεία της οικογένειας (τον αριθμό και τη σειρά γέννησης των παιδιών, την ηλικία, το φύλο, την εργασιακή απασχόληση και τις λοιπές υποχρεώσεις των γονέων)

18. Παρακαλώ καθορίστε την πιο κύρια παράμετρο σχετικά με τη σχολική μονάδα που ενισχύει ή μειώνει τα επίπεδα της γονεϊκής συμμετοχής στο έργο των στελεχών της.

- Τη συνολική θεώρηση και τις τακτικές των εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης ως προς το θέμα

- Το μέγεθος, τη θέση, την προσβασιμότητα, την αναλογία μαθητών-εκπαιδευτικών της μονάδας
- Το σχολικό κλίμα που επικρατεί

19. Παρακαλώ διατυπώστε κατά πόσο συμφωνείτε με τη θέση ότι το σχολείο παρέχει εκπαιδευτικές ευκαιρίες και κατακτά τους στόχους του, αν μέσα από τα προγράμματα και τις προσεγγίσεις του επιτυγχάνει να σχετίζεται η εκπαίδευση με το κοινωνικό, πνευματικό και πολιτισμικό προφίλ του οικογενειακού περιβάλλοντος του μαθητή.

☐ Διαφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ
☐ Διαφωνώ	☐ Συμφωνώ απόλυτα
☐ Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

20. Ποιες θετικές επιδράσεις για τους μαθητές αναγνωρίζετε από την αгаστή συνεργασία σας με τους γονείς για τη βελτιστοποίηση της μάθησης; (έως 3 απαντήσεις)

- Τα υψηλά ακαδημαϊκά επιτεύγματα των μαθητών
- Τη συναισθηματική ενδυνάμωση των μαθητών
- Την κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών
- Την προσωπική καλλιέργεια των μαθητών
- Την αλλαγή της στάσης των μαθητών απέναντι στο σχολικό πλαίσιο
- Τη βελτίωση της συμπεριφοράς των μαθητών
- Τα αυξημένα κίνητρα παρακολούθησης στους μαθητές και τη μείωση της σχολικής διαρροής
- Την ανάληψη της ευθύνης από τους μαθητές για τη μάθηση
- Την καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων των μαθητών

21. Ποιο κρίνετε ως το πιο ευεργετικό αποτέλεσμα για τους γονείς από την ενεργή συμμετοχή τους στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών τους;

- Την εμπιστοσύνη των γονέων στο έργο του σχολείου
- Την τόνωση της αυτοπεποίθησης, τη διεύρυνση των δυνατοτήτων και την αίσθηση της αποτελεσματικότητας των γονέων
- Την ενασχόληση των γονέων με την προσωπική επιμόρφωσή τους σχετικά με τα εκπαιδευτικά θέματα
- Τη βελτίωση των σχέσεων γονέων-παιδιών

22. Παρακαλώ επισημάνετε το μεγαλύτερο όφελος της δημιουργικής σύμπραξης ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς για εσάς.

- Τη διευκόλυνση του έργου των εκπαιδευτικών στην τάξη (την πρόληψη καταστάσεων και την επίλυση προβλημάτων)
- Την πρόκριση των προκαθορισμένων στόχων
- Την άνοδο της διδακτικής απόδοσης των εκπαιδευτικών
- Τη βελτίωση των σχέσεων εκπαιδευτικών-μαθητών

23. Παρακαλώ δηλώστε κατά πόσο πιστεύετε ότι ισχύει ο ισχυρισμός ότι η ύπαρξη στο σπίτι γονεϊκών εκπαιδευτικών στυλ στη μάθηση των παιδιών ανεξάρτητα από το στυλ του εκάστοτε εκπαιδευτικού της τάξης οδηγεί σε καλύτερα σχολικά αποτελέσματα.

- Δεν ισχύει

- Μερικές φορές ισχύει
- Ισχύει

ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

24. Ποιος είναι ο πιο καθοριστικός λόγος κατά την άποψή σας από την πλευρά των εκπαιδευτικών που παρεμποδίζει τη δημιουργική αλληλεπίδραση με τους γονείς κατά τη σχολική φρόιτηση των μαθητών;

- Η αμυντική συμπεριφορά των εκπαιδευτικών έναντι οποιασδήποτε παρέμβασης στο έργο τους
- Η πρόθεση των γονέων για εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία πέραν των ορίων της δικαιοδοσίας τους
- Η τακτική των άλλων εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης
- Ο μεγάλος αριθμός του μαθητικού δυναμικού, η ολιγόωρη διδασκαλία σε αυτό και η εναλλαγή του κάθε σχολική χρονιά

25. Παρακαλώ εξηγήστε τη βασική αιτία που υπονομεύεται η υγιής συνεργασία μεταξύ των γονέων και των εκπαιδευτικών προς όφελος των μαθητών από την πλευρά των γονέων.

- Η πρόθεση των γονέων να εμπλέκονται στη σχολική πραγματικότητα ξεπερνώντας τα προδιαγεγραμμένα όρια
- Η αποθάρρυνση των γονέων εξαιτίας της στάσης των εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης
- Η αδιαφορία των γονέων
- Η αδυναμία των γονέων να ακολουθούν τις οδηγίες των εκπαιδευτικών

26. Παρακαλώ ιεραρχήστε από την πιο σημαντική (1) στην πιο ασήμαντη (5) τις προϋποθέσεις των γόνιμων σχέσεων ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια για την υποστήριξη της σχολικής μάθησης.

- Την αναγνώριση του ρόλου των γονέων και των ορίων της δραστηριοποίησής τους
- Την αναγνώριση της ευθύνης των εκπαιδευτικών και του πεδίου της δράσης τους
- Την προσήλωση στον κοινό στόχο με επίκεντρο τους μαθητές
- Το ενθαρρυντικό σχολικό περιβάλλον προς την κατεύθυνση της συνεργασίας
- Τις βασικές αρχές που διέπουν κάθε επικοινωνιακή και συνεργατική σχέση

27. Παρακαλώ ορίστε ποιες από τις παρακάτω αρχές διασφαλίζουν μία υγιή επικοινωνιακή και συνεργατική σχέση ανάμεσα σε εσάς και τους γονείς των μαθητών σας και/ή προσθέστε άλλες. (έως 2 απαντήσεις)

- Η αμοιβαία εμπιστοσύνη ανάμεσα στις δύο πλευρές
- Ο σεβασμός των γνώσεων του άλλου
- Η ενσυναίσθηση
- Η ειλικρίνεια
- Η διαλλακτική διάθεση
- Η αναγνώριση της προσφοράς του άλλου
- Άλλο _____

28. Κατά πόσο είστε σύμφωνοι με την πεποίθηση ότι η αποτελεσματική μάθηση που επιτυγχάνεται με την υγιή αλληλεπίδραση σχολείου-οικογένειας εξαρτάται σε μεγαλύτερο βαθμό από τα προσωπικά χαρίσματα του εκπαιδευτικού και λιγότερο από τα χαρακτηριστικά του γονέα;

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

29. Παρακαλώ ιεραρχήστε από τον πιο σημαντικό (1) στον πιο ασήμαντο (6) τους τρόπους με τους οποίους εκτιμάτε ότι προάγεται η συνεργασία ανάμεσα σε εσάς και τους γονείς για την πρόοδο των μαθητών σας.

- Με τις προγραμματισμένες ή έκτακτες συναντήσεις μεταξύ γονέων-εκπαιδευτικών
- Με τις τηλεφωνικές συνομιλίες μεταξύ γονέων-εκπαιδευτικών
- Με τα ενημερωτικά σημειώματα μεταξύ γονέων-εκπαιδευτικών
- Με τις ποικίλες εκδηλώσεις ή δραστηριότητες που διοργανώνει ή συμμετέχει το σχολείο
- Με τις άρτιες επικοινωνιακές τεχνικές των εμπλεκομένων μελών
- Με την υποστήριξη της Διεύθυνσης προς την κατεύθυνση της συνεργασίας

30. Με τον όρο «ανοιχτό σχολείο» αναφέρονται οι μελετητές στις πάγιες θέσεις και τις πρακτικές που χαρακτηρίζουν το σχολείο σχετικά με τη γονεϊκή συμμετοχή στην εκπαίδευση των παιδιών. Παρακαλώ απαντήστε κατά πόσο είστε ευχαριστημένοι-ες από την προσέγγιση στο δικό σας σχολείο για την επίτευξη της συνεργασίας μεταξύ των δύο πλευρών.

☐ Απόλυτα δυσαρεστημένος-η	☐ Λίγο ευχαριστημένος-η
☐ Λίγο δυσαρεστημένος-η	☐ Απόλυτα ευχαριστημένος-η
☐ Ούτε δυσαρεστημένος-η ούτε ευχαριστημένος-η	